

Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat

Budapest II. kerület

Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának felülvizsgálata 2017. év

A koncepció felülvizsgálatát a Képviselő-testület a 298/2017.(XII.19.) határozatával elfogadta.

Összeállította: Humánszolgáltatási Igazgatóság

Tartalom

Bevezetés.....	4
II. Helyzetkép	10
Összegzés:.....	19
III. Oktatás	20
3.2. Ösztöndíjak	20
Összegzés:	22
IV. Egészségügyi helyzetkép	23
4.1.A II. kerületi lakosság egészségi állapota, 2007-2015.	23
4.2. Prevenció	30
4.3. Egészségügyi beruházások	31
4.5. 2018. évi tervek	33
Összegzés:.....	34
V. A kerület munkaerő-piaci helyzete, az álláskereső és ellátások számának mutatói.....	35
5.1. A térség általános gazdasági, statisztikai bemutatása	35
5.4. Kerületi közfoglalkoztatás alakulása.....	40
5.5. Megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása.....	41
Összegzés:.....	43
VI. Gyermekjóléti alapellátások.....	44
6.1.1. Család-és Gyermekjóléti Szolgálat.....	45
6.1.2. Gyermekjóléti Központ.....	46
6.1.3. Községi szolgálat teljesítése.....	49
6.1.4. Jövő évi tervek.....	49
6.2.Gyermekek napközbeni ellátása	50
6.3 Átmeneti gondozás.....	56
6.3.2. Családok átmeneti otthona	57
Összegzés:.....	58
VII. Személyes gondoskodás.....	59
7.1. Családsegítő szolgáltatás	59
7.5. A 2018. évi fejlesztési tervek	66
Összegzés:.....	66
VIII. Személyes gondoskodást nyújtó ellátások.....	67
8.2. Étkeztetés	67
8.6.1. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	70
8.6.2. Idősek átmeneti ellátása	71
8.7. Demens személyek nappali ellátása	71
8.9. Gyógytorna, frissítő masszázs biztosítása	72
Összegzés:.....	73

IX. Fogyatékkal élők ellátása.....	74
9.1. Fogyatékos személyek nappali ellátása.....	75
Összegzés:.....	79
X. Szenvedélybetegek ellátása	80
Összegzés:	84
XI. Pszichiátriai betegek ellátása	85
11.1. Közösségi Pszichiátriai Ellátás.....	85
11.2. Pszichiátriai betegek nappali ellátása.....	87
Összegzés:	90
XII. Hajléktalan ellátás	91
12.1. Utcai szociális munka.....	91
12.2. Hajléktalan személyek számára nyújtott nappali melegedő és egyéb szolgáltatások	93
Összegzés:.....	95
XIII. A pénzbeli és természetbeni ellátások alakulása	96
XIV. A szociális ellátórendszer fenntartásához szükséges költségek.....	105
Összegzés.....	108
XV. „Jó példák” gyakorlata a szociális ellátórendszeren	109
XVI. Összegzés	113
16.7. Kapcsolódás egyéb stratégiákhoz.....	117
16.8. Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Szociális Ellátórendszerének fejlesztési irányára tett javaslatai.....	118
Felhasznált irodalom:	122
3. Beszámolók:.....	124

Bevezetés

2013. évtől a helyi önkormányzatok feladat- és hatáskörei jelentősen megváltoztak, átrendeződtek, számos, korábbi önkormányzati feladatot a kormányhivatalok, illetve azok szakigazgatási szervei látnak el.

Az alapvető strukturális változások ellenére a szociális szolgáltatástervezési koncepció megalkotására, illetve felülvizsgálatára vonatkozó szabályozás lényegesen nem módosult.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése kimondja: "A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében – jogszabályban meghatározottak szerint – szolgáltatástervezési koncepciót készít."

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet (továbbiakban: 1/2000.(I.7.) SZCSM rend.) 111/A. § (1) bekezdése határozza meg a koncepció tartalmát:

"Az Szt. 92. § (3) bekezdése szerinti szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen

- a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,
- d) az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét."

Az 1/2000.(I.7.) SZCSM rend. 111./A (5) bekezdése alapján a szolgáltatástervezési koncepció tartalmát két évente felülvizsgálni és aktualizálni kell.

Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete a 302/2005.(VI.23.) határozatával elfogadta a kerület szociális szolgáltatástervezési koncepcióját, a jogszabályi kötelezettségnek eleget téve a dokumentumot a Képviselő-testület 2 évente felülvizsgálta.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció és felülvizsgálatai a kerületi önkormányzat hivatalos weboldalán (www.masodikkerulet.hu) elektronikus formátumban olvashatóak.

Jelen koncepció elkészítése során alapul vettük az alapkoncepcióban, illetve a dokumentum két évenkénti felülvizsgálatai alkalmából megfogalmazott célokat.

A helyzetértékelés az intézmények, a szerződő partnerek részéről kapott adatok, összesítések elemzésén, a KSH, az önkormányzat és egyéb adatbázisokban fellelhető statisztikai adatokon, beszámolókon alapul.

Az elemzések középpontjában a szociális és gyermekvédelmi jogszabályok hatálya alá tartozó szolgáltatások állnak, az egészségügy, az oktatás és foglalkoztatáspolitikai jelen helyzetének alakulásáról csak rövid kitekintést nyújt a koncepció.

A szociális ágazat koncepciója a kerületi egyéb ágazati stratégiák, koncepciók és értékelések ismeretében vizsgálható felül.

Az alapkoncepció és a felülvizsgálatok elemezték a kötelezően ellátandó feladatokat, a hiányzó szolgáltatások helyzetét, meghatározták a legfőbb fejlesztési irányokat.

A jelenlegi felülvizsgálat a jogszabályi kötelezettségen felül bemutatja az elmúlt két év szociális ágazatának eredményeit, fejlesztéseit is. Beszámol arról, hogy a kerületben sikerült továbbra is biztosítani az önként vállalt szociális feladatokat, valamint további „jó gyakorlatokkal” is bővíthetett az ellátórendszer.

Az Önkormányzat célja a dokumentumokban foglaltaknak alapján:

- a szociális szükségleteket lefedő szociális és gyermekjóléti rendszer működtetése,
- az azonos szolgáltatást nyújtó intézmények esetén a szolgáltatások területi összehangolása,
- az ellátás színvonalának megőrzése,
- a megjelenő új igények feltérképezése,
- az intézmények közötti szakmai munka erősítése a kompetencia-határok tiszteletben tartásával,
- az együttműködés további bővítése a kerületben működő civil és egyházi szervezetekkel,
- az egyének öngondoskodásának és érdekérvényesítő képességének erősítése,
- az elektronikus tájékoztatási rendszer fejlesztése.

Az önkormányzat vezetésének fontos célkitűzése, hogy megőrizze az elért eredményeket, ellátási biztonságot nyújtson az arra rászorulóknak, illetve prevenciós lehetőségeket biztosítson a kerület lakosságának.

Ugyanakkor mind a magasabb rendű, mind a helyi ágazati jogszabályok hangsúlyozzák az egyén felelősségét is a saját és környezete, illetve családja sorsának alakulását illetően. Fontos cél az egyének öngondoskodásának és az érdekérvényesítő képességének erősítése.

Az alacsony érdekérvényesítő képességű, kiszolgáltatott helyzetű, állástalan, vagy mentális betegségekkel küzdő egyéneknek minden segítséget meg kell adni, de csak azon lehet igazán segíteni, aki maga is mindent megtesz sorsának jobbra fordítása érdekében, felismeri a saját érdekeit és képes tenni azok megvalósításáért.

A szociális ágazat jelen és jövőbeli kihívása, hogy egyrészt követni kell a jogszabályi változásokat, másrészt a helyi szociálpolitikával szemben megfogalmazódó gazdasági, társadalmi kihívásokra is válaszolni kell.

A 2017. évi felülvizsgálat módszertana követi az előző évek struktúráját: a koncepció tartalmazza az elmúlt két év eredményeit, helyzetképet ad és aktualizálja a demográfiai mutatókat, ismerteti a szociális ellátórendszert, valamint a legfőbb jogszabályi változásokat, vázolja a megjelenő új szolgáltatási igényeket.

Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik e koncepció felülvizsgálatát adatokkal, beszámolókkal, gondolatokkal segítették!

I. Az eljárásrend és jogszabályi környezet főbb változásai

2013. január 1-jétől országszerte járási hivatalok álltak fel. Legfontosabb feladataik a megyei szintnél alacsonyabb szinten intézendő államigazgatási feladatok ellátása.

A korábban önkormányzat hatáskörébe tartozó feladatok közül az időskorúak járadéka, az alanyi ápolási díj, az alanyi és normatív közgyógyellátás, az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása, valamint 2015. március 1-jétől az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítása a járási hivatalok hatáskörébe tartozik.

Az okmányirodák mellett a járási hivatalokhoz kerültek a fővárosi, megyei kormányhivatalok szakigazgatási szerveinek helyi szervei is (pl.: körzeti földhivatalok, munkaügyi kirendeltségek, gyámhivatal). A fővárosban kerületi szinten szerveződtek a járási hivatalok, azaz a fővárosi kormányhivatal kirendeltségeként 23 kerületi hivatal kezdte meg a működését. 2015. április 1-jétől a kormányhivatalok szervezeti struktúrája átalakult. Elsősorban olyan hatósági típusú államigazgatási feladatokat integráltak, amelyeket eddig más szervek végeztek, pl. a környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőségek, a Magyar Államkincstár, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár, valamint a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal.

A 2016. évben további változások kerültek előkészítésre, 2017. január 1-jétől pedig több háttérintézmény beolvadással vagy jogutódlással megszűnt (pl. Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala, Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal). Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár neve Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőre változott. Beolvadás útján jogutódlással szűnt meg az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ, jogutódja az Emberi Erőforrások Minisztériuma lett.

2015. szeptember 1-jén lépett hatályba a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény, mely bevezette a családi csődvédelem rendszerét. A szabályozás célja az eladósodott magánszemélyek adósságcsapdából való kikerülését célzó új jogintézmény, a magáncsődeljárás hazai jogrendbe történő bevezetése.

A törvény lépcsőzetesen terjeszti ki a csődvédelem lehetőségét az egyes lakossági csoportokra, első ütemben azok a személyek élhetnek ezzel a lehetőséggel, akik az általuk lakott ingatlanra jelzálogalapú hitelt vettek fel és hátralékuk miatt a hitelintézet a kölcsönszerződést felmondta vagy végrehajtási eljárást indított.

Az adósságrendezési eljárás során a törvényben meghatározott feladatokat a Családi Csődvédelmi Szolgálat látja el, területi szerve Budapesten a Budapest Főváros Kormányhivatala XI. Kerületi Hivatala, a megyékben a megyeszékhely szerinti járási hivatal. Központi szerve 2017. január 1-jétől az Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságának Igazságügyi Módszertani Irányításért Felelős Helyettes Államtitkársága.

Pénzbeli és természetbeni támogatások változásai

A Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata szempontjából különösen fontos, hogy 2015. március 1-jétől az állam és az önkormányzatok segélyezéssel kapcsolatos feladatai szétváltak, a pénzbeli és természetbeni ellátások rendszere jelentős mértékben átalakult.

Az önkormányzatok szabadon dönthettek a támogatások nagyságáról és formájáról.

Az Szt. csak az állam által – a járási intézményrendszer útján - kötelezően nyújtott ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza. E körbe tartozik az időskorúak járadéka, az aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás), az ápolási díj, az alanyi és normatív közgyógyellátás, valamint az egészségügyi

szolgáltatásra való jogosultság. 2015. március 1. napjától az újonnan megállapított ezen ellátások költsége nem terheli az önkormányzatot.

A módosítást megelőzően kötelező ellátások közül a rendszeres szociális segély, mint ellátási forma megszűnt, így az aktív korúak ellátására vonatkozó szabályozás egységessé vált. A korábban rendszeres szociális segélyre jogosult ellátotti kör más támogatásokra válhat jogosulttá: foglalkoztatást helyettesítő támogatásra, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra.

Az Szt. az önkormányzatok által biztosítandó segélyek tekintetében annyit írt elő, hogy a képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján települési támogatást nyújt.

Az Szt. a települési támogatás keretében biztosítandó juttatások körében csak példákat említ: „*települési támogatás*” különösen:

- a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtható támogatás.

Az Szt. által előírt további kötelezettség az, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást nyújtson.

A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, valamint a támogatás összegének meghatározása az önkormányzat jogosultsága.

A települési önkormányzatok felelőssége megnövekedett a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában. Az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, 2015. február 28-ig megalkotott rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást.

A Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete 2015. február 27-én elfogadta a szociális igazgatásról és egyes szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 3/2015. (II.27.) számú új önkormányzati rendeletét (továbbiakban: R.). 2016. áprilisában a rendelet felülvizsgálatára került sor, az eltelt közel egy év tapasztalatai alapján. Mind a jövedelem értékhátért mind pedig több támogatásnál a támogatási összeg is emelésre került, tekintettel arra, hogy az öregségi nyugdíjminimum összege évek óta nem változott.

Az R. szabályozza a helyi szinten adható települési támogatások jogosultsági feltételeit és igénylésének módját.

A R. szerint nyújtható szociális pénzbeli és természetbeni támogatások formái:

a) települési támogatások:

- aa) lakhatási támogatás,
- ab) hátralékkészítési támogatás,
- ac) gyógyszer-támogatás,
- ad) betegápolási támogatás,

b) rendkívüli települési támogatások:

- ba) létfenntartási támogatás,
- bb) eseti gyermekvédelmi támogatás,

bc) temetési támogatás,

c) egyéb támogatások:

- ca) keresetpótló támogatás,
- cb) gyermeknevelési támogatás,
- cc) védőoltás térítésmentes juttatása,
- cd) helyi utazási bérlet támogatás,
- ce) karácsonyi támogatás,
- cf) Időskorú személyek egyszeri támogatása,
- cg) eseti kiegészítő támogatások.

„Települési támogatás” alatt az Szt. által ajánlott támogatási formák szerepelnek, a „rendkívüli települési támogatásba” tartoznak a kötelezően nyújtandó ellátások, míg az „egyéb ellátások” címszó alatt az önkormányzat által önként vállalt ellátások szerepelnek.

A rendelet megalkotásakor a cél az volt, hogy az önkormányzat által nyújtott támogatások köre lehetőleg ne változzon, az eljárások egyszerűsödjének és a jövedelmekkel arányos támogatási mértékek kerüljenek meghatározásra.

Személyes gondoskodással kapcsolatos változtatások

2014. július 1-jét követően az intézmény vagy szolgáltató szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzése, adatomódosítás, illetve törlés (működési engedélyek) iránti kérelem kizárólag elektronikus úton nyújtható be.

Az intézményi térítési díj számítása változott a 2015. évtől, megszűnt az a számítási módozat, amely az intézményi térítési díjat a szolgáltatási önköltség és az állami támogatás különbözeteként rendelte megállapítani. Az új szabály szerint az intézményi térítési díj meghatározásakor a szolgáltatási önköltség az intézményi térítési díj felső határa. A módosítás egyrészt a fenntartók számára rugalmasabb térítési díj megállapítást tesz lehetővé, másrészt hangsúlyosabbá teszi az öngondoskodás elvének érvényesülését azok esetében, akik jövedelmi és vagyoni helyzetük alapján erre képesek.

Legfontosabb változás a házi segítségnyújtás szabályait érintette. Változott egyrészt a gondozási tevékenységek köre, másrészt a gondozási tevékenységek résztvékenységekre lettek bontva.

2016. január 1-jétől a házi segítségnyújtás keretében két szolgáltatási altípus kerül megkülönböztetésre a nyújtott tevékenységek mentén: a szociális segítség és a személyi gondozás. A szociális segítség az alacsonyszintű szükséglet kielégítését szolgáló, esetlegesen szakképzettség nélkül ellátható tevékenységeket öleli fel, míg a személyi gondozás keretében az ápolói kompetenciának megfelelő ápolási - gondozási feladatok végezhetőek a megfelelő szociális vagy egészségügyi szakképesítés birtokában. A házi segítségnyújtás átalakításával összefüggésben az intézményvezetőknek felül kellett vizsgálniuk a házi segítségnyújtásban részesülők szükségletét, és az új kategóriák szerint meg kellett határozniuk, hogy szociális segítségre vagy személyi gondozásra van szükségük.

2017. február 17-től egyes alapszolgáltatások (támogató szolgálat, házi segítségnyújtás, idősok nappali ellátása) esetén a gondozási terv készítésének kötelezettsége megszűnt. Ezen szolgáltatásoknál az új igénybe vevőknél nem kell elkészíteni a gondozási tervet, a korábban elkészített gondozási terveket pedig nem kell felülvizsgálni. Azon ellátások és szolgáltatások esetében, ahol a rendelet a gondozási terv elkészítését előírja, a gondozási tervet az ellátás igénybevételét követően egy hónapon belül kell elkészíteni.

A nappali ellátás esetén a szakmai rendelet 10. sz. mellékletben a nappali intézmények által vezetendő látogatási és eseménynaplóban megjelenítésre kerülnek a nappali intézményekben az új szabályok alapján biztosítható szolgáltatási elemek. Az új látogatási és eseménynapló alkalmas arra, hogy abban - a gondozási terv helyett - nyomon követhetők legyenek az ellátott részére nyújtott szolgáltatások. Nappali ellátásban a gondozási tervet nem kell elkészíteni, kivéve ott, ahol a szakmai rendelet ezt kifejezetten előírja.

A szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 1/2017. (II.14.) EMMI rendeletben foglaltak alapján a továbbiakban a szociális szolgáltatások tevékenységei alapvetően a rendelet szerint meghatározott szolgáltatási elemekre épülnek.

A szolgáltatási elemek részletes, szakmai alapon történő kibontása a szakmai programban történik meg, a szociális intézmény szakmai programjának tartalmaznia kell, hogy a fenntartó a szolgáltatási elemek közül melyeket biztosítja.

A szociális alapszolgáltatásokat nyújtó intézmények szakmai programját a szolgáltatási elemek feltüntetése céljából 2017. december 31-éig módosítani kell.

A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás változásai

A 2016-ban az Szt., valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) változásaiból eredő szervezeti, strukturális és szakmai változtatások szerint átszervezésre került a korábbi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ családsegítésre és gyermekjóléti szolgáltatásra vonatkozó tevékenysége, így a szakmai integráció során, „Család- és Gyermekjóléti Központ” névvel, új feladatelosztásban látja el az intézmény a gyermekvédelemre vonatkozó törvényi kötelezettségeit.

Az intézményen belül két szervezeti egység ellátásában valósulnak meg a gyermekjóléti szolgáltatásra vonatkozó gyermekvédelmi tevékenységek.

A **család-és gyermekjóléti szolgálat** feladatellátásába kerültek a korábbi családsegítői feladatok és a gyermekjóléti szolgáltatás veszélyeztetettséget megelőző és veszélyeztetettséget megszüntető személyes segítő szolgáltatásai.

Az Szt.-ben foglaltak szerint a családsegítés a szociális és mentálhigiénés problémák esetén az életvezetési nehézségek elhárítása és feloldása, továbbá a helyi szociális szükségletek feltárásának és megoldásának elősegítése.

A **család-és gyermekjóléti központ** a továbbiakban ellátja a korábbi gyermekjóléti központ által végzett feladatok közül:

- a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység keretében, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése és a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében végzendő *esetmenedzseri feladatokat*,
- a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos *speciális szolgáltatásokat*, programokat biztosít.

A Gyvt. módosítását követően 2016. december 31-ei nappal megszűntek a következő elnevezéssel nyújtott szolgáltatások: családi gyermekfelügyelet, családi napközi (hálózatban működtetett családi napközi, önálló családi napközi), hetes bölcsőde, házi gyermekfelügyelet. 2017. január 1-jével bejegyezhető új szolgáltatások: mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde, családi bölcsőde, napközbeni gyermekfelügyelet.

II. Helyzetkép

Két rövid idézet a kerületről:

„Területe ősidők óta lakottnak számít, hiszen már a neander-völgyi ember nyomai is megtalálhatóak a Pesthidegkút környéki Remete-szurdokban. Ókori életéről már egészen sok információ áll rendelkezésre, tudható például, hogy Kr. u. 89 után a mai Bem tér környéki táborban a római Legio II Adiutrix tartott helyőrséget. A III. század második felében a budai hegyvidéken az *acquincumi* katonai arisztokrácia rendelkezett birtokkal, 400 körül viszont a rómaiak kiűrtették Kelet-Pannóniát, és az V. századtól kezdve a romanizált lakosság nyomai eltűntek.

A II. kerületben több középkori település - például a honfoglaló magyar törzsek egyikének nevét viselő Nyék - nyomai mutathatók ki. Az oszmán hódoltság alatt a Vár körüli legnagyobb lakótelep az úgynevezett Varos volt - tulajdonképpen a későbbi Víziváros -, a mai Széna tér, a Bem tér és a Láchíd budai hídfője között.

A török kiűzése után Buda hat részből állt, a Várból és öt külvárosából, melyből három a mai II. kerület területére esett: Víziváros, Országút, Újlak. Az 1838. évi nagy dunai árvíz utóbbiakban is komoly pusztításokat végzett. A reformkorban kezdtek épülni Buda határában kirándulóhelyek - például Kuruclesen, Lipótmezőn, Hidegkúton - valamint nyaralók. A II. kerület mai képét a XIX. század második felében nyerte el, párhuzamosan Budapest világvárossá fejlesztésével. Amíg Pest a gazdasági centrumot jelentette, addig Buda, és így a II. kerület egy része is közigazgatási központ lett. 1876-ban készült el a budai oldal első rendezési terve, ez akkor még csak a Vár oldalára korlátozódott, a Rózsadombon pedig csak a Mecset utca környékét szabályozták. Kiépítették az ugyanebben az évben átadott Margit híd budai hídfőjétől a későbbi Mechwart ligetig tartó útvonalat, majd 1885 és 1892 között a további szakaszait. Mivel a Margit-híd közelebb hozta a budai dombokat a szemközti Lipótvároshoz, 1896 után eltervezték a Rózsadomb, Rézmál, Szemlőhegy, a Vérhalom, a Törökvész és Nyék rendezését.”¹

„Ha Budára gondolunk, sokaknak elsőként a második kerület jut az eszébe. A Dunához közel eső része még a nyüzsgő belvároshoz tartozik, míg a távolabbi részei már egy teljesen más világhoz. A budai hegyoldalban megbúvó házak láttán olyan érzésünk támad, mintha vidéken járnánk, pedig alig 15-20 percnnyire vagyunk a forgalmas Margit hídtól vagy éppen a Batthyány tértől.

A második kerület a Margit híd 1867-es átadása után kapcsolódott szervesebben Pesthez, és az egész város vérkeringésébe. Bár a híd építésekor felmerült, hogy inkább vasúti hidat építenek, mely a Nyugati pályaudvart kötötte volna össze a Délivel, szerencsére nem ez az elképzelés nyert: a gyalogosok és kocsik előtt is nyitott híd megteremtette a kapcsolatot a második kerület és Pest, valamint a Margit-sziget között.”²

2.1. Demográfiai adatok

A II. kerületi lakosság demográfiai, népmozgalmi helyzete

„A II. kerületi népesség kor és nem szerinti összetételét tekintve majdnem minden korcsoportban egyértelmű nőtöbbség jellemezte, illetve feltűnő volt a középkorúak (2007.: 40-44, 45-59 éves, 2016.: 50-54, 55-59 éves korcsoportúak) hiánya. A középkorú populáció hiánya 2016. január 1-én a II. kerületben, a rendkívül kevés 15-19 éves korcsoportú, valamint a viszonylag nagy létszámú időskorú (60 éves és idősebb korcsoportú) népesség arányával társult

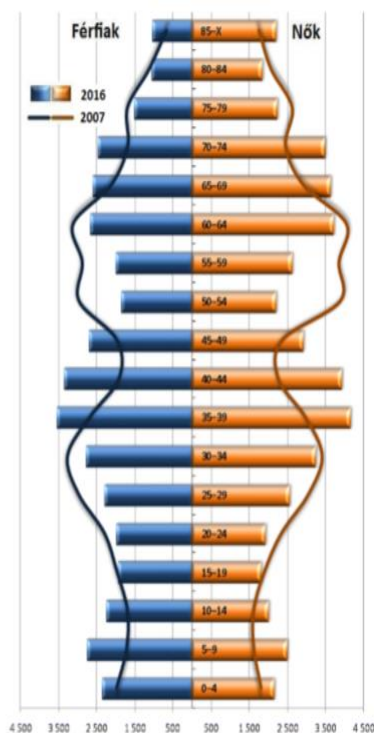
¹ http://www.budapestinfo.eu/keruletek/budapest_2_kerulet/multja_tortenelme

² <https://funzine.hu/2017/07/15/goodapest/budapest-titkai-ii-kerulet/>

(1. ábra). Összességében egy alapjánál elkeskenyedett, mindvégig keskeny, de „fenyő alakú”, azaz bizonyos korcsoportok hiányával küzdő, előregedő népességre jellemző, felső részén kiszélesedő korfát láthattunk a II. kerület esetében.

1. ábra

A II. kerület népességének korösszetétele 2007. és 2016. január 01-én meglévő lakosságszám alapján nemek és korcsoportok szerint

Magyarországot – az európai országok többségéhez hasonlóan – az elmúlt egy évtizedben az alacsonyszámú, csökkenő tendenciájú élveszületések és a magas szintű, kismértékben csökkenő halálozások következményeként folyamatos népességfogyás jellemezte (2. ábra).

Budapest népességének demográfiai viszonyait tekintve az élveszületési arányszám folyamatosan, intenzíven növekedett 2008-ig, majd 2016-ra jelentősen csökkent. A halálozási arányszám pedig kisebb-nagyobb ingadozásokkal – stagnált a vizsgálati időszakban.

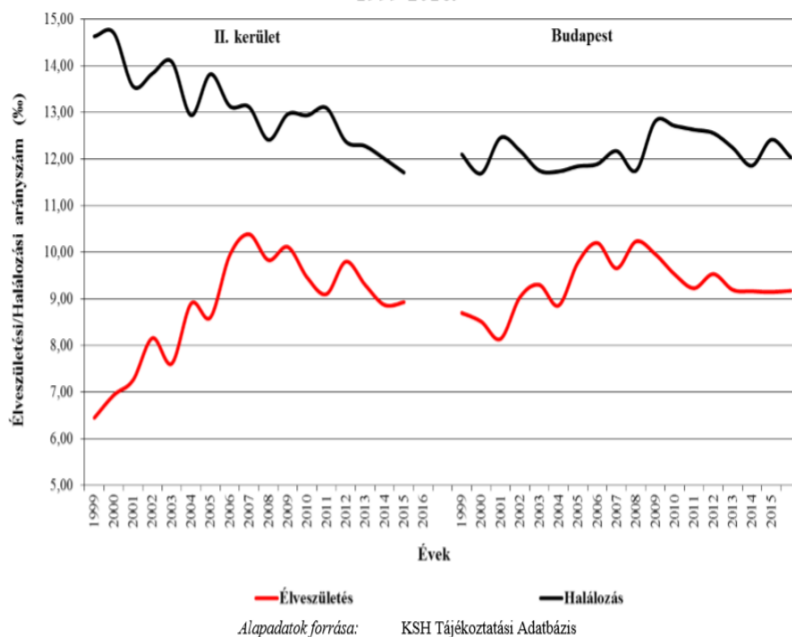
Budapesten 1999. és 2016. között az élveszületési arányszám 8,0% és 9,2% között, a halálozási arányszám pedig 12,1% és 12,0% között mozgott (2. ábra).

A II. kerületben ugyanezek a mutatók hasonlóképpen alakultak, azzal a különbséggel, hogy a halálozást folyamatos csökkenés jellemezte.

A II. kerületi mutatók értékei a következőképpen alakultak 1999. és 2016. között: az élveszületési arányszám 6,5% és 8,6% között, a halálozási arányszám pedig 14,6% és 11,7% között mozgott. Tehát a „budapestinél” intenzívebb élveszületési arány emelkedés és halálozás csökkenés volt jellemző a II. kerületben (2. ábra).

2. ábra

Az élveszületések és a halálozás alakulása a főváros II. kerületében és Budapesten, 1999-2016.

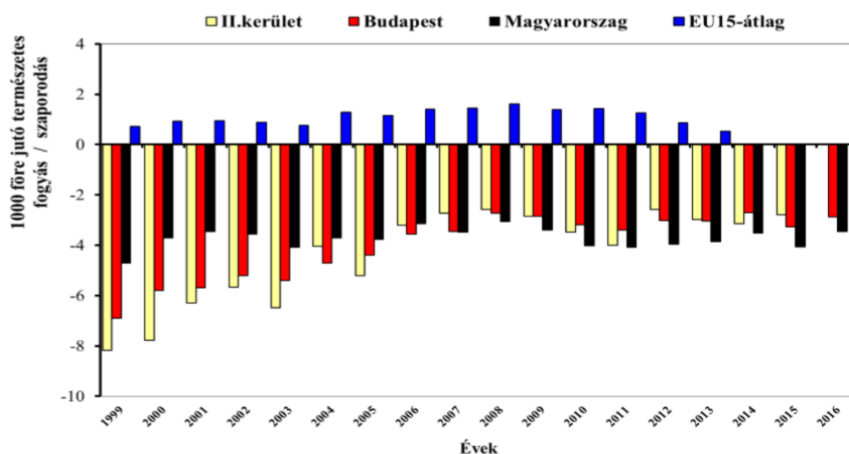

Hazánk népességét demográfiai tekintetben 1981. óta természetes fogyás jellemzi. E jelenség megfigyelhető Budapesten is, miszerint a népesség természetes fogyása 1999. és 2006. között minden évben az országos szintet meghaladta, azonban 2007. óta az országos fogyásnál kisebb mérvű fogyás volt tapasztalható Budapesten összességében (2. ábra). Nemzetközi összehasonlításban az EU15-átlagához viszonyítva rendkívül kedvezőtlen e vonatkozásban a helyzet Budapest egészét nézve, de a II. kerületi népesség fogyását tekintve is.

Reményre adhat viszont okot, hogy a II. kerületben ugyan ingadozásokkal, de jelentősen mérséklődött a lakosság természetes fogyása a vizsgált 16 év alatt. Mégpedig az 1999. évi -8,2%-ról 2015-re -2,8-ra csökkent a II. kerületi lakosság természetes fogyási mutatója (3. ábra).

3. ábra

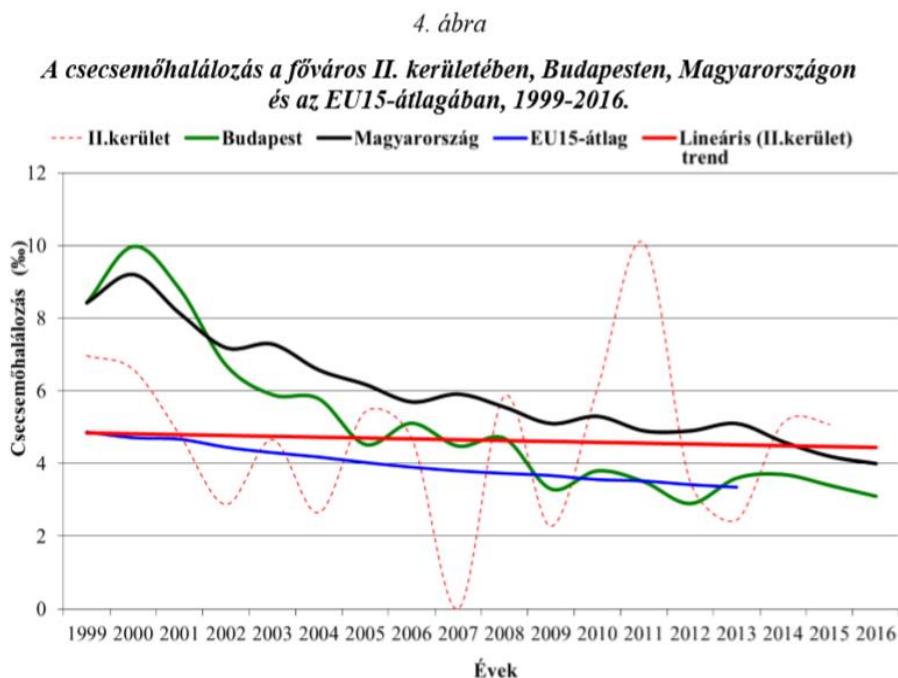
A természetes szaporodás/fogyás a főváros II. kerületében, Budapesten, Magyarországon és az régi Európai Unió országok átlagában (EU15-átlag), 1999-2016.

Alapadatok forrása: Health for All Database, WHO Regional Office for Europe, Copenhagen, 2017., Budapest Főváros Statisztikai Évkönyvei, Demográfiai Évkönyvek

A csecsemőhalandóságnak számottevő befolyása van a reprodukcióra és az emberi élettartamra. Magyarországon a csecsemőhalandóság 1997-ben került először a 10% alá, a fővárosban már 1996-ban 10% alatt volt. Öröndetes tény, hogy Budapesten 2005. óta már 5% körül ingadozott az 1000 élve születésre jutó csecsemőhalottak száma, közelítve végig az EU15-átlagát (4. ábra). A csecsemőhalottak nagyon alacsony száma miatt II. kerületi csecsemőhalandóság rendhagyó

arányszáma erősen ingadozott, nehezen értelmezhető. A rendkívül alacsony szinten mozgó mutató (például 2007-ben egyetlen csecsemőhalálozás sem volt, 2011-ben 8, és 2015-ben 4 haláleset történt a II. kerületben) csak tendenciájában interpretálható. A csecsemőhalálozás tendenciája a vizsgálati időszak kezdetétől viszont 2015-ig egyértelműen alacsony szinten stagnáló volt (4. ábra). „

3

A különböző statisztikai adatbázisok számadataiban van ugyan minimális eltérés a kerület lakónépességére vonatkozóan, de az alábbi, Magyar Államkincstár által közzétett táblázat adatai szerint a lakosság száma az elmúlt években szignifikánsan nem változott. Az összlakosság száma 87 982 fő, a férfi lakosság száma a 2017.évben 40 261 fő, míg a női lakosság 47 721 fő.

Lakos			A 2017. január 1-jei létszámból												
2015.	2016.	2017.	0-2	3-5	6-13	14-17	18-54	55-59	60-69	70-79	80-X	0-17+60-X	20-30	0-17	
január 1.			éves												
88 058	88 128	87 982	2 445	2 817	7 735	3 022	39 464	4 113	12 057	10 276	6 053	44 405	8 657	16 019	

Forrás: Magyar Államkincstár

A kerületi lakosság korcsoportok szerinti vizsgálata alapján elmondható, hogy az arányokban jelentős elmozdulás nem történt.

A 18 év alatti korosztály száma 16 019 fő, ez az összlakosság 18,2 %-a, míg a 60 év feletti korosztály száma 28 386 fő, ez az összlakosság 32,26 %-a.

³ II: Kerületi lakosság egészségi állapota, 2007-2015. BFK Népegészségügyi Főosztálya 2017. 11-14.old.

A születéskor várható élettartam meghosszabbodása az egyik legnagyobb kihívást jelenti az egyes ellátó rendszerek számára. Kerületünkben a 70 év feletti népesség részaránya a teljes népességhez képest 18,5 %

A jövőre vetített prognózisok alapján, a gyermekkorú lakosság száma alapján továbbra is fontos a gyermekellátó intézmények férőhely-kapacitásainak fenntartása, s esetlegesen a férőhelyek bővítése, illetve az átlagos élettartam növekedése következtében a 70 éven felüli állampolgárok közül egyre többen lesznek az egészségügyi és szociális ellátórendszerek használói.

Az idős korosztályon belül kiemelt célcsoport az egyedül élő idősök, mert magányosságuk miatt fokozottabb odafigyelést és törődést igényelnek.

2.2. Az épített lakások építető és nagyság szerint

5.3.9. Az épített lakások építető és nagyság szerint, kerületenként, 2015
Dwellings built by builders, size and districts, 2015

Kerület District	Épített lakás összesen Dwellings built total	Ebből Of which						Átlagos alapterület, m ² Average basic floor space m ²
		vállalkozás által by enterprise	természetes személy által by natural person	1	2	3	4 és több 4 and more	
		épített lakás built	szobás rooms					
I.	4	–	4	1	1	1	1	90
II.	33	8	25	1	2	15	15	117
III.	72	26	46	–	4	18	50	139
IV.	37	17	20	–	4	17	16	94
V.	43	35	8	2	15	10	16	114
VI.	2	2	–	–	2	–	–	196
VII.	9	9	–	9	–	–	–	21
VIII.	2	2	–	–	2	–	–	40
IX.	158	131	9	42	81	29	6	46
X.	102	92	10	10	64	17	11	63
XI.	200	154	46	8	83	64	45	71
XII.	19	1	18	2	2	3	12	189
XIII.	555	555	–	55	239	189	72	58
XIV.	85	70	15	14	36	25	10	63
XV.	38	6	32	2	2	14	20	98
XVI.	215	95	120	4	6	20	185	120
XVII.	77	7	70	–	10	16	51	110
XVIII.	131	41	90	–	12	28	91	112
XIX.	16	–	16	1	1	2	12	118
XX.	19	1	18	–	–	4	15	100
XXI.	52	3	48	1	2	13	36	116
XXII.	51	8	43	1	1	5	44	122
XXIII.	9	1	8	1	–	2	6	121
Összesen — Total	1 929	1 264	646	154	569	492	714	84

Forrás: Budapest Statisztikai évkönyv 2015.

A KSH táblázat statisztikai adatbázisa az adott évben használatba vételi engedélyt kapott lakások számát jelöli. Az épített lakások száma a vizsgált időszakban kevés, valószínűleg a lakásépítési szám a közel jövőben emelkedő tendenciát fog mutatni. A lakások nagysága és szobaszáma alapján többségében 3 illetve 4 szobás építkezések történtek, az átlagos alapterület 117 négyzetméter, ami a budapesti kerületek lakás alapterületét vizsgálva átlagosnak tekinthető.

2.3. A lakásállomány szobaszám szerinti összetétele, 2016. január 1.

A lakásállomány szobaszám szerint, kerületenként, 2016. január 1. Data on the dwelling stock by number of rooms, by districts, 1 January, 2016					
Kerület District	Lakások összesen Number of dwellings total	Ebből Of which ratio of			
		1	2	3	4 és több 4 and more
		szobás lakások aránya, % room dwellings, %			
I.	17 001	22,6	39,3	25,8	12,3
II.	48 982	11,7	30,5	30,0	27,9
III.	63 051	13,5	35,1	35,5	15,9
IV.	47 167	15,3	39,7	31,2	13,8
V.	19 737	26,8	39,1	22,8	11,3
VI.	27 905	29,2	42,0	19,7	9,1
VII.	36 862	36,8	40,1	16,7	6,4
VIII.	44 753	36,7	40,5	16,7	6,1
IX.	40 000	28,2	47,3	18,3	6,2
X.	38 749	19,9	47,6	24,4	8,1
XI.	78 711	14,7	42,6	28,5	14,1
XII.	33 531	14,9	34,0	29,3	21,8
XIII.	73 873	27,9	40,9	23,1	8,1
XIV.	72 660	20,0	48,2	22,3	9,5
XV.	37 266	9,5	39,9	34,6	15,9
XVI.	30 990	8,0	29,4	29,2	33,4
XVII.	33 302	7,7	25,3	32,5	34,6
XVIII.	43 874	9,2	37,5	29,9	23,4
XIX.	27 302	11,8	30,8	41,4	16,0
XX.	31 012	20,5	40,1	26,1	13,2
XXI.	33 297	12,0	40,3	32,2	15,5
XXII.	22 776	8,4	35,4	28,1	28,1
XXIII.	8 701	13,6	31,8	27,1	27,5

Forrás: Budapest Statisztikai évkönyv 2015.

A kerületi lakásállomány a KSH 2014. évi statisztikai adatbázisa szerint 48 967 db volt, ez a szám a 2016. évi adatbázis szerint 48 982 db, azaz a lakásállomány száma stagnál. A lakások szobaszám szerinti összetételében is lényegesek az eltérések a kerületek között. A legutóbbi népszámlálás adataival összehangban főként a külső kerületekben nőtt a négy- és többszobás lakások részaránya. Hányaduk a legmagasabb, 34,6, illetve 33,4 százalék a XVIII. és a XVII. kerületben volt, és közel ilyen magas, 28 százalék körüli volt a II., a XXII. és a XXIII. kerületben is.

2.4. A bérlakások számának alakulása

- 2017. november 15-ig a BUDÉP Kft.-től a lakásállományt szinte teljes körűen átvette a II. Kerületi Városfejlesztő Zrt. műszaki kezelésre. A lakásokról összességében elmondható, hogy azok túlnyomó része többlakásos, vegyes tulajdonú lakóépületben található. A befogadó épületek műszaki állapota változó, jellemzően leromlott állagúak, csak a minimális karbantartások készülnek el rajtuk. A felújítások a lakóközösség anyagi lehetőségein, hajlandóságán múlnak, ami a jelenlegi gazdasági körülmények között csekély. A megjelenő pályázati lehetőségek valamelyest segíthetnek ezen, amennyiben a közös képviselő képes az ezzel járó többletfeladatokat felvállalni, valamint a lakóközösség többségi akaratában is elérhető a pályázaton történő részvétel támogatása.
- Maguk a lakások műszaki állapota is összességében elhanyagolt, a bérlők/használók jelentős hányada nem tesz eleget a rendeltetésszerű elhasználódásból eredő, időszzerű

felújítási-karbantartási kötelezettségeinek. Az eddig átvett lakások fele komfortos besorolású, amelyekben az egyedi fűtési mód miatt lehetőség van a fenntartási – ezen belül is elsősorban a fűtési – költségek csökkentése okán arra, hogy a bérlők ne az elvárható, állagmegóvás szempontjából szükséges mértékben fűtsenek, amelynek következménye a komfortállapotok jelentős leromlása (pl. penészesedések).

- A fentiek javítására rövid-, közép-, és hosszú távú intézkedési tervek keretében szükség lenne az ingatlanállomány átfogó felújítására, – lehetőség szerint az energetikai paraméterek javítására is kiterjedően – azok megfelelő korszerűsítésére. Továbbá eredményesebben szükséges érvényesíteni a bérlői kötelezettségek betartását is.

A II. Kerületi Városfejlesztő Zrt. által átvett	Helyiség	Lakás	összesen	Át nem vett	mindösszesen
	db	db	db	db	db
bérbe adott	186	363	549	6	555
üres	335	132	467	12	479
Összesen:	521	495	1 016	18	1 034

Forrás: II. Kerületi Városfejlesztő Zrt. 2017.11.15-i állapot

- Amennyiben a rendelet kivételt nem tesz, a **lakbér mértékét piaci alapon kell megállapítani**, melynek mértéke:
 - a) komfortos vagy összkomfortos lakás esetén bruttó 620 Ft/m²/hó,
 - b) félkomfortos lakás esetén bruttó 400 Ft/m²/hó,
 - c) komfortnélküli lakás esetén bruttó 200 Ft/m²/hó,
 - d) szükséglakás esetén bruttó 140 Ft/m²/hó.
- A **költségelven** bérbe adott lakás bérleti díja a rendelet hatálybalépését követően:
 - a) komfortos vagy összkomfortos lakás esetén bruttó 440 Ft/m²/hó,
 - b) félkomfortos lakás esetén bruttó 290 Ft/m²/hó,
 - c) komfortnélküli lakás esetén bruttó 150 Ft/m²/hó,
 - d) szükséglakás esetén bruttó 100 Ft/m²/hó.
- **Szociális helyzet alapján történő bérleti díj megállapítására jogosult** az a bérlő, aki 2001. január 1. napját követően vagyoni és jövedelmi viszonyaira tekintettel pályázat útján, illetve a Képviselő-testület egyedi döntése alapján szerzett bérleti jogot és fennálló vagyoni jövedelmi viszonyai tekintetében az előző pontban felsorolt feltételek együttes fennállását igazolja. A szociális alapú bérleti díj összege bruttó 310 Ft/m²/hó.
- **Aktív lakásbérlők és használók száma összesen: 368 db**
 - Lakásos **aktív bérlők** összesen: 315 db
 - Lakásos **aktív használók** összesen: 53 db
- **Bérbe adott szociális bérlakások száma: 96 db**

- **Bérleti díjfizetési elvet tekintve:**
- Szociális elvű bérleti díjfizetés: 72 bérlő
- Költség elvű bérleti díjfizetés: 103 bérlő
- Piaci elvű bérleti díjfizetés: 140 bérlő

2017. novemberi adatok alapján

Javaslat egy vízmérő felszerelési program feltételeinek megvizsgálására:

- Jelenleg 286 olyan bérbe adott vagy használati jogviszonnyal rendelkező lakás van, amely vegyes tulajdonú, tehát önkormányzati és magántulajdonú albetéteket egyaránt tartalmazó társasházban található. Ezek közül 110 rendelkezik mellékvízmérővel (pontosabban erre vonatkozó érvényes szerződéssel) a fennmaradó 176 bérlő jelentős része esetében az önálló mellékvízmérő felszerelése jelentősen csökkenthetné a víz/csatornadíj költségét, melynek a jelenleg vagy normatíva, vagy a bérlőkre áthárított társasházi vízátlány alapján fizetnek, jellemzően többet, mintha a saját, mért fogyasztásuk alapján fizetnének.
- Részben a fentiek miatt is 2016. évben megkezdődött – első körben az üres lakások tekintetében – a mellékvízmérők felszerelését (18 lakás, amelyből 1 szociális lakás). Ezt folytatva 2017. évben jelenleg folyamatban van az üres és bérbe adott lakásokban felszerelt, de nem hiteles, ez évben lejáráó vagy ez évet megelőzően lejárt mellékvízmérők hitelesítése. A bérbe adott lakások esetében a tervek szerint ez 12 bérleményt/bérlőt érint, amelyből 8 szociális lakás. Az aktuális években lejáráó hitelesítéseket a továbbiakban mind az üres, mind a bérbe adott fogyasztási helyeken folyamatosan tervezi elvégezni a Zrt. Tervezett a mellékvízmérős szerződéssel nem rendelkező bérlős lakásra, valamint az üres lakásokra vízmérő felszerelési program feltételeinek megvizsgálása. A program során az egyszeri, nagyszámú megrendelésben rejlő kedvező költség figyelembevételével történhetne a mérőhelyek megtervezése, azok beszerzését, felszerelését és engedélyezését lebonyolítása.
- Célszerű megvizsgálni a bérbe adott lakások esetén, hogy ösztönözni lehet-e a bérlőket a mellékvízmérők egységesen lebonyolított felszerelési program során történő felszereltetésére, esetleges önkormányzati támogatás segítségével is.
- A program eredményeként csökkenthető az önkormányzat jövőbeli bérlőinek kintlévőségei a vízdíj meg nem fizetéséből, továbbá az esetleges jövőbeni rezsiváltozások is közvetlenül jelentkeznek a bérlőknél a szolgáltatói számlákon. Az üres lakások esetében az önkormányzat saját költségén felszerelendő mellékvízmérői révén az üres lakások után is alacsonyabb közös költséget kell fizetni a társasházakban, amely a lakás mérettől függően rövid időn belül a beruházás egyszeri költségének megtérülését hozza.

2.5. A személyi jövedelemadó adatai kerületenként 2014.

Kerület District	Az ezer lakosra jutó adózók száma Number of taxpayers per thousand inhabitants	Egy adófizetőre jutó Per taxpayers	
		személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem income are subject to personal income tax	személyi jövedelemadó personal income tax
		ezer Ft thousand HUF	
I.	431	3 591	639
II.	406	4 071	869
III.	441	3 013	503
IV.	469	2 690	408
V.	411	3 379	709
VI.	402	2 939	502
VII.	411	2 829	430
VIII.	381	2 475	393
IX.	427	2 996	475
X.	424	2 433	361
XI.	434	3 345	562
XII.	408	4 140	815
XIII.	441	3 118	507
XIV.	428	3 143	508
XV.	436	2 373	368
XVI.	438	2 954	485
XVII.	458	2 573	394
XVIII.	442	2 574	396
XIX.	438	2 539	391
XX.	429	2 411	373
XXI.	445	2 363	354
XXII.	436	2 876	463
XXIII.	424	2 397	370
Összesen — Total	432	2 918	483

* A Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatai alapján. — According to the data of National Tax and Customs Administration (NAV) of Hungary.

Forrás: Budapest statisztikai évkönyv 2015.

A táblázat adataiból levonható következtetés, miszerint a 100 lakosra jutó adózók száma a budapesti kerületek átlaga alatt van, viszont az egy főre jutó jövedelemadó mértéke átlag feletti. 2014-ben a főváros kerületei között a XII. kerület után a második az egy adófizetőre jutó, személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem tekintetében, a befizetett személyi jövedelemadó alapján pedig kimagaslóan a legtöbbet fizető kerület.

2.6. A nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők, 2016. január

A demográfiai folyamatokhoz hasonlóan a nyugdíjak nagysága is jelentős különbségeket mutat Budapest kerületeiben, illetve országos összehasonlításban még árnyaltabb a kép.

A KSH adatai szerint országosan egy öregségi nyugdíjas átlagosan 106 462 forintot kapott, 3056 forinttal (+3 százalék) többet, mint egy évvel korábban, Budapesten a legmagasabb az öregségi nyugdíj átlaga: 140 ezer forint, úgy, hogy minden harmadik érintett több mint 150 ezer forintot kapott.

5.5.6. A nyugdíjban, ellátásban járadékban és egyéb ellátásban részesülők száma és havi teljes ellátása kerületenként, 2016. január
Number of persons receiving pensions, benefits, annuities and other provisions and the monthly amount of provision by district, January 2016

Kerület District	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb ellátásban részesülők száma Recipients, total	Ezer lakosra jutó nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb ellátásban részesülők Recipients per thousand population		A havi teljes ellátás átlagos összege Average monthly amount of provision	
		száma number	a budapesti átlag százalékában in percentage of the Budapest average	Ft HUF	a budapesti átlag százalékában in percentage of the Budapest average
I.	7 071	281	110,1	151 166	111,6
II.	25 686	286	112,0	157 375	116,2
III.	34 521	265	103,8	139 032	102,6
IV.	24 612	242	95,0	133 844	98,8
V.	7 099	270	105,9	136 936	101,1
VI.	8 029	209	81,8	130 877	96,6
VII.	11 486	215	84,2	123 408	91,1
VIII.	15 582	203	79,6	120 337	88,8
IX.	12 781	216	84,9	129 534	95,6
X.	19 099	244	95,5	129 988	95,9
XI.	38 726	255	100,0	146 461	108,1
XII.	17 500	301	118,0	157 551	116,3
XIII.	28 069	233	91,5	138 378	102,1
XIV.	32 750	262	102,9	138 551	102,3
XV.	22 124	275	107,7	127 375	94,0
XVI.	19 658	268	104,9	134 106	99,0
XVII.	22 344	255	99,8	127 878	94,4
XVIII.	26 907	264	103,7	128 921	95,2
XIX.	16 608	273	107,2	129 169	95,3
XX.	17 846	273	107,1	124 322	91,8
XXI.	20 275	264	103,4	125 497	92,6
XXII.	14 425	264	103,6	133 248	98,3
XXIII.	5 359	227	88,9	121 997	90,0
Összesen — Total	448 537	255	100,0	135 488	100,0

Forrás: Budapest statisztikai évkönyv 2015.

A nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők átlagos nyugdíja a XII. és a II. kerületben volt a legmagasabb, csakúgy, mint a 2 évvel ezelőtti adatbázisban.

E két fővárosi kerületben az időskorú nyugdíjasok havonta átlagosan több mint 157 000 forintnyi nyugellátást kaptak. (2015.évben az átlag 153 000 forint volt.)

A kerületben a statisztikai adatokat vizsgálva 25 686 fő részesül nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban.

A szociális támogatást igénylő lakosok között azonban számos olyan ügyfél is van, akinek jövedelme alig több, mint a nyugdíjminimum kettő vagy háromszorosa. (2017. évi nyugdíjminimum 28 500 Ft.)

Összegzés:

- a népesség száma a vizsgált időszakban stagnál,
- a gyermekkorú és az idős lakosok száma magas, az oktatási, a szociális és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése a közeljövőben is szükséges,
- a bérlakás állomány korszerűsítése,
- az alacsony jövedelmű időskorú lakosság szociális biztonságának fenntartása,
- információ nyújtása az elérhető szolgáltatásokról a továbbiakban is fontos célkitűzés.

III. Oktatás

Az oktatás rendszere 2013. január 1-jétől jelentősen átalakult. A települési önkormányzatok által fenntartott köznevelési intézmények az óvodák kivételével állami fenntartásba kerültek. A működtetésüket továbbra is a települési önkormányzat látta el, 2017. január 1-jétől azonban az iskolák működtetése is átkerült a fenntartói feladatot ellátókhoz. Az ingatlanok a területileg illetékes tankerületi központ ingyenes vagyoni kezelésébe kerültek.

3.1. A tanulók (gyermekek) száma a nappali oktatásban Budapesten, a köznevelési intézményekben, 2015-/2016

Kerület District	Óvoda Kindergartens	Általános iskola Primary schools	Szakiskola és speciális szakiskola Vocational and special vocational schools	Középiskola összesen Secondary schools total	Ebből Of which	
					gimnázium secondary general schools	szakközépiskola secondary vocational schools
Gyermek, tanuló a nappali oktatásban — Pupils, students in full-time education						
I.	669	1 424	—	3 501	2 805	696
II.	3 333	8 093	200	4 443	3 870	573
III.	4 618	9 222	272	4 807	3 497	1 310
IV.	3 522	7 402	183	4 686	2 476	2 210
V.	625	1 862	—	4 438	3 785	653
VI.	901	1 718	288	2 870	1 693	1 177
VII.	1 140	2 144	419	5 549	1 815	3 734
VIII.	1 580	2 977	1 254	6 198	1 900	4 298
IX.	1 391	3 190	984	7 625	3 021	4 604
X.	2 618	5 547	857	4 033	1 937	2 096
XI.	4 670	9 578	685	6 052	3 607	2 445
XII.	2 617	6 199	72	4 079	3 442	637
XIII.	3 357	5 612	1 470	6 297	2 030	4 267
XIV.	3 956	9 055	1 669	7 721	3 557	4 164
XV.	2 168	4 607	165	2 118	1 532	586
XVI.	2 644	6 697	320	1 733	1 398	335
XVII.	2 868	6 067	—	1 445	1 124	321
XVIII.	3 599	8 447	49	2 108	1 387	721
XIX.	2 092	4 653	64	2 528	1 248	1 280
XX.	2 049	3 652	810	2 722	1 374	1 348
XXI.	2 608	5 840	1 244	3 331	864	2 467
XXII.	1 799	3 730	35	1 210	1 002	208
XXIII.	642	2 035	—	236	236	—
Összesen — Total	55 516 ^{b)}	119 751	11 040	89 730	49 600	40 130

Forrás: KSH statisztikai évkönyv 2015.

A koncepció 2015. évi felülvizsgálatában szereplő óvodás korú gyermekek létszáma szignifikánsan nem változott, viszont elmondhatjuk, hogy az óvodai férőhelyek bővítésének eredményeként valamennyi óvodai felvételi igényt ki tudunk elégíteni. Az általános iskolai és középiskolai létszámok is a 2015. évvel közel azonosak.

3.2. Ösztöndíjak

A II. kerületi Önkormányzat tanulmányi ösztöndíjat a Képviselő-testület 8/2015.(V.29.) rendeletével, felsőoktatási ösztöndíjat 17/2001.(V.22.) rendeletével alapított.

Az ösztöndíjak pályázati kiírása, elbírálása, odaítélése a Köznevelési, Közművelődési, Sport és Informatikai Bizottság (továbbiakban: KKSI) feladat-és hatásköre.

Ösztöndíjban az a hátrányos helyzetű, rossz anyagi körülmények között élő, ill. nevelésbe vett közoktatási intézmény 7-13. évfolyamos, kiemelkedő tanulmányi eredményű tanulója, vagy felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató diák részesíthető, akinek állandó lakóhelye a főváros II. kerületében van.

Önkormányzatunk 2001-ben csatlakozott a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat rendszerhez.

Az ösztöndíjpályázatra azok a települési önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező, hátrányos szociális helyzetű felsőoktatási hallgatók jelentkezhettek, akik felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali munkarend) alapfokozatot és szakképzettséget eredményező alapképzésben, mesterfokozatot és szakképzettséget eredményező mesterképzésben, osztatlan képzésben vagy felsőfokú, illetve felsőoktatási szakképzésben folytatják tanulmányaikat.

Ösztöndíjpályázatok a II. kerületben			
Támogatás csak pályázat útján igényelhető és adható az alábbi jogcímenek:	Jogosultak /részesíthetők/ köre	2016. év nyertes pályázók	2016. év összes támogatás
Közoktatási Tanulmányi Ösztöndíj	II. kerületi állandó lakhellyel rendelkező, kiváló tanulmányi eredményt (4,7-től) elérő tanulók (7.- 13. évfolyam), akik megfelelnek a pályázatban kiírt feltételeknek	18 fő	900 eFt
Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj	II. kerületi állandó lakhellyel rendelkező, aki felsőoktatási intézmény hallgatója, és megfelel a pályázatban kiírt feltételeknek	90 fő	8 500 eFt
BURSA Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj	II. kerületi állandó lakhellyel rendelkező, aki felsőoktatási intézmény hallgatója, és megfelel a pályázatban kiírt feltételeknek	84 fő	4 200 eFt

Forrás: Művelődési Iroda

Ösztöndíjpályázatok a II. kerületben			
Támogatás csak pályázat útján igényelhető és adható az alábbi jogcímenek:	Jogosultak /részesíthetők/ köre	2017. év nyertes pályázók	2017. év összes támogatás
Közoktatási Tanulmányi Ösztöndíj	II. kerületi állandó lakhellyel rendelkező, kiváló tanulmányi eredményt (4,7-től) elérő tanulók (7.- 13. évfolyam), akik megfelelnek a pályázatban kiírt feltételeknek	24 fő	1 440 eFt
Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj	II. kerületi állandó lakhellyel rendelkező, aki felsőoktatási intézmény hallgatója, és megfelel a pályázatban kiírt feltételeknek	66 fő	6 600 eFt
BURSA Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj	II. kerületi állandó lakhellyel rendelkező, aki felsőoktatási intézmény hallgatója, és megfelel a pályázatban kiírt feltételeknek	66 fő	3 300 eFt

Forrás: Intézményirányítási Osztály

A Közoktatási Tanulmányi Ösztöndíj összege a 2017. évben 60 000 Ft/fő, a Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj pályázat összege 100 000 Ft/fő volt, míg a BURSA Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj pályázat nyerteseit egy tanévre (10 hónap) havi 5 000 Ft/fő támogatja Önkormányzatunk.

Összegzés:

- az óvodai férőhelyek bővítése megtörtént,
- az intézmények felújítottak, korszerűek, a karbantartásuk folyamatos,
- az ösztöndíj-rendszer fenntartása.

IV. Egészségügyi helyzetkép

4.1.A II. kerületi lakosság egészségi állapota, 2007-2015.

(Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztálya Nemfertőző Betegségek Osztálya leíró epidemiológiai elemzése alapján.)

„ Egy adott népesség egészségi állapotának jellemzésére szolgáló, hagyományosan használt indikátorok a népesség körében megfigyelt demográfiai, halálozási és megbetegedési viszonyok. Ezek az egészségi állapot igen fontos indikátorai, továbbá időbeni és térbeni alakulásukban természetesen találunk különbségeket nemcsak országos összehasonlításban, hanem a főváros kerületei tekintetében is. Különös jelentőséggel bírnak a nemfertőző betegségekre irányuló deskriptív epidemiológiai helyzetelemzések, hiszen ezek alapján válhatnak nyilvánvalóvá és egyértelműen körülhatárolhatóvá egy-egy területen a legveszélyeztetettebb lakosságcsoportok. A II. kerületi lakosság egészségi állapotára vonatkozó elemzéseinket több mint egy évtizede (2005.óta), rendszeresen, helyzetelemzések formájában küldjük meg a II. Kerületi Önkormányzatnak.

Jelen vizsgálatunkban arra törekedtünk, hogy a II. kerületi lakosság demográfiai helyzetét és körükben a vezető halálteki főcsoportokban történő halálozásokat, valamint a kiemelt jelentőségű rosszindulatú daganatok miatti megbetegedéseket, azok területi egyenlőtlenségeit tekintsük át. Hiszen a halálozás/megbetegedések időbeli és térbeli alakulásának elemzése segíthet feltárni a halmozódó hiányosságokat. A halálozások, megbetegedések esetleges magas szintje feltétlen figyelemfelkeltő kell legyen a helyi egészségügyi irányítás számára, mert teendőket sürgethet a probléma feltárásának, megismerésének és megszüntetésének irányából is.

A II. kerületi lakosság körében a halálteki struktúráról elmondható, hogy 2011-2015. közötti időszakban a rosszindulatú daganatok miatt halt meg a legtöbb munkaképes korcsoportú férfi és nő.

Megjegyzendő, hogy a II. kerületi 15-64 éves nők halálozási struktúrájában a rosszindulatú daganatok több mint háromszor több halálesetet okoztak, mint a keringési rendszeri betegségek.

A II. kerületi férfiak és nők általános, valamint egyes vezető halálteki főcsoportokban történő korai halálozásának alakulását az országos halálozási szinttől jóval alacsonyabb és folyamatosan csökkenő tendencia, vagy az országos halálozástól alacsonyabb szinten történő stagnálás jellemezte a főcsoportok mindegyikében a 2007-2015. közötti időszakban. Kivételt a nők körében a légző rendszeri betegségek, illetve a külső okok miatti halálozás képezett, mely 2014-ről 2015-re minimális emelkedést mutatott.

A halandóság területi egyenlőtlenségeit tekintve pedig eredményeink egyértelműen jelezték, hogy a II. kerületi férfiak és nők esetében a vizsgált időszakban minden vezető halálteki főcsoport és minden vizsgált konkrét halálteki miatt a halandóság az országos átlagtól – az esetek döntő részében statisztikailag bizonyítható módon - alacsonyabb volt.

Összességében a rosszindulatú daganatok és a vizsgált daganatfajták esetében a 15-64 éves II. kerületi férfiak és nők körében az országos szint szerint várható megbetegedési gyakoriságtól – az esetek döntő többségében szignifikánsan - alacsonyabb megbetegedési gyakoriságot figyelhetünk meg, azonban a férfiak esetében a prosztatarák miatt, illetve a nők esetében az emlőrák miatt az országos referenciaszintet meghaladó, szignifikáns megbetegedési többletet találtunk.

Ezen összefoglaló elkészítésének elsődleges célja az volt, hogy eredményeit az egészségügyi szakterület szakemberei megismerjék és felhasználják helyi szinten az egészségjelentések elkészítéséhez, az egészségügyi/szociális szolgáltatások tervezéséhez/szervezéséhez, közép és hosszú távú helyi szintű népegészségügyi stratégia kialakításához. Ezen elemzés eredményei is felhívják a döntéshozók figyelmét a II. kerület lakosságának specifikus egészségproblémáira, segítve a népegészségügyi szemléletű tervezést és döntéshozatalt.”⁴

„A halandóság struktúrája:

A II. kerületben 2011-2015. között az 5 vezető halálloki főcsoport miatt a teljes lakosság (0-x évesek) körében összesen 2327 férfi és 3052 nő halt meg; ebből korai halálozással (15-64 éves életkorában) összesen 477 férfi és 291 nő vesztette életét.

A munkaképes korú népesség rendkívül magas halálozása (a korai, 15-64 évesek halálozása) az egyének és a családok számára óriási veszteség, számos társadalmi-gazdasági tényezőt kedvezőtlenül befolyásol, illetve többek között a népesedési probléma hátterében is szerepet játszhat. A II. kerületi lakosság 2011-2015. közötti korai halálozásának halálloki struktúrája nem különbözött lényegesen a budapesti lakosságtól.

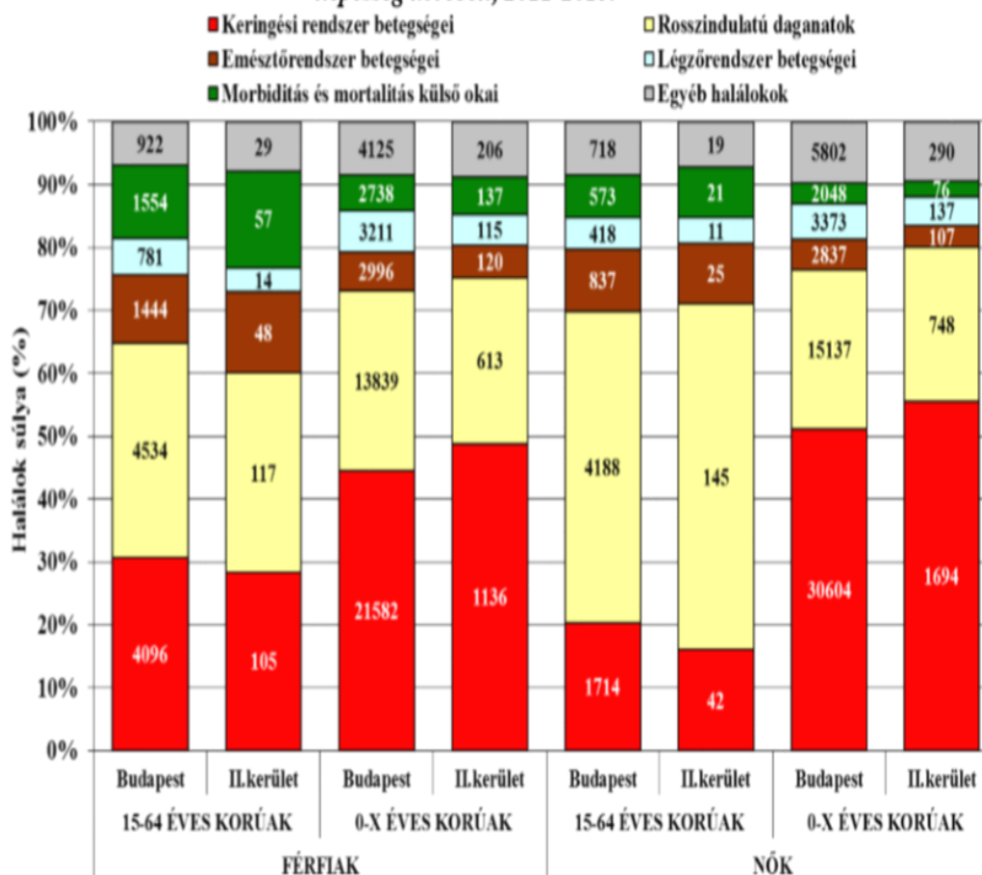
Az elhunyt 15-64 éves korcsoportú, munkaképes korú férfiak közül legtöbben a rosszindulatú daganatok (32%, 117 fő), illetve a keringési rendszer betegségei (28%, 105 fő) következtében haltak meg. Érdekes, hogy a harmadik helyen – a szakirodalmi tényektől eltérően nem az emésztőrendszeri megbetegedések miatti halálozás, hanem a vezető halállokok közé tartozó sérülések, mérgezések halálloki főcsoportja (elhalt férfiak száma 57 fő, 15%) szerepelt.

Az emésztőrendszer betegségei 48 (12%), valamint a légzőrendszer betegségei pedig 14 (4%) halálesetet okoztak. A nők halálozásában legnagyobb súlya – az összes haláleset több mint 50%-a - a rosszindulatú daganatoknak (55%, 145 fő) és a keringési rendszer betegségeinek (16%, 42 fő) volt. Az emésztőrendszer betegségei (10%) 25 fővel szerepeltek a nők halálozásában, valamint a férfiakétól jóval kisebb súlya volt a sérülések, mérgezések (8%, 21 fő) miatti halállokoknak. A légzőrendszer betegségei 11 halálesetet (4%) okoztak, ami a férfiaknál megfigyeltékhez képest azonos részarányt jelent.”⁵

⁴ A II. kerületi lakosság egészségi állapota, 2007-2015. Készítette: Juhász Attila és Nagy Csilla, 3-4. oldal

⁵ u.a. 15-16.old.

Halálloki struktúra a 15-64 éves korú, valamint a teljes (0-X éves) II. kerületi és budapesti népesség körében, 2011-2015.

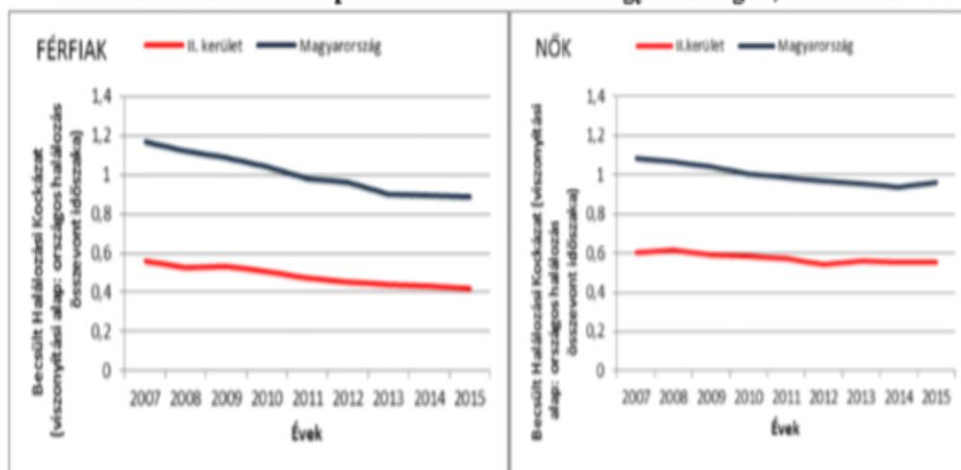

„A halandóság időbeli alakulása és az országos átlagtól való különbségei a II. kerületben

A II. kerületi lakosság korai halálozási viszonyait – az adat és módszer részben meghatározottak szerint – vizsgáltuk: egyrészt a kerületi szintű és a hazai halálozás alakulása (2007-2015. között) időben, illetve a halandósági eltérések az országos átlaghoz viszonyítva (2011-2015. között) kerültek vizsgálatra.

A II. kerületi férfiak és nők általános korai halálozását a vizsgálati időszakban férfiak és nők körében is minimálisan, de folyamatosan csökkenő tendencia jellemezte. A korai halálozás területi egyenlőtlenségeit tekintve a kerületi férfiak és nők esetében is az országos átlagtól szignifikánsan alacsonyabb halálozást találtunk.

Az összes halálok (BNO-10: A00-Y98) miatti standardizált korai (15-64 éves) halálozás alakulása Budapest II. kerületében és Magyarországon, 2007-2015.

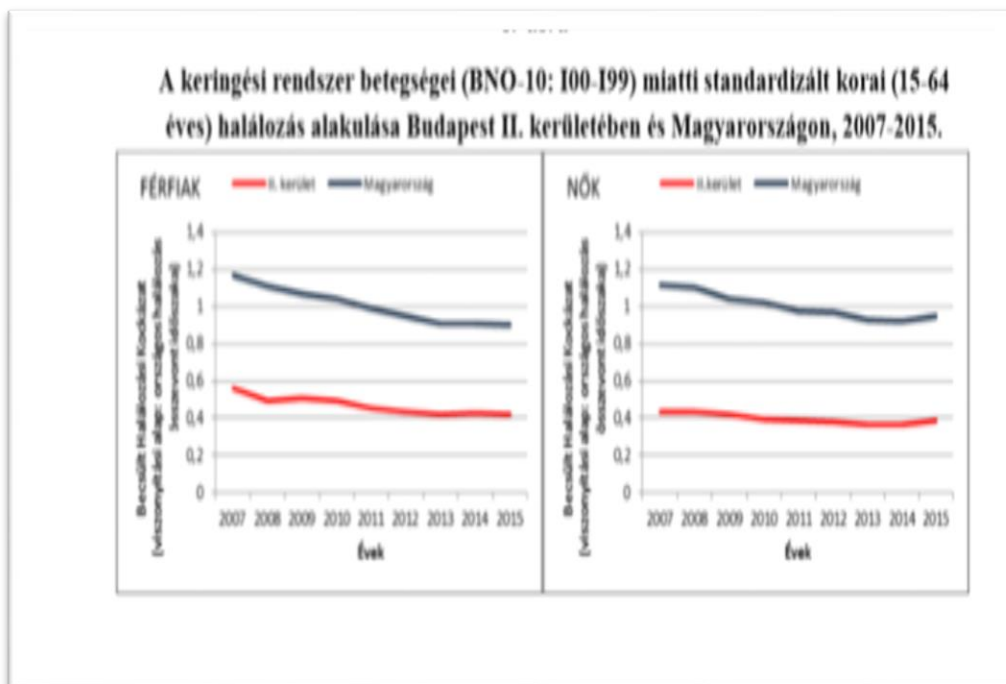

A vezető halálotti főcsoportok és néhány kiemelt népegészségügyi jelentőségű halálok miatti korai halálozás eltérései a II. kerületi FÉRFI és NŐI lakosság körében, 2011-2015.

Halálok (FÉRFIAK)	Területi különbségek			
	Megfigyelt eset	Standardizált Halálozási Hányados (SHH) (%)	Megbízhatósági Tartomány	
			Alsó határ	Felső határ
Általános halálozás	370	46	42	51
Roszcindulatú daganatok	117	43	36	51
Ajak, szájüreg és a garat roszcindulatú daganata	5	16	5	38
Vastagbél, végbél és az anus roszcindulatú daganatai	24	71	46	106
Légcső, hörgő és a tüdő roszcindulatú daganata	29	30	20	43
Bőr roszcindulatú melanómája	5	155	50	361
Prostata roszcindulatú daganata	6	102	38	223
Keringési rendszer betegségei	105	41	34	50
Magas vérnyomás és az agyér betegségek	24	37	24	56
Ischaemiás szívbetegségek	54	40	30	53
Heveny szívmegállás	24	47	30	69
Légzőrendszer betegségei	14	36	19	60
Krónikus alsó légúti megbetegedések	8	27	12	53
Emésztőrendszer betegségei	48	59	44	78
Alkoholos májsugor	28	51	34	73
Külső okok	57	62	47	80
Közlekedési balesetek	8	49	21	97
Balesetek	23	54	34	81
Esések	7	73	29	150
Öngyilkosság	22	51	32	77

Halálok (NŐK)	Területi különbségek			
	Megfigyelt eset	Standardizált Halálzási Hányados (SHH) (%)	Megbízhatósági Tartomány Alsó határ	Felső határ
Általános halálozás	263	57	50	64
Roszdulatú daganatok	145	68	58	80
Ajak, szájüreg és a garat rosszindulatú daganata	2	28	3	102
Vastagbél, végbél és az anus rosszindulatú daganatai	17	78	45	124
Légcső, hörgő és a tüdő rosszindulatú daganata	35	58	40	80
Emlő rosszindulatú daganata	21	63	39	97
Méhnyak rosszindulatú daganata	9	85	39	161
Bőr rosszindulatú melanómája	1	41	1	229
Keringési rendszer betegségei	42	37	25	49
Magas vérnyomás és az agyér betegségek	11	29	15	53
Ischaemiás szívbetegségek	17	32	19	52
Heveny szívinfarktus	6	33	12	72
Légzőrendszer betegségei	11	41	20	73
Krónikus alsó légúti megbetegedések	5	23	7	53
Emésztőrendszer betegségei	25	69	45	102
Alkoholos májsugor	12	61	32	107
Külső okok	21	74	46	113
Közlekedési balesetek	1	20	100	114
Balesetek	10	66	33	119
Esések	0	0	0	185
Öngyilkosság	16	120	69	196

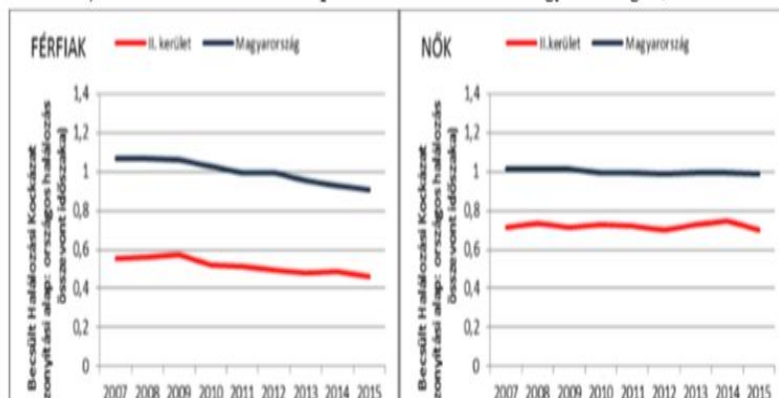
Vizsgálatunk során a keringési rendszer betegségei miatt bekövetkezett halálozás elemzésekor látható, hogy e halálok miatt folyamatosan, minimális mértékben, de csökkent a kerületi halálozás és az országos halálozás fele körüli volt a szintje. A területi egyenlőtlenség vizsgálatakor pedig elmondható, hogy a II. kerületben az országos szinttől szignifikánsan lényegesen alacsonyabb volt a halálozás a vizsgált időszakban.

A daganatos halálozás tekintetében az eddigiekhez hasonlóan szintén csökkenő tendencia volt megfigyelhető a II. kerületi férfiak esetében, a nők halálozását pedig stagnálás jellemezte.

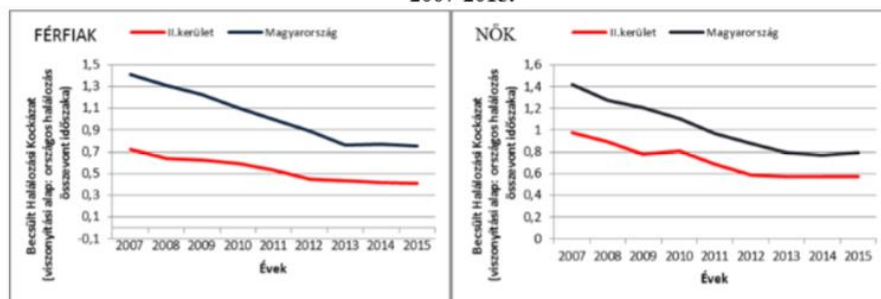
Az országos halálozástól 2007-2015. között mindvégig alacsonyabb volt a kerületi halálozás és a férfiak körében mintegy 40, a nők körében pedig 30%-kal volt alacsonyabb a szintje a 2015-ben. Az összes rosszindulatú daganat miatt bekövetkező halálozás területi egyenlőtlenségei esetében II. kerületi férfiak és nők halálozása az országos szintnél szignifikánsan alacsonyabb volt. A nők esetében ez a statisztikailag bizonyítható eltérés szinte egyedülállónak volt tekinthető a fővároson belül. A vizsgált rosszindulatú daganatfajták közül – a férfiak és a nők körében egyaránt – az országos átlagtól jóval alacsonyabb halálozást találtunk, mely eltéréseket az esetek döntő részében statisztikailag bizonyítani is tudtunk.

A rosszindulatú daganatok (BNO-10: C00-C97) miatti standardizált korai (15-64 éves) halálozás alakulása Budapest II. kerületében és Magyarországon, 2007-2015.

A II. kerületi férfi és női lakosság körében az emésztőrendszeri betegségek miatti halálozás alakulásában igen kedvező képet kaptunk, az országos halálozástól alacsonyabb szinten csökkenő tendencia volt jellemző a férfiak és nők körében is. Az emésztőrendszeri betegségek miatti korai halálozás – az eddigiekhez hasonlóan – az országos átlagtól szignifikánsan jóval alacsonyabb volt mind a két nem esetében

Az emésztőrendszeri betegségek (BNO-10: K00-K93) miatti standardizált korai (15-64 éves) halálozás alakulása Budapest II. kerületében és Magyarországon, 2007-2015.

A légzőrendszer betegségei miatti halálozás – az alacsony esetszámokból (2011-2015. közötti 5 évben például II. kerületi 15-64 éves férfiak: 14 haláleset, nők: 11 haláleset összesen) adódó bizonytalanság mellett – a magyar halálozásnál jóval alacsonyabb szinten stagnáló volt a halálozás szintje férfiak körében mindvégig a vizsgálati időszakban, nőknél pedig 2014-ig. A nők esetében 2015-re minimálisan emelkedő tendenciát figyeltünk meg.

A halandóság területi egyenlőtlenségeit áttekintve pedig elmondható, hogy az országos szintnél szignifikánsan alacsonyabb halálozást találtunk mind a férfiak, mind a nők körében.

A kiemelt népegészségügyi jelentőségű rosszindulatú daganatok miatti megbetegedések gyakoriságának országos átlagtól való különbségei a II. kerületben

A népegészségügyi szempontból különösen jelentős rosszindulatú daganatos megbetegedések miatti megbetegedési gyakoriság eltérései a II. kerületi FÉRFI és NŐI lakosság körében, 2010-2014.

Roszindulatú daganatos megbetegedés	15-64 éves FÉRFIAK				15-64 éves NŐK			
	Területi különbségek (2011-2015)				Területi különbségek (2011-2015)			
	Megbetegedések száma	Standardizált Megbetegedési Hányados (%)	Megbízhatósági Tartomány		Megbetegedések száma	Standardizált Megbetegedési Hányados (%)	Megbízhatósági Tartomány	
			Alsó határ	Felső határ			Alsó határ	Felső határ
Összes rosszindulatú daganat (BNO-10.:C00-C97)	567	77	71	84	823	98	92	105
Vastagbél, végbél és az anus rosszindulatú daganatai (BNO-10.:C18-C21)	57	69	53	90	56	85	64	110
Légcső, hörgő és a tüdő rosszindulatú daganata (BNO-10.:C33-C34)	56	42	32	55	75	79	62	99
Bőr rosszindulatú melanómája (BNO-10.:C43)	32	159	109	225	32	111	76	157
Prostata rosszindulatú daganata (BNO-10.:C61)	76	186	147	233				
Emió rosszindulatú daganata (BNO-10.:C50)					218	121	106	139
Méhnyak rosszindulatú daganata (BNO-10.:C53)					31	91	62	130

4.2. Prevenció

A kerület kiemelt célja, hogy a magas színvonalú alap, illetve szakorvosi ellátás igénybevételének további biztosítása és fenntartása mellett, a prevenció mind a gyermek, mind a felnőtt lakosság tekintetében előtérbe kerüljön.

Budapest Főváros Kormányhivatal II. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztály (továbbiakban: Népegészségügyi Osztály) beszámolója alapján

- **Nem fertőző megbetegedések prevención belül az osztály elsődlegesen az egészséges táplálkozást támogató programokat valósított meg**

„Az iskolában FŐ az egészség” tankonyha program

2016-ban 30 foglalkozás, míg a 2017. júniusáig 26 főzőprogram megvalósítására volt lehetőség az Életvitel Stratégia Program támogatásával, alkalmanként 10-15 fős iskolai csoportoknak.

A diákok az interaktív foglalkozás keretében az egészséges táplálkozás, a tudatos vásárlás témakörében gyarapíthatták a tudásukat. Megismerkedtek a konyha és személyi higiéné szabályaival, elsajátították a balesetvédelemmel kapcsolatos ismereteket, valamint elkészítettek egy 3 ételből álló menüt. A 2016/2017 tanévben a készített ételek az alábbiak voltak: kenyér, kenyérrre kenhető egészséges krémek és desszert.

A diákok és kísérőik a terítést követően együtt fogyasztották el a nem hagyományos recept alapján készült ételeket. A program utolsó elemeként megosztották egymással az ételkészítés során szerzett tapasztalatokat. A program befejező feladata a rendrakás volt.

Sor került az iskolabüfék kínálatának ellenőrzésére az Iskolabüfé versenyek keretében 2016-2017. évben.

2016. tanévben a versenyen a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium kapta meg az „Év iskolabüféje” kitüntető címet.

2017. tanévben a versenyen az Iskolabüfé Munkacsoport nem hirdetett győztest, mivel egyetlen büfé sem valósította meg értékelhető módon a büfé környezetének átalakítását oly módon, hogy az a diákok tudatos vásárlást ösztönözte volna.

- **Fertőző megbetegedések megelőzése**

Annak érdekében, hogy a gyermekek és az ifjúság körében tudatosuljon és megtanulják a helyes kézmosást rendszeresen óvodai és iskolai programokat valósított meg a Népegészségügyi Osztály az érintett korosztály bevonásával.

Az intézményektől, iskolavédőnőktől, pedagógusoktól érkező felkérésre interaktív foglalkozásokat tartottak, az elméleti bevezetést követően a programon résztvevő minden diák ellenőrizte kézmosási technikáját UV lámpa alatt. Az eredményeket kiértékelését követően sor került a helyes kézmosás mozdulatsorának megtanulására.

- **Komplex iskolai programok**

Az együttműködő partnerekkel, társhatóságokkal, rendészeti szervekkel és civilekkel együttműködésben komplex programokat szervezett a Népegészségügyi Osztály. A 2016 évben 17, míg 2017. évben 25 alkalommal (egészségnapok + projekt napok).

Az egészségnapok keretei között számos foglalkozás valósul meg: érzékenyítő programok, interaktív órák a környezet- és természetvédelemmel összefüggésben, elsősegélynyújtás, baleset- és viktimizáció megelőzés, egészséges táplálkozással összefüggő programok, a személyi higiéné, a védőoltások; facebook veszélyei és előnyei; stressz kezelés, iskolai agresszió, bőrvédelem, mindennapi mérgeink, fogászati prevenció, stb.

Ezekon a rendezvényeken a diákok az egészséges életvitel területeit érintő élményközpontú interaktív foglalkozásokon vettek részt.

- **Komplex lakossági programok**

Lakossági nagyrendezvényeken az élelmiszer-és kémiai biztonság, a tudatos élelmiszer vásárlás, a helyes, egészséget támogató táplálkozás, a személyi higiéné kiemelt témakör volt. (Kerület Napja, Kézhigiénés Világnap; Családi Nap; Föld Napja, Hidegkúti Sportparádé)

- **Egyéb iskolai programok**

- ❖ Iskolai napközis táborokban interaktív foglalkozások megtartása felkérések alapján.
- ❖ Dohányzás prevenciós interaktív foglalkozás középiskolás diákok részére.
- ❖ A digitális témahét programjaiba kapcsolódva az internetbiztonság témájában interaktív beszélgetések szülőknek és diákoknak.

- **Világnapokhoz kapcsolódó programok** közül kiemelten a kézmosás világnapjához kapcsolódtak programok

- **Egyéb szakmai programok**

- ❖ Továbbképzések a védőnőknek (Antal Emese; Prof. Dr. Falus András)
- ❖ Konyha és kézhigiénés oktatás a tálalókonyhák dolgozóinak
- ❖ Idősek otthonában ápolás, konyha és személyi higiénés előadás, gyakorlati bemutató
- ❖ Oktató kisfilm készítése az OGYÉI felkérésére az „Iskolában FŐ az egészség” tankönyv programról
- ❖ Mozgásverseny az általános iskolás diákoknak
- ❖ Bűnmegelőzési Nap
- ❖ Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiumának egészségnapja

- **Részvétel az önkormányzat, a társhatóságok és a rendészeti szervek kerületi munkájában**

- ❖ Részvétel a kerületi KEF, ÁSZER, Idősügyi Tanács munkájában
- ❖ Család- és Gyermekjóléti Központ éves szakmai tanácskozásán való részvétel
- ❖ Folyamatos együttműködés a Magyar Vöröskereszt Budai Kirendeltségével és az Észak-Budai Katasztrófavédelmi Kirendeltséggel

- **Tervek a 2018. évre**

- ❖ a hagyományoknak megfelelően folytatódik az „Iskolában FŐ az egészség” tankönyv program (2017/2018. tanévben 27 főzőprogram megrendezésére kerül majd sor)
- ❖ iskolai, lakossági egészségnapok szervezése és lebonyolítása
- ❖ felkérés alapján munkahelyek és civil szervezetek által tervezett és szervezett egészségnevelési programok támogatása
- ❖ a régi, jól működő szakmai kapcsolatok megtartása, újak felkutatása

4.3. Egészségügyi beruházások

Az önkormányzat a kiemelt beruházások között tartja számon az egészségügyi ágazatot érintő fejlesztéseket, így folyamatosan újulnak meg mind az alapellátási, mind a szakorvosi rendelők, illetve új beruházások, infrastrukturális fejlesztések is átadásra kerültek.

1.) Egészségügyi beruházások, felújítások, fejlesztések a 2016 - 2017 évben:

Az alábbi szakorvosi és háziiorvosi rendelők felújítása történt meg:

2016-ban

- A Lipótmezei út 1 szám alatti két háziiorvosi praxis költöztetése a Széher út 10 szám alá

- Rendelő és váró helyiség valamint tároló és öltöző helyiségek kialakítása
- Burkolatok cseréje
- Festés és mázolás
- Világítótestek cseréje történt.

2017-ben megvalósuló

- A Pszichiátriai Szakrendelő és Gondozó átköltöztetése az Ürömi utca 24. szám alatti ingatlan földszinti helyiségeibe

- Elvégzendő munkálatok:
 - Az ingatlan akadálymentesítése elősegítendő a mozgásukban korlátozottak bejutását
 - Burkolatok cseréje
 - Belső terek átalakítása
 - Festés, mázolása történt.

- A Hunyadi utcai háziiorvosi rendelő külső térburkolatának javítása, a rendelőben a sérült burkolatok cseréje

- Elvégzendő munkálatok:
 - A sérült, megsüllyedt térburkolat alapozásának javítása, cseréje
 - A sérült, balesetveszélyes belső burkolat, linóleum cseréje

4.4. Szűrőnapokon való részvétel

A 2011. novemberében indított felnőtt lakossági szűréseket, a korábbi évekhez hasonlóan 2016-2017-ban is évente két-két alkalommal, tavasszal (május, júniusban) és ősszel (novemberben) szervezi meg az Egészségügyi Szolgálat. A szűrésekre minden alkalommal két telephelyen: a Kapás utcai és a Község ház utcai rendelőben kerül sor.

Lakossági szűrések /év	2011	2012		2013		2014		2015		2016		2017		Mindösszesen
	Ősz	Tavaszi	Ősz	Tavaszi	Ősz	Tavaszi	Ősz	Tavaszi	Ősz	Tavaszi	Ősz	Tavaszi	Ősz	Fő
Kapásutcai telephely	189	272	351	120	236	116	254	185	198	142	194	254	211	2 722
Községház utcai telephely	105	140	112	111	149	91	112	130	107	110	113	115	167	1 562
Pulzus központ								22	17	21	17	14		91
Összesen	294	412	463	231	385	207	366	337	322	273	324	383	378	4 375

Forrás: II. kerületi Egészségügyi Szolgálat

A szűrési programoknak továbbra is pozitív visszhangja van a lakosság körében. Egyre többen keresik a fiatalok és középkorúak köréből is a lehetőségeket a szűréseken való részvételhez és

jó ötletnek tartják a hétvégi szervezést az egészségi állapotuk felmérésére, bizonyos kockázati tényezők kiszűrésére. Értékelték a résztvevők, hogy a szűrések alkalmával több idő jut a betegségekkel, a kockázatokkal kapcsolatos, az életmódbeli változtatási javaslatok megbeszélésre.

Az évek során több fejlesztés is történt a szűrési programban: 2012-ben északi séta (nordic walking) oktatással, 2013-ban bőrgyógyászati szűréssel, 2015-ben átfogó kardiológiai szűréssel, 2017. májusától pedig emlőszűréssel bővült a szűrések köre. A Pulzus Központban a kardiológiai szűrés olyan pácienseknél történik, akiknél a belgyógyászati szűrés során fokozott szív-érrendszeri kockázatot észlel a szakorvos.

4.5. 2018. évi tervek

A Kormány döntése értelmében az 1672/2017 (IX.21) határozatban közzé téve, központi állami támogatásból 6,8 milliárd forint áll a II. Kerületi Önkormányzat, mint kedvezményezett rendelkezésre egy új integrált járóbeteg szakellátó intézmény létrehozására. A II. kerületi Frankel Leó utca 80-82. szám alatti beépítetlen telken egy új szakrendelő megépítésére kerül sor 2018 -2020 között, ahol a jelenleg különböző telephelyeken igénybe vehető szakrendelések egy épületben lesznek elérhetők, ezáltal átláthatóbbá és egyszerűbbé válnak a betegutak. A beruházások eredményeként sor kerül az orvostechnikai eszközök modernizációjára, az egynapos sebészet és a kúraszerű ellátások fejlesztésére, valamint az informatikai rendszer eszközparkjának korszerűsítésére is.

Forrás biztosításának függvényében 2018-ban folytatódik a rendelők felújítása, azokon a telephelyeken ahonnan a rendelések nem költöznek be az új épületbe.

A II. kerületi lakosok nagy érdeklődésére tekintettel 2018-ben is folytatódnak az egészségmegőrzését célzó, tájékoztató előadások.

4.6. Rendelőjárat

A Rét utcai rendelőjárat 2017. áprilisában indult, 2017. október közepéig 1800 fő vette igénybe a szolgáltatást. A heti részvételi adatokat alapján a Rét utcai rendelőjárat útvonala a 2018. év közepétől várhatóan oly módon bővülne, hogy a Kapás utcai Egészségügyi Szolgálatot is érintené a buszjárat.

4.7. Sportolási lehetőségek fejlesztése

A 2017. évben továbbra is ingyenesen igénybe vehetők a kerület közterületein található felújított sportparkok, a Vérhalom téri sportpálya, Üstökös utcai sportpálya, Papkert sportpálya, Gárdonyi Géza utcai sportpálya, valamint a II. Kerületi Sport és Szabadidősport Nonprofit Kft. (Továbbiakban: Sport Kft.) kezelésében lévő sportközpontok futópályái.

A Sport Kft. programot hirdetett „Szabadba Ki! Kondira fel!” elnevezéssel. A program célja megismertetni és kedvelté tenni a lakosság körében a kerületben több helyen fellelhető kültéri fitness eszközöket („street workout” gépek) és azok használatát, támogatva ezzel a szabadidő aktív eltöltést, azzal a céllal, hogy a sportolás minél több ember mindennapi életének részévé váljon.

Fitness parkok a II. kerületben:

- Pokorny József Sport-és Szabadidőközpont (1028. Budapest, Szabadság utca 51-57.)
- Mechwart liget
- Pasaréti út- Hidász utca sarka, Fenyves Park
- Csátárka út

A kerületi sportélet, illetve az alapját szolgáló létesítmények fejlesztése, karbantartása folyamatos munka, amely épít a korábbi évek gyakorlatára. Eszerint folyamatos a sportlétesítményeink állagának megóvása, azok bővítése, fejlesztése, a kerület kiemelt rendezvényeinek, iskolai és szabadidős sportprogramjainak arculatalakítása.

Az Önkormányzat a szűkebb és tágabb környezetben élő lakosság szabadidős sportolási igényeinek a kiszolgálására, illetve a vízilabda utánpótlás nevelésére épülő **uszoda létesítése** Máriaremetén folyamatban van. A sportlétesítmény az utánpótlás nevelésén túl a lakosság valamennyi korosztályának rekreációs sportprogramjainak is helyszínt biztosít majd.

Összegzés:

- **a II. kerületi epidemiológiai elemzés eredményeinek felhasználása az egészségügyi/szociális szolgáltatások tervezéséhez/szervezéséhez, közép és hosszú távú helyi szintű népegészségügyi stratégia kialakításához,**
- **az önként igénybe vehető szűrővizsgálatok igénybevételének népszerűek, cél, hogy a veszélyeztetett korosztály (közép generáció) is nagyobb számban vegyen részt a szűréseken,**
- **a gyermekek egészséges táplálkozásának, egészséges életmódjának elősegítése,**
- **az egészségben eltöltött évek számának növekedésének elősegítése,**
- **a kiemelt egészségügyi beruházás megvalósítása,**
- **sportolási lehetőségek fejlesztése, uszoda építése.**

V. A kerület munkaerő-piaci helyzete, az álláskeresők és ellátások számának mutatói

5.1. A térség általános gazdasági, statisztikai bemutatása

A gazdaságföldrajzi helyzet nagyban meghatározza a térségben működő vállalkozások jellegét is. Elsősorban az idegenforgalom, a vendéglátás, valamint a hozzá kapcsolódó egyéb ágazatok a dominánsak. Jellemző ágazat még a kereskedelem, a logisztika. A kereskedelem legfontosabb kiszolgáló egységei a könnyen megközelíthető bevásárlóközpontok.

A jellemző ágazatokon kívül sok kisebb cég és vállalat található a II. kerület területén, amelyek több ágazatban képviseltetik magukat, de szerepük nem kiemelkedő.

A II. kerületben több 250 fő fölötti állományt foglalkoztató cég is található. Fontos tudni azonban, hogy e cégek több mint fele csupán székhelyét működteti a kerületben, a nagy arányú termelő és szolgáltató munkavégzés a főváros más területein, illetve más megyékben koncentrálódik. Ennek következménye, hogy a cégek központok, székhelyek leginkább pályakezdők, illetve diplomával rendelkezők jelentkezését várják az állásajánlataikra.

A munkaügyi kirendeltségekhez a feltárható állásajánlatok jelentős része az illetékességi területen kívülről érkezik, illetve leginkább a kis- és közép- vállalkozások igényein alapul.

A kerület a Budapest Főváros Kormányhivatala III. Kerületi Hivatal Hatósági Főosztály Foglalkoztatási Osztályához tartozik (1039 Bp., Heltai J. tér 7.).

A Foglalkoztatási Osztály – nem reprezentatív – felmérése szerint, a munkaadók az alábbi lehetőségekkel éltek, amikor munkaerőt kerestek:

- Hirdetés útján
- Pályázatokkal
- Foglalkoztatási Osztály segítségével
- Informális csatornákon keresztül (család, rokonok, kollégák)
- Munkaközvetítőkön, - kölcsönző cégeken keresztül
- Interneten keresztül
- Belső meghirdetéssel, átcsoportosítással
- Egyéb forrásból

A Foglalkoztatási Osztállyal való kapcsolattartás nem áll az első helyen, de a munkáltatók egyre magasabb arányban veszik igénybe a közvetítési lehetőségeket.

A foglalkoztatáshoz nyújtható támogatási formákat sok munkaadó nem ismeri, a sajtóból vagy kirendeltségi tájékoztatásokból jutnak hasznosítható információkhoz.

A munkáltatók a munkaerő kiválasztási folyamatban nyújtott kirendeltségi segítséget is szívesen veszik igénybe.

5.2. A regisztrált vállalkozások száma gazdálkodási forma szerint kerületenként 2015.

Ágazati kód Code	Gazdasági ág Industries	Összesen Total	Ebből Of which				
			korlátolt felelősségű társaság limited liability company	részvény- társaság joint stock company	betéti társaság limited partner-ship	szövetkezet co- operative	önálló vállalkozó entrepreneur
Összesen — Total		394 410	171 020	3 709	50 767	424	162 740
Kerületenként — By districts							
I.		8 981	3 503	137	1 002	6	4 073
II.		30 303	11 725	403	3 940	24	13 618
III.		29 326	12 646	280	4 031	37	11 982
IV.		14 838	5 668	83	2 200	17	6 729
V.		16 107	8 885	367	1 283	23	4 781
VI.		17 893	10 821	245	1 637	28	4 758
VII.		15 826	7 800	123	1 860	21	5 737
VIII.		17 983	9 577	132	2 073	18	6 006
IX.		14 067	6 763	184	1 652	17	5 269
X.		13 237	6 529	98	1 664	5	4 849
XI.		36 738	15 636	446	4 479	39	15 606
XII.		18 259	6 015	227	2 355	13	9 288
XIII.		30 024	14 257	415	3 718	52	10 998
XIV.		27 822	12 452	225	3 796	31	11 003
XV.		14 731	6 850	88	2 047	16	5 622
XVI.		15 177	5 825	34	2 273	14	6 911
XVII.		13 051	4 258	22	2 116	12	6 566
XVIII.		16 194	6 106	50	2 240	10	7 675
XIX.		9 368	3 167	28	1 396	9	4 708
XX.		9 305	3 199	23	1 366	6	4 657
XXI.		10 689	3 948	46	1 530	11	5 091
XXII.		11 097	4 121	31	1 627	11	5 217
XXIII.		3 394	1 269	22	482	4	1 596

KSH Statisztikai Évkönyv 2015.

A KSH adatai szerint a regisztrált vállalkozások száma 2014. évben 29 892, a 2015. évben 30 303 volt, a vállalkozások száma kismértékben emelkedett, figyelemre méltó az egyéni vállalkozók létszámának 13 038 főről 13 618 főre való emelkedése és bejegyzésre kerültek a 2015. évben „szövetkezeti” típusú gazdálkodási formák is.

5.3.1. A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása a kerületben 2015.

A nyilvántartott álláskeresők száma a tartózkodási helyük szerint, településenként (2015. 12. 20-i állapot szerint)

Főváros

Főváros települései	Nyilvántartott össz. fő	Foly.nyilv. hossz>365 nap	Járadék tip.ell. fő	Segély tip.ell. fő	FHT, RSZS fő	Munkav. korú népes. fő*	Relatív mutató** %	Arányszám***
BUDAPEST 01. KER.	235	87	40	42	42	16 390	1,43	0,29
BUDAPEST 02. KER.	622	236	104	115	126	52 922	1,18	0,24
BUDAPEST 03. KER.	1 397	460	246	269	275	83 552	1,67	0,34
BUDAPEST 04. KER.	1 959	637	257	203	462	70 245	2,79	0,57
BUDAPEST 05. KER.	327	125	31	51	56	17 958	1,82	0,37
BUDAPEST 06. KER.	650	249	98	79	171	26 973	2,41	0,49
BUDAPEST 07. KER.	995	374	90	124	174	40 563	2,45	0,50
BUDAPEST 08. KER.	2 376	903	157	155	777	52 053	4,56	0,93
BUDAPEST 09. KER.	1 630	506	125	136	576	39 291	4,15	0,85
BUDAPEST 10. KER.	1 624	532	184	139	474	52 443	3,10	0,63
BUDAPEST 11. KER.	1 657	592	240	252	358	84 358	1,96	0,40
BUDAPEST 12. KER.	467	182	66	71	125	34 799	1,34	0,27
BUDAPEST 13. KER.	2 234	812	349	241	527	77 416	2,89	0,59
BUDAPEST 14. KER.	2 099	768	252	191	504	74 158	2,83	0,58
BUDAPEST 15. KER.	1 519	504	192	161	345	54 750	2,77	0,57
BUDAPEST 16. KER.	1 025	359	153	159	189	47 288	2,17	0,44
BUDAPEST 17. KER.	1 668	678	170	207	420	60 122	2,77	0,57
BUDAPEST 18. KER.	1 399	450	232	183	271	67 980	2,06	0,42
BUDAPEST 19. KER.	874	239	159	130	106	41 161	2,12	0,43
BUDAPEST 20. KER.	1 763	627	180	154	605	43 512	4,05	0,83
BUDAPEST 21. KER.	1 619	619	247	168	545	52 793	3,07	0,63
BUDAPEST 22. KER.	785	310	95	100	188	35 978	2,18	0,45
BUDAPEST 23. KER.	650	250	75	57	209	15 799	4,11	0,84

Főváros	29 574	10 499	3 742	3 387	7 525	1 142 504	2,59	0,53
----------------	---------------	---------------	--------------	--------------	--------------	------------------	-------------	-------------

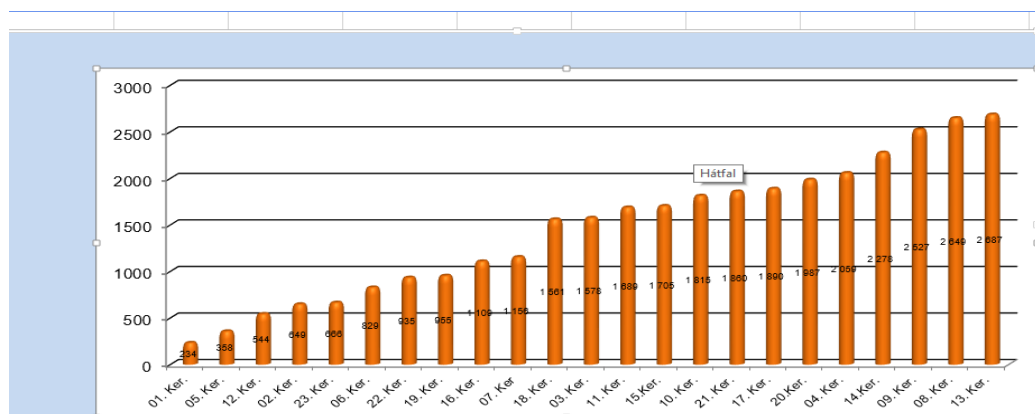
Forrás: https://nfsz.munka.hu/Lapok/full_afsz_kozos_statiztika/full_AFSZ

* Munkav. korú népes. fő - a KSH népszámlálási ill. népesség-nyilvántartási adatai 2013.01.01-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

** Relatív mutató - a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

*** Arányszám - a relatív mutatóhoz az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

5.3.2. A regisztrált álláskeresők számának alakulása a 2015. évben havi bontásban

Forrás: http://fovaros.munka.hu/engine.aspx?page=budapest_statiztika

5.3.3. A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása a kerületben 2016.

A nyilvántartott álláskeresők száma a tartózkodási helyük szerint, településenként (2016. 12. 20-i állapot szerint)

Főváros

Fővárosi települések	Nyilvántartott össz. fő	Foly.nyilv. hossz>365 nap	Járadék tip.ell. fő	Segély tip.ell. fő	FHT, RSZS fő	Munkav. korú népes. fő*	Relatív mutató** %	Arányszám***
BUDAPEST 01. KER.	178	71	36	36	25	16 405	1,09	0,27
BUDAPEST 02. KER.	455	176	82	95	75	52 589	0,87	0,22
BUDAPEST 03. KER.	1 037	335	273	202	139	83 067	1,25	0,31
BUDAPEST 04. KER.	1 603	575	269	175	412	69 833	2,30	0,58
BUDAPEST 05. KER.	157	53	34	39	19	18 046	0,87	0,22
BUDAPEST 06. KER.	442	155	65	56	107	27 222	1,62	0,41
BUDAPEST 07. KER.	544	165	129	80	96	40 209	1,35	0,34
BUDAPEST 08. KER.	1 058	363	148	112	383	53 240	1,99	0,50
BUDAPEST 09. KER.	995	316	134	85	246	39 166	2,54	0,64
BUDAPEST 10. KER.	1 209	392	170	128	291	52 147	2,32	0,58
BUDAPEST 11. KER.	1 219	512	239	182	232	83 893	1,45	0,36
BUDAPEST 12. KER.	392	149	75	59	77	34 673	1,13	0,28
BUDAPEST 13. KER.	1 561	479	310	198	340	77 788	2,01	0,50
BUDAPEST 14. KER.	1 695	648	270	155	305	74 138	2,29	0,57
BUDAPEST 15. KER.	1 078	393	185	136	211	54 456	1,98	0,50
BUDAPEST 16. KER.	818	301	134	137	130	46 962	1,74	0,44
BUDAPEST 17. KER.	1 227	508	203	167	232	59 840	2,05	0,51
BUDAPEST 18. KER.	811	221	224	145	103	67 510	1,20	0,30
BUDAPEST 19. KER.	587	142	160	103	58	40 909	1,43	0,36
BUDAPEST 20. KER.	1 188	388	190	145	305	43 512	2,73	0,68
BUDAPEST 21. KER.	1 216	396	238	147	236	52 367	2,32	0,58
BUDAPEST 22. KER.	612	254	102	84	140	35 861	1,71	0,43
BUDAPEST 23. KER.	418	94	70	44	97	16 287	2,57	0,64

Főváros **20 500** **7 086** **3 740** **2 710** **4 259** **1 140 120** **1,80** **0,45**

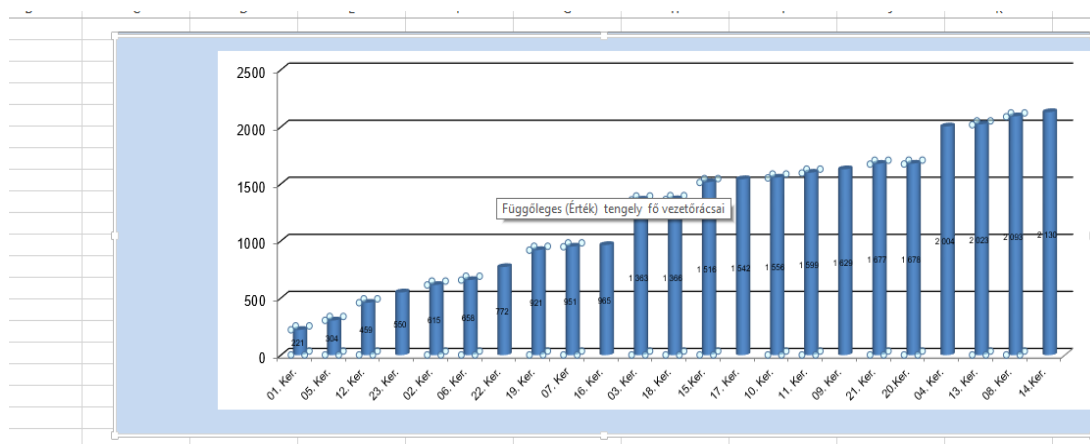
Forrás: : https://nfsz.munka.hu/Lapok/full_afsz_kozos_statistika/full_AFSZ_2.pdf

* Munkav. korú népes. fő - a KSH népszámlálási ill. népesség-nyilvántartási adatai 2015.01.01-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

** Relatív mutató - a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

*** Arányszám - a relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított arány

5.3.4. A regisztrált álláskeresők számának alakulása a 2016. évben havi bontásban

Forrás: http://fovaros.munka.hu/engine.aspx?page=budapest_statistika

Az álláskeresői járadékra az a regisztrált álláskereső jogosult, aki a kérelem benyújtását megelőző 3 éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel (munkaviszony, EU tagállamban

végzett munkaviszony, vállalkozói jogviszony, egyszerűsített foglalkoztatási jogviszony) rendelkezik.

Az álláskeresői járadék folyósítása 90 nap, 10 nap jogosultsági idő 1 nap álláskeresői járadék folyósítási időnek felel meg. (pl. 360 nap jogviszony esetén 36 nap ellátásra történő jogosultság).

5.3.5. Regisztrált álláskeresői adatai nem, kor, végzettség szerint 2014-2016.

Regisztrált álláskereső	2014. év	2015. év	2016. év
Férfi	313	249	194
Nő	434	352	261
Nem	747	601	455
17 év és alatta			
18 - 20 év	3	5	3
21 - 25 év	24	20	19
26 - 30 év	62	39	34
31 - 35 év	84	54	38
36 - 40 év	98	73	44
41 - 45 év	97	69	55
46 - 50 év	81	59	53
51 - 55 év	74	63	33
56 - 60 év	163	100	73
60 év felett	61	119	103
Total (fő)	747	601	455
ált. iskolai végz. nélkül	10	11	17
általános iskola	109	93	54
szakiskola	6	1	4
szakmunkásképző	52	35	24
gimnázium	152	119	92
szakközépiskola	97	88	58
technikum	29	17	14
főiskola	133	105	106
egyetem	159	132	86
kitöltetlen			
Total (fő)	747	601	455
segédmunkás	34	24	19
betanított munkás	102	79	59
szakmunkás	129	95	75
üzemviteli alkalmazott	86	105	83
üzemintéző	287	199	140
irányító	57	68	44
vezető	48	30	34
felsővezető	3	1	1
kitöltetlen	1		
Total (fő)	747	601	455
Pályakezdő	14	16	14
Nem pályakezdő	733	585	441
Pályakezdő	747	601	455
új belépő	24	21	17
ismételten belépő	75	52	55
folyamatosan nyilvántartott	648	528	383
Total (fő)	747	601	455
<= 12 hónapja folyamatosan	515	372	279
> 12 hónapja folyamatosan	232	138	176
Total (fő)	747	601	455

Forrás: http://fovaros.munka.hu/engine.aspx?page=budapest_statistika

A regisztrált álláskeresői száma a 2014. évi bázisévhez képest 40 %-kal, a 2015. évi adathoz viszonyítva 24%-kal csökkent.

A férfiakat alacsonyabb munkanélküliségi ráta jellemezte, mint a nőket, esetükben a javulás mértéke is nagyobb volt.

Említésre méltó, hogy 25–55 évesek, azaz az ún. legjobb munkavállalási korúak munkanélküliségi rátája is mérséklődött. Említésre méltó az adatokat elemezve, hogy a pályakezdekők száma sem növekedett az elmúlt időszakban.

Az életkori adatokat elemezve, valamint a piaci viszonyok ismertetében is az olvasható ki a táblázatokból, hogy egyedül a 60 év feletti munkavállalók számában következett be a 2014. évhez képest 83 %-os emelkedés, hisz a munkaadók minden szektorban szívesebben foglalkoztatják a fiatalabb korosztályt.

A számokat elemezve a regisztrált álláskeresők száma a munkaképes lakosság arányszámához viszonyítva alacsony, a munkaképes lakosság száma a 2015. évhez képest 52 922 főről 52 589 főre, azaz 1 %-kal csökkent.

A II. kerületnél kevesebb álláskereső a 2016. évben csak az I., V., a XII. és a XIII. kerületben (178, 158, 392 és 418 fő) volt, ami valószínűsíthetően, főként az I. és az V. kerületek esetében a földrajzi méreteiből is adódik. A legtöbb álláskeresőt a XIII., a VIII., és a XIV. kerületben regisztrálták.

5.4. Kerületi közfoglalkoztatás alakulása

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresőse hosszú ideig eredménytelen.

2012. évtől az önkormányzatnak kérelmet kellett benyújtania a területileg illetékes munkaügyi kirendeltségéhez a közfoglalkoztatás igénybeviteléhez.

A dolgozók munkáltatója az adott foglalkoztató hely (hivatal, intézmény, civil szervezet, stb.), a munkáltatói feladatok ellátása (munkaszerződés, bérszámfejtés, kiléptetés, stb.) is az intézmény feladata.

2015. évben 75 főt, a 2016. évben 47 főt, a 2017. évben pedig 22 fő foglalkoztatására került sor a hivatalban.

A közfoglalkoztatás keretén belül betöltött munkakörök az alábbiak:

- segédmunkás (karbantartó, kertész),
- ügyviteli alkalmazott,
- pénzügyi asszisztens,
- takarító,
- konyhai kisegítő,
- adminisztrátor,
- egyéb szociális foglalkozások (szociális segítő).

A legtöbb munkakör betanított jellegű, fizikai munka volt. Mind a hivatalban, mind a kerületi intézményekben a szervezeti egységekbe integráltan került sor a foglalkoztatásokra.

A közfoglalkoztatás megvalósítása során az alábbi tapasztalatok fogalmazódtak meg:

- a foglalkoztatottak között voltak, akik kiválóan be tudtak illeszkedni az adott közösségbe és kiemelkedően végezték a munkájukat,

- a munkabér szintje az állástalanokat nem ösztönzi a közfoglalkoztatás keretén belül felajánlott munkakörök elfogadására,
- vannak olyan foglalkoztatottak, akik „berendezkedtek” a közfoglalkoztatotti státuszra, s nem is keresnek egyéb munkalehetőséget,
- a jogszabályváltozások miatt nem adható bérlet a foglalkoztatottnak, akik nem tudják megvenni a munkába járáshoz szükséges bérletet,
- amennyiben szakképzettséghez kötött az adott munkakör betöltése, sokszor nem talál megfelelő végzettségű munkaerőt a közvetítő Foglalkoztatási Osztály,
- a 2016-2017. évben már annyi számú, szakképzettség nélküli munkavállalókat sem tudott közvetíteni a hivatal, amely létszám a kérelemben szerepelt,
- statisztikai adat nincs róla, de főként a fiatalabb, végzettséggel rendelkezők a nyílt munkaerő-piacon is el tudtak munkavállalóként helyezkedni.

2015 év januárjától 2017 év októberéig terjedő időszakból 11 főt sikerült a közfoglalkoztatotti munkatársak közül az Mt. és a Ktv. hatálya alatt továbbfoglalkoztatni a Polgármesteri Hivatalban, ők néhány kivétellel jelenleg is a hivatal munkatársai.

A Belügyminisztérium kiemelt figyelmet fordít a közfoglalkoztatottak nyílt munkaerő-piaci elhelyezésére, elhelyezkedésére, melyet a vonatkozó jogszabályok is segítenek, meghatározzák mind a Foglalkoztatási Osztályok, mind a közfoglalkoztatásban résztvevő szervezetek feladatait.

2015. év októberétől Budapest Főváros Kormányhivatala a hirdethető állások listáját elküldi a közfoglalkoztatóknak. Az álláslehetőségeket ismertetni kell a hivatalban dolgozókkal, s az állásinterjúkon való részvételt a jogszabályoknak megfelelően dokumentálni kell.

2016. január 1-jétől életbe lépett az a rendelet, miszerint a közfoglalkoztatottak a sikeres piaci elhelyezkedésük esetén megkaphatják a közfoglalkoztatási szerződésük még hátralévő idejére járó támogatási részt, elhelyezkedési juttatás formájában. Az elhelyezkedési juttatás igénybevételéhez legalább egy hónapja fennálló, vagy két éven belül 180 nap időtartamot elérő közfoglalkoztatási jogviszony szükséges.

A közfoglalkoztatással kapcsolatban a kerületben teljesül az az elvárás, hogy a foglalkoztatott munkavégzése a későbbiekben járuljon hozzá a munkavállaló piaci elhelyezkedési esélyeinek javulásához, illetve kondicionálja a munkaképességet.

5.5. Megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása

5.5.1. A II. Kerületi Városfejlesztő Zrt. foglalkoztatás rehabilitációs programjának bemutatása

A II. Kerületi Városfejlesztő Zrt. (továbbiakban: Zrt.) 2010. óta folyamatosan bővülő foglalkoztatási programot hozott létre és működtet a Mozgássérült Emberek Rehabilitációs Központjával (továbbiakban: MEREK) együttműködésben, melynek köszönhetően több fogyatékos- és megváltozott munkaképességű embernek sikerült elhelyezkednie a nyílt munkaerő-piacon.

A program folyamatos, egymásra épülő fejlesztésekkel érte el jelenlegi formáját 2010-től. Kezdetben a Bel-Buda Városközpont Funkcióbővítő beruházás fejlesztéseit bemutató információs pontokkal indult, később pedig a II. Kerület Kártya kedvezményrendszer kártyakiadó pontjainak működtetésével folytatódott.

2011 áprilisában a mozgáskorlátozottak bevonásával megtervezett és kivitelezett átalakítás eredményeként nyílt meg az ügyfélszolgálati iroda, ahonnan több tízezer kerületi polgár számára nyújtott önkormányzati szolgáltatások ügyfélszolgálati feladatait látják el. (Kerületi kedvezményrendszer működtetése, közterületi bejelentő rendszer diszpécserközpontja és más, összetett ügyfélszolgálati munkával járó önkormányzati lakossági szolgáltatások feladatai.)

Az ügyfélszolgálaton 2011-től a program keretében időről időre megújuló személyi összetétellel és cserélődő beosztásban 3 – 5 fő mozgáskorlátozott munkatárs vett részt a rehabilitációs programban, munkájukkal minőségi szolgáltatásokat nyújtva a II. kerület polgárai számára a lakossági ügyfélszolgálati feladatok ellátása során.

A program elsődleges célja, hogy a benne részt vevő dolgozók a rehabilitációs folyamat utolsó állomásaként olyan munkatapasztalatokat szerezzenek, melyek hozzásegítik őket a sikeres elhelyezkedéshez a nyílt munkaerő-piacon.

A program fenti célja (a megváltozott munkaképességű emberek visszaintegrálása a munkaerőpiacra) mellett hasonlóan kiemelt és nagyon pozitív eredményt hozó célkitűzés volt az a fajta társadalmi integráció, ami az irodában megforduló jelentős számú ügyfél tudat- és szemléletformálásával valósul meg nap, mint nap. Minden egyes ügyintézés olyan találkozás, ahol a többségi társadalom felismeri, hogy a mozgássérült munkatársak épp olyan színvonalas szolgáltatást nyújtanak, mint az ép munkaképességű kollégák, sőt, empátiában és egymásra figyelésben sokszor példát is mutatnak a többségi társadalomnak, ezért a speciális foglalkoztatási program hozzá tud járulni egymás jobb megismeréséhez, elismeréséhez, és kölcsönös segítségéhez.

A Zrt. kiemelt figyelmet fordított arra, hogy a programot mind a közvélemény, mind a potenciális munkáltatók minél szélesebb körben megismerhessék.

Az ügyfélszolgálati iroda rendszeresen kitelepül tízezres látogatószámú kerületi rendezvényekre, hogy minél több ember személyesen találkozhatson a megváltozott munkaképességű munkatársakkal és pozitív élményekkel segítse társadalmi elfogadtatásukat, illetve részt vesz velük a kerületi sporteseményeken (Kerületi Kaptató – kerekesszékes futam).

A Társaság által a korábbi években a Mozgássérült Emberek Rehabilitációs Központjával (MEREK) együttműködésben megkezdett foglalkoztatási program feltételrendszere a MEREK részéről 2016-ban jelentősen megváltozott. Annak érdekében, hogy az elmúlt években a kerületi ügyfelek kiszolgálásában legtöbb tapasztalatot és jártasságot szerzett, legkiemelkedőbb munkatársakat megtarthassuk, valamint a sikeres, és a – korábban is több fogyatékos és megváltozott munkaképességű ember nyílt munkaerő-piacon elhelyezkedését eredményező – program továbbra is működhessen, a programban részt vevő munkatársak a Zrt. munkavállalóiként dolgoznak tovább az ügyfélszolgálaton.

Stratégiai cél a több éves ügyfélszolgálati tapasztalattal rendelkező munkatársak hosszú távú megtartása, emellett pedig esetlegesen olyan, mentorált átmeneti munkavállalók foglalkoztatása, akiknél a cél a munkatárs nyílt munkaerőpiacra továbblépésének segítése. Az iroda szolgáltatásainak köre tervek szerint az intézményi közétkeztetés egyes ügyfélszolgálati feladataival is bővülni fog, így a program társadalmi érzékenyítő funkciója a kerületi polgárok még szélesebb körében érheti el a célját.

A Zrt. továbbá részt vesz a megváltozott munkaképességű emberek munkaerő-piaci beilleszkedését kitűző, más szervezetek által működtetett programokban is, így helyt ad a Kézen Fogva Alapítvány által a fogyatékkal élő fiatalok számára szervezett pályaorientációs nyílt napoknak is, melyen az érdeklődő fiatalok próbamunka során ismerkedhetnek meg az egyes munkakörök kompetenciáival és a munka világával.

A II. Kerületi Városfejlesztő Zrt. eddigi programja elismeréseként, továbbá jövőbeli vállalásai és elköteleződése alapján első ízben 2015 márciusában, második alkalommal 2016 decemberében nyerte el a Fogyatékoságbarát Munkahely díjat.

Fentiekén túl a Zrt. részt kíván venni a jövőben is a közfoglalkoztatási programban, melynek keretében szellemi és fizikai állományú dolgozók számára foglalkoztatási lehetőséget kívánunk teremteni.

5.5.2. Foglalkoztatás a Polgármesteri Hivatal Központi Iktatójában

2 fő hallássérült munkatárs dolgozik 2013. év szeptemberétől. A hivatalba érkező levelek feldolgozását végzik, a feladat és problémamegoldó képességük, nyitottságuk révén rövid időn belül beilleszkedtek a közösségbe. Az egészséges munkatársak megtanulták, hogyan lehet kommunikálni és együtt dolgozni a hallássérült munkatársakkal, a hallássérült dolgozóknak szintén sokat fejlődött a beszédképességük.

5.6. Diákmunka

A Nemzetgazdasági Minisztérium által 2013. év óta meghirdetett „Nyári diákmunka elősegítése” című munkaerő-piaci programba a II. kerületi Polgármesteri Hivatal minden évben bekapcsolódott. A program célcsoportja 16 - 25 év közötti nappali tagozatos tanulói vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező diákok.

A nyári diákmunka elősegíti a fiatalok munkához jutását és ezzel a korai munkatapasztalat mellett a jövedelemszerzés lehetőségét is, valamint biztosítani kívánta az önkormányzatoknál és az önkormányzat fenntartásában álló intézményekben a nyári szabadságolási időszakban jelentkező kisegítő munkaerő igényének kielégítését is.

A diákok legfeljebb két hónapos időtartamban, napi hat órás foglalkoztatásban dolgoztak.

2016. évben a Polgármesteri Hivatal részlegeinél 9 fő diák, a 2017. évben 8 fő foglalkoztatására került sor. A diákok adminisztratív, jogi és pénzügyi asszisztensi, valamint könnyű fizikai munkát végeztek.

Összegzés:

- a vállalkozások száma csekély mértékben nőtt,
- a kerületben a regisztrált álláskeresők száma csökkent,
- az önkormányzat és intézmények továbbra is részt vesznek a közfoglalkoztatási programokban,
- megváltozott munkaképességű emberek példaértékű foglalkoztatása a hivatalban.

VI. Gyermekjóléti alapellátások

A 2016-ban az Szt., valamint a Gyvt. jogszabályok változásaiból eredő szervezeti, strukturális és szakmai változtatások szerint átszervezésre került a korábbi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ családsegítésre és gyermekjóléti szolgáltatásra vonatkozó tevékenysége, így a szakmai integráció során, Család- és Gyermekjóléti Központ névvel, új feladatelosztásban látja el az intézmény a gyermekvédelemre vonatkozó törvényi kötelezettségeit.

Az intézményen belül két szervezeti egység ellátásában valósulnak meg a gyermekjóléti szolgáltatásra vonatkozó gyermekvédelmi tevékenységek.

A **család-és gyermekjóléti szolgálat** feladatellátásába kerültek a korábbi családsegítői feladatok és a gyermekjóléti szolgáltatás veszélyeztetettséget megelőző és veszélyeztetettséget megszüntető személyes segítő szolgáltatásai.

Ennek értelmében a szolgálat ellátja a Szt. 64.§-ban meghatározott családsegítést és a Gyvt. 39.§-ban leírt gyermekjóléti szolgáltatást, valamint a 40.§-ban szabályozott család-és gyermekjóléti szolgálat feladatait.

Az Szt.-ben foglaltak szerint a családsegítés a szociális és mentálhigiénés problémák esetén az életvezetési nehézségek elhárítása és feloldása, továbbá a helyi szociális szükségletek feltárásának és megoldásának elősegítése.

A Gyvt.-ben foglaltak szerint gyermekjóléti szolgálatként biztosítja a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését. A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését szolgálja. Ennek érdekében *szociális segítőmunkát végez*. Feladata még a családon belüli erőszak gyermekáldozataival való kiemelt foglalkozás, gyermekpszichológiai tanácsadáshoz, fejlesztőpedagógiai tanácsadáshoz való hozzájutás szervezése.

A **család-és gyermekjóléti központ** a továbbiakban ellátja a korábbi gyermekjóléti központ által végzett feladatok közül:

- a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység keretében, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése és a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében végzendő *esetmenedzseri feladatokat*,
- a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos *speciális szolgáltatásokat*, programokat, amelyek keretében az alábbi ellátásokat biztosítja:
 - utcai szociális munka,
 - készenléti telefon biztosítása,
 - kapcsolattartási ügyelet,
 - óvodai és iskolai szociális munka,
 - jogi tájékoztatás,
 - pszichológiai tanácsadás,
 - családkonzultáció,
 - családterápia,
 - fejlesztőpedagógiai szolgáltatás.

Az Intézmény szakmai tevékenységének adatait csak részben lehet összevetni az előző évek számsoraival, mivel az új rendszerben, a tevékenységek tekintetében, a korábbi családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás alapellátásban végzett gondozási feladatai teszik ki a jelenlegi család-és gyermekjóléti szolgálat szociális segítőmunkáját.

2016-ban megállapodással, vagy határozattal megerősített segítő tevékenységet 448 személy, gyermek számára nyújtottak, tanácsadásban 315 fő igénybe vevő részesült, egyszeri esetként 248 személyt regisztrált az intézmény.

2016-ban 1011 igénybe vevő számára nyújtottak segítséget: információnyújtás, ügyintézésben való segítség, tanácsadás és szociális segítőmunka során. 2015-ben ez az „összesen szám”: 947 fő volt.

Ezen túlmenően jelentős a speciális szolgáltatásokat igénybe vevők száma: 2015-ben 468 fő, míg 2016-ban 683 fő volt.

Nagymértékben nőtt az igény a speciális szolgáltatások iránt, sokan keresik fel a pszichológust, a jogászokat, családterapeutákat, fejlesztőpedagógust, valamint eredményesek a csoportfoglalkozások és a prevenciós programok.

6.1.1. Család-és Gyermekjóléti Szolgálat

A szolgálat ellátja a Szt.-ben megfogalmazott családsegítés feladatait és a Gyvt.-ben előírt gyermekjóléti szolgáltatást.

A szakmai csoport egyéni tanácsadás, esetkezelés, munkavállalási-, hátralékkezelési-, pszichológiai-, jogi tanácsadás és különböző tematikus csoportok, klubok, valamint családterápia és konzultáció biztosításával áll az igénybe vevők rendelkezésére (Szt. 64.§).

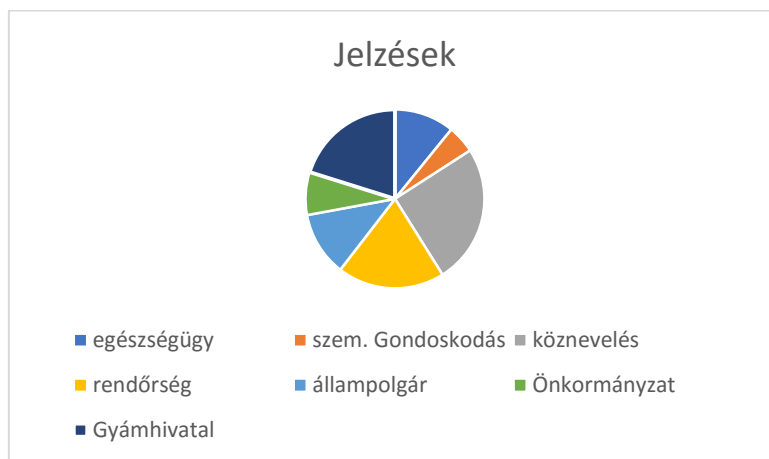
A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás.

Szervezési feladatok

- **Észlelő- és jelzőrendszer működtetése, szakmai kapcsolatok**

Az észlelő- és jelzőrendszerrel történő együttműködés további erősítése is cél volt 2016-ban. Az a jogalkotói szándék, hogy a jelzőrendszeri tagok közötti együttműködés legyen szorosabb, ellenőrizhetőbb - álláspontunk szerint teljes mértékben megvalósult a jogszabályi háttér szigorításával, a módszertani anyagokban megjelenő részletes folyamatelemek kidolgozásával. Az észlelő-és jelzőrendszeri felelős feladatkör kialakításával sikerült nagyobb hangsúlyt helyezni az észlelő- és jelzőrendszerrel való közös munkára, így jelentősen nőtt a szakmaközi megbeszélések száma, valamint elmondható, hogy az esetek vitele során az ügyben érintett jelzőrendszeri tagok együttműködnek.

A köznevelési intézmények (65), majd a rendőrség (50) és a gyámhivatal (52) esetben éltek jelzési kötelezettségükkel és nagyon nagymértékben emelkedett a lakossági bejelentések száma (30). Az Önkormányzat – Polgármesteri Hivatal osztályai felől 20, a személyes gondoskodást nyújtó intézmények részéről 19 esetben érkezett jelzés. Kis számban jeleztek a kisgyermekek napközbeni ellátását nyújtók, az ügyészség, bíróság, egyesület, áldozat és kárenyhítés feladatait ellátó, valamint az átmeneti gondozást nyújtók.

Forrás: Család-és Gyermekjóléti Központ

Összességében elmondható, hogy a jelzések időben érkeztek, a problémák gyors kezelésével elkerülhetővé váltak a krízishelyzetek.

Új, önálló munkakör az iskolai szociális munkás feladatköre, aki a köznevelési intézmények és bölcsődék munkatársaival kezdeményez egy aktív, a gyermekek problémáira, szocializációs elakadásaira fókuszáló, a gyermekek veszélyeztetettségét megelőző szakmai együttműködést. Ehhez szükséges és elengedhetetlen az adott gyermekintézmények nyitottsága, fogadókészsége.

A gazdasági aktivitás mutatóit nem tudjuk összehasonlítani az előző évek adataival, mert az integrált szolgáltatás következtében a korábbiaktól eltérőek az adathordozók.

A fenti okból a **problémátípusok** sem összevethetők az elmúlt évekkel.

Az igénybe vevő személyekről felvett adatok alapján elmondható, hogy az anyagi jellegű problémák megoldásában kéri legnagyobb számban a segítséget, ezt követi a foglalkoztatással kapcsolatos igénybevétel. Az alacsony jövedelem miatt jellemzően az alapvető szükségletek kielégítésének hiányáról van szó, továbbá a felhalmozott közüzemi tartozások megfizetését nem tudták megoldani segítség nélkül az ügyfelek.

Magas számban fordul elő a családi-kapcsolati konfliktus a szociális segítőmunkában részesülő személyek, gyermekek családjában és közel azonos mértéket mutat a családon belüli bántalmazás.

A családok rendelkezésére elsősorban a központ saját szolgáltatásai állnak (pl. családterápia, mediáció, fejlesztőpedagógiai ellátás, jogi segítségnyújtás), valamint a kerületben működő pedagógiai szakszolgálatot, egészségügyi ellátórendszer szolgáltatásait tudják ajánlani.

A gyermekjóléti szolgáltatásnál a gyermekek problémái, a családban észlelt veszélyeztető tényezők legnagyobb számban, jelzések útján kerülnek a látókörbe (221 gyermek), kisebb számban fordult elő, hogy a szülő egyéb problémája miatt kért segítséget és a segítő folyamat során derült fény a gyermek veszélyeztetettségére.

Azokban az esetekben, amikor alapellátásban történő segítségtől eredmény nem várható, illetve a gyermekvédelmi probléma megszüntetésében a szülő nem partner, nem kíván együttműködni, gyermekvédelmi gondoskodást – védelembe vételt – 11 család esetében javasoltak.

6.1.2. Gyermekjóléti Központ

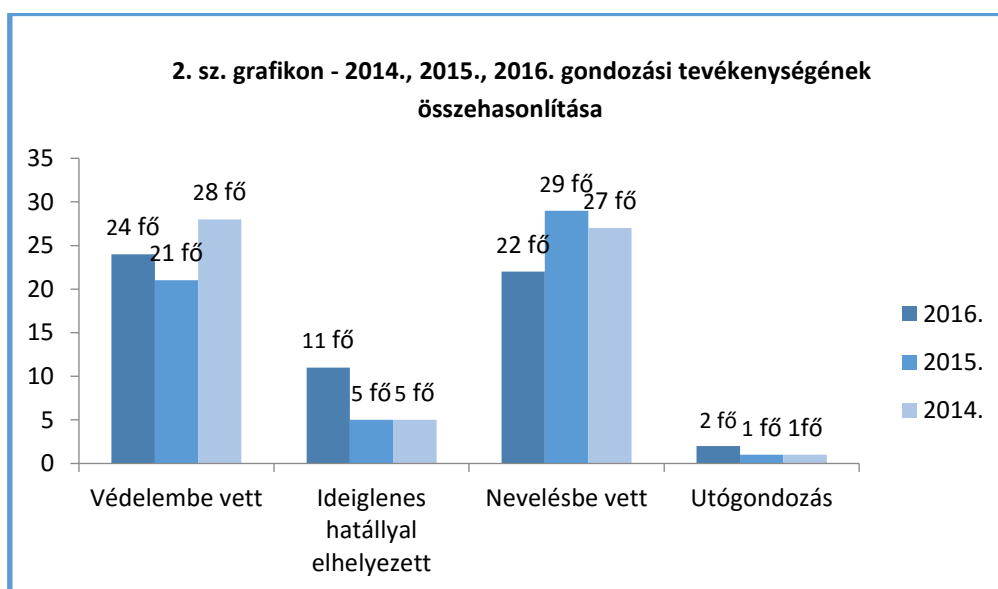
A szakmai egység a Gyvt.-t és a Szt.-t módosító, az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény a családsegítő szolgálatok és a gyermekjóléti szolgálatok 2016. január 1-től létrehozott integrációjának megfelelő feladatokat látja el.

A szervezeti átalakulásnak köszönhetően jelentős változás, hogy a Család –és Gyermekjóléti Központok - központhoz tartozó szakmai egysége a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedéssel érintett családok/gyermekes eseteivel foglalkozik. Így az intézményben elkülönül az önkéntes együttműködésen alapuló segítségnyújtás és a hatósági intézkedéssel, kötelezéssel történő együttműködés.

Az esetmenedzselés során felmerülő hiányzó ellátás/szolgáltatás továbbra is elsősorban a felnőtt és gyermek pszichiátriai ellátás, a fogyatékos, illetve a pszichés problémákkal küzdő gyermekek számára megfelelő oktatási–nevelési intézmények és ehhez kapcsolódóan a bentlakást biztosító intézmény lehetősége.

Az átszervezés keretében a központ szakmai egységében létrejött az un. **mentálhigiénés csoport**, melynek szakemberei a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, gyermekelhelyezés, kapcsolattartási problémák esetében, illetve egyéb életvezetési, szociális nehézségek kezelése érdekében nyújtanak szolgáltatásokat, így pszichológusi tanácsadást, családterápiát, családkonzultációt, mediációt/közvetítő eljárást biztosítanak.

A **2. számú** grafikonon három év összehasonlító adatait mutatja. Jól látható, hogy a gondozási tevékenység során az esetszámokban nincs jelentős eltérés a három év viszonylatában.

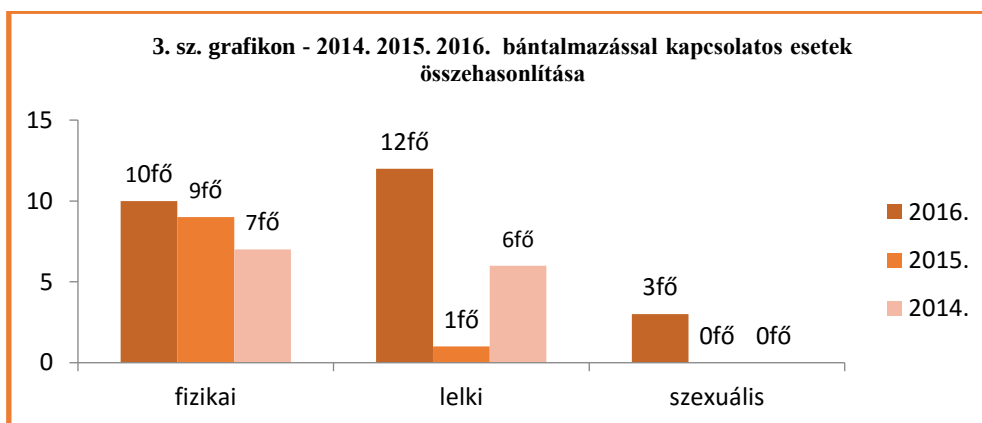
Forrás: Család-és Gyermekjóléti Központ

A központ szakmai egységéhez **gyermekbántalmazással, elhanyagolással** kapcsolatos esetek is érkeztek (ld. 2. sz. táblázat). A tapasztalatok szerint vannak szülők, akik a gyermek testi fenyegetését, mint nevelési módszert elfogadhatónak tartják. Szerencsére súlyos, azonnali kiemelés igénylő eset nem volt. A fizikai elhanyagolások a szülők mentális, életvezetési problémáiból adódtak.

2. sz. táblázat - A központnál ellátott bántalmazott és elhanyagolt gyermek adatai (2016.)		A bántalmazott kiskorúak száma (fő)			Az elhanyagolt kiskorúak száma (fő)	
Családon belül		fizikai	lelki	szexuális	fizikai	lelki
	szülő által	10	12	3	11	24
	testvér által	-	-	-	-	-
	egyéb rokon, hozzátartozó által	-	-	-	-	-
	összesen (fő)	10	9	3	11	24
	ebből lány (fő)	5	5	3	7	11
Családon kívül	gyermek által	-	-	-		
	felnőtt által	-	-	2		
	intézmény munkatársa által	-	-	-		
	összesen (fő)	-	-	2		
	ebből leány (fő)	-	-	-		
	összesen (fő)	-	-	-		

Forrás: Család-és Gyermekjóléti Központ

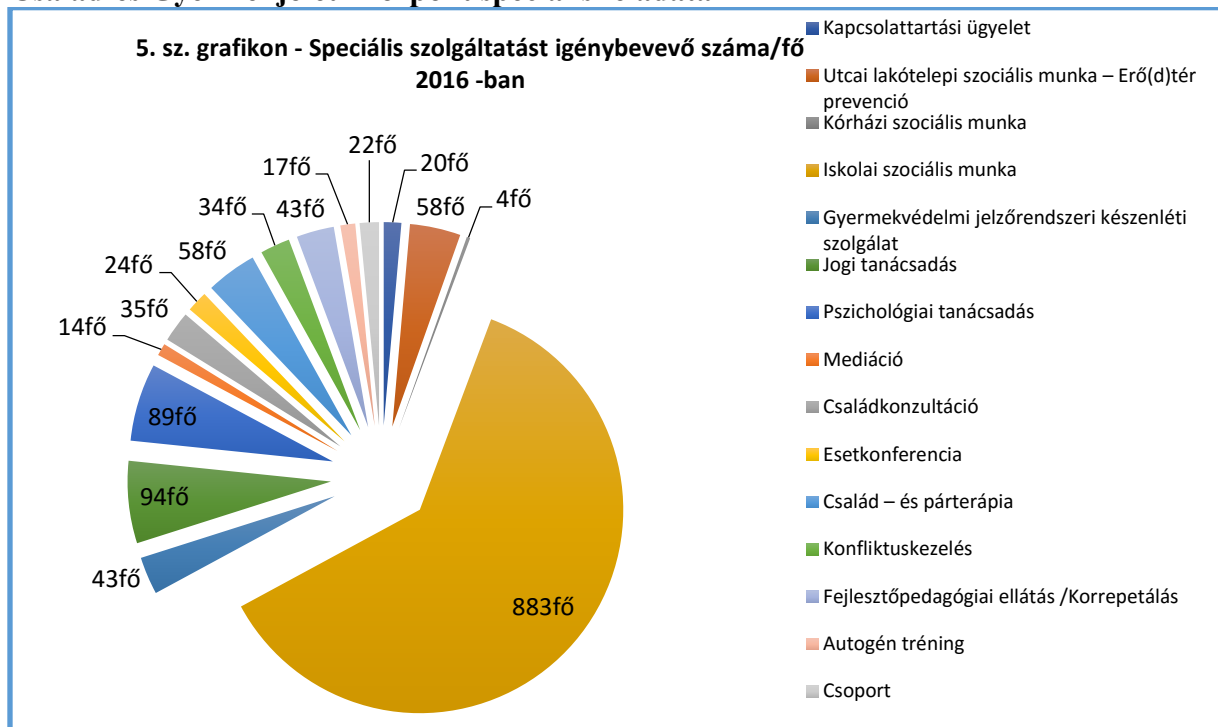
A **3. számú grafikon** gyermekbántalmazással kapcsolatos esetszámot hasonlítja össze három év vonatkozásában. Látható - igaz csekély mértékben -, az emelkedő tendencia. Vélhetően a családon belüli erőszakhoz hasonlóan, itt is sok a látens eset, annak ellenére, hogy a jogszabályváltozás (2014.) zárt adatkezelést biztosít a jelző számára

Forrás: Család-és Gyermekjóléti Központ

A családon belüli erőszakkal, elsősorban lelki bántalmazással kapcsolatban, bejelentés főként magától az érintett féltől érkezik. Ezek az esetek válás, kapcsolattartás, gyermekelhelyezés kapcsán kerülnek jelzésre. Amennyiben az eset mediálható, akkor ebben a mediátoraink tudnak segíteni, illetve a mentálhigiénés csoport szolgáltatásai kínálható fel.

Család-és Gyermejjóléti Központ speciális feladatai

Forrás: Család-és Gyermejjóléti Központ

Az **5. sz. grafikon** a központ speciális szolgáltatásait igénybe vevők számát mutatja 2016-ban.

6.1.3. Közösségi szolgálat teljesítése

Az Erő(d)térben lehetőséget biztosított az intézmény a közösségi szolgálat teljesítésére, ezzel 2015-ben 46 fő, 2016-ban 38 tanuló élt. A közösségi szolgálatot teljesítők és a hallgatók a korrekpetálásban, gyermekkísérésben, ifjúsági animátorként vettek részt.

További segítők egy része önkéntes segítőként, pl. Mentor program (12 fő), illetve főiskolai, egyetemi hallgatókként (2015-ben 12 fő, 2016-ban 6 fő) járultak hozzá a munkához.

A külső szabadidős programok is színesítették az Erő(d)tér kínálatát. A mára hagyományosnak mondható táborok lebonyolítására is sor került (Balaton kerülő biciklis tábor, Velence tábor, szigligeti tábor, a táborokban átlag 12-14 gyermek vett részt.)

Az Erő(d)tér forgalma 2016-ban 2070 főt jelentett. A programokon részt vevők száma 2015-ben: 321 fő, a rendszeres résztvevők száma 121 fő volt.

2016-ban 121 fő vett részt a programokon és a szolgáltatást 58 gyerek vette igénybe rendszeresen.

6.1.4. Jövő évi tervek

Az intézmény tervei között szerepel a vonatkozó jogszabályban meghatározott új feladatok ellátására való felkészülés: a prevenciós szolgáltatások bővítése, az iskolai szociális munka megújításának folytatása, a szolgáltatás elérhetővé tételének kiszélesítése, valamint a pályaorientációs tanácsadás kidolgozása és bevezetése.

Továbbra is jelentős feladatnak a jelzőrendszer hatékony működtetésében való közreműködés.

Fontos a mentálhigiénés csoport keretein belül tematikus csoportok működtetése, ezért egy Családi Műhely sorozat hirdetésére került sor a Budai Polgárban. A műhely minden hónapban más témát ölelne fel, melyek elsősorban illeszkednek azokhoz a témákhoz, amit a szülők visszajelezték (pl. Nőnek lenni anyaként, Jó anya – gyereknevelési kérdések, stb.).

További cél az utcai szociális munka (Erő(d)tér) magas színvonalának megtartása. Így a terveik között szerepel a különböző szabadidős programok és táborok szervezése és megtartása.

Az intézmény munkatársai beszámolóikban megfogalmazták, hogy szakmai fejlődésük érdekében szeretnének továbbképzéseken, konferenciákon részt venni.

6.2. Gyermekek napközbeni ellátása

6.2.1. Bölcsődei ellátás

- **A bölcsődei ellátás igénybevétele, és az ezzel összefüggő tapasztalatok, adatok**

A bölcsőde feladatát a „Bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai” című módszertani levélben megfogalmazottak szerint végzi.

Az intézmények jól felszereltek, ízlésesen berendezett szobákkal, életkornak megfelelő játékokkal rendelkeznek.

Az Egyesített Bölcsőde 6 tagintézményében 390 alapellátási és 54 szolgáltatási férőhelyen nyújt a családok számára napközbeni ellátást.

A bölcsődébe jelentkezők száma ebben a gondozási évben is meghaladta a felvehetőket.

Alapellátási egységekbe a 2017-18-as nevelési-gondozási évre 340 fő jelentkezett, 251 fő gyermeket tudtak felvenni az óvodába menő gyermekek megüresedő férőhelyeire. Sajnos 89 kisgyermek számára nem volt férőhely, így ők várólistára kerültek.

A felügyeleti csoportok megüresedett 34 férőhelyére is túljelentkezés volt (86 fő), viszont közülük többen másik bölcsődék alapellátási csoportjába bekerült, így szerencsére itt végül csak 19 kisgyermeknek nem maradt hely.

E szolgáltatási forma is igen népszerű a családok körében, és szívesen hozzák csemetéiket részidős munkájuk vagy elfoglaltságuk idejére e csoportokba.

A jelentkezések azóta is folyamatosan érkeznek, sok család év közben kap munkalehetőséget, amit bölcsődei férőhely híján nem tud elfogadni.

Szükséges volna még legalább 40-50 bölcsődei férőhelybővítés. 2016-tól már fél éves koruktól felvehető a gyermekek, ami tovább növelte a jelentkezők számát.

Kerületünkben a bölcsődei ellátásért a gyermek törvényes képviselőjének személyi térítési díjat kell fizetnie, mely két részből tevődik össze, a gondozási és az étkezési díjból. A térítési díj mértékét a fenntartó rendeletben szabályozza, a térítési díj megfizetéséhez a rászoruló családok a rendelet szerinti kedvezményeket vehetik igénybe.

Két tagintézményben **gyermekfelügyeleti csoport működik a Törökméz Bölcsődében pedig játszócsoport** is, hiszen azoknak a családoknak is lehetőséget kell nyújtani, akik a hét csak bizonyos napjain szeretnék gyermekeiket közösséghez szoktatni, játszócsoportokban pedig a szülők jelenlétében ismerkedhetnek a kicsik a közösségi élet szabályaival és együtt játszhatnak a bölcsőde által biztosított kedvező körülmények között.

A szolgáltatások iránt nagy az érdeklődés, de sajnos, a gyermekfelügyeleti csoportokba sem tud mindenki bekerülni.

A 2016-17-es gondozási-nevelési évben a Budagyöngye és a Törökvész Bölcsőde gyermekfelügyeleti csoportjába 56 fő járt. A Törökméz bölcsőde játszócsoportba 50 család jelent meg.

Szerencsésnek mondható, hogy már mind a 6 tagintézményben kialakításra került sószoza, ahol a gyermekek prevenció jelleggel rendszeresen járhatnak. A száraz sószobák előnye, hogy a só jótékonyan hat az immunrendszerre, segít megelőzni az akut megbetegedéseket és csökkenti az allergia okozta légzőszervi panaszokat.

Az alapellátás keretén belül mindegyik bölcsőde fogad spontán integrációban megkésett fejlődésmenetű, sajátos nevelési igényű kisgyermeket, de elsősorban a Budagyöngye Bölcsőde az, amely tárgyi és személyi feltételeiben leginkább felkészült a korai integrációra. Itt van logopédiai szoba, tornaterem, szenzoros szoba, hidroterápiás medence. A kerület Pedagógiai Szakszolgálatával kötött megállapodás alapján a gyógypedagógiai szakemberek főként itt végzik fejlesztő tevékenységüket.

A tapasztalatok szerint minden évben emelkedik az eltérő fejlődésmenetű gyermekek száma és főként azoknak a száma, akiknek prevencióra lenne szükségük. A közeljövőben az EMMI Család-és Ifjúságvédelmi Főosztálya kezdeményezésére kidolgozásra kerülhet egy olyan inkluzív nevelési program, mely támogatást nyújthat az adott kisgyermek számára.

Bölcsődei férőhelyek: 440 fő, ebből 390 fő az alapellátási férőhely és 54 fő a szolgáltatási.

A 15/1998 (IV. 30.) NM rendelet. 46. § szabályozza a bölcsődei férőhelyek számát, amely szerint a bölcsődei csoportokban nevelhető, gondozható gyermekek száma 12 fő. Abban a bölcsődei csoportban, melyben valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 14 gyermek nevelhető, gondozható.

Bölcsődék kihasználtsági és feltöltöttségi adatai a 2016/2017-es gondozási évben

Hó napok	Hidegkút				Varsányi				Pasarét				Törökméz				Budagyöngye				Hűvösvölgyi			
	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %	férőhely	beírt gyermek	kihasználtság %	feltöltöttség %
2016.szept.	72	50	51,70	58,20	48	34	55,40	59,80	84	68	65,53	71,75	86	54	46,82	50,89	40	33	60,09	66,70	60	45	63,33	69,77
2016.okt.	72	64	65,21	82,27	48	43	64,30	80,80	84	76	72,44	87,07	86	73	58,91	76,41	40	36	70,59	84,88	60	50	64,29	82,94
2016.nov.	72	65	73,21	90,80	48	46	70,04	93,70	84	79	79,76	94,55	86	75	64,04	84,22	40	36	73,33	88,45	60	54	73,65	90,56
2016.dec.	72	64	73,88	88,88	48	48	76,10	95,80	84	79	78,73	94,04	86	74	63,79	86,04	40	35	75,33	87,50	60	54	69,77	90,00
2017.jan.	72	66	69,44	89,14	48	47	68,37	96,02	84	82	74,02	95,18	86	76	57,71	84,67	40	38	80,00	93,29	60	62	98,4	73,18
2017.febr.	72	66	70,55	91,31	48	48	79,20	99,70	84	82	78,15	96,36	86	79	69,47	89,88	40	38	75,37	95,00	60	62	103,33	72,33
2017.már.	72	70	81,38	94,57	48	48	78,30	100,00	84	83	86,41	98,64	86	84	76,10	95,40	40	38	83,97	95,00	60	63	84,46	104,62
2017.ápr.	72	70	77,78	95,83	48	48	83,21	100,00	84	83	86,69	98,81	86	84	78,45	97,67	40	37	80,00	92,50	60	63	86,37	105,00
2017.máj.	72	69	82,38	95,83	48	47	85,50	97,90	84	83	85,60	98,80	86	84	83,98	97,67	40	37	80,34	92,50	60	62	89,24	104,01
2017.jun.	72	69	84,09	95,83	48	47	80,90	97,90	84	84	82,42	98,52	86	84	85,83	97,67	40	39	79,60	91,90	60	62	81,03	103,41
2017.juli.	72	57	47,45	75,92	48	45	62,84	86,80	84	63	62,22	85,71	86	79	46,70	91,86	40	30	60,66	78,88	60	48	64,66	90,77
2017.aug.	72	51	54,4	78,20	48	34	64,95	89,76	84	41	41,96	47,61	86	78	59,25	92,57	40	17	35,00	41,87	60	37	48,33	62,91
Összesen	72	761	69,29	86,40	48	266	72,43	91,52	84	903	74,49	88,92	86	924	65,92	87,08	40	414	71,19	84,04	60	662	77,24	87,46

Forrás: Egyesített Bölcsőde

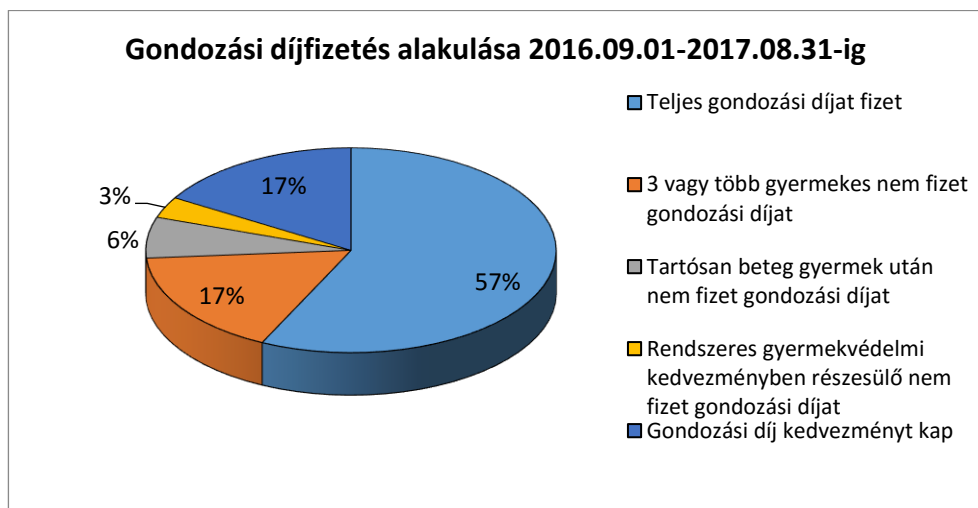
A fenti táblázatból látható, hogy bölcsődék feltöltöttségi mutatói a 2016/2017-es gondozási évben átlag 72,34%-os volt, kihasználtságunk pedig 59,79%. Ez éves szinten átlag 325 beíratott gyermeket jelentett az alapellátási csoportokban, ami nagyon jónak mondható, hiszen a nevelési-gondozási év végén sok gyermek ment el óvodába, és a megüresedett férőhelyeinkre bekerülő gyermekek beszoktatása a szakmai szabályoknak megfelelően került megvalósításra, azaz fokozatosan.

A feltöltöttséget ezen kívül befolyásolja még hogy egyre több SNI-s gyermek kerül be bölcsődékbe, s már a gondozási év elején, illetve év közben derül ki, hogy valamilyen elmaradásuk van. A 15/1998 (IV.30.) NM rendelet szigorítása óta pedig azokban a

csoportokban, ahol 1 SNI gyermek van 10 gyermek lehet a csoportban, ahol pedig 2 SNI gyermeket ott 8 gyermeket gondozható.

Ez a szigorítás egyfelől segíti a kicsik fejlődését, ha nagy elmaradásuk van és több idő szükséges a gondozásukra, azonban, ha enyhe az elmarás egy-egy gyermeknél, akkor eddigi tapasztalatok szerint továbbra is biztonsággal lehetne 12 gyermeket gondozni. Sajnos a rendelet nem tesz különbséget e téren, ezért néhány esetben a kelleténél jobban csökken a statisztika szerint a feltöltöttség.

A bölcsődébe járó gyermekek a Gyvt. értelmében különböző mértékű kedvezményben részesülhetnek. A személyi térítési díjkedvezmény megállapításához szükséges, hogy a szülő nyilatkozzon a törvényi keretekben lefektetett térítési díj mentességéről, vagy a díjkedvezmények igénybevételéhez jövedelemnyilatkozatot nyújtson be.

Forrás: Egyesített Bölcsőde

A grafikonon látható, hogy a bölcsődét igénybe vevő családok közül hány % jogosult, gondozási díjkedvezményre, illetve a szülők közül hány %-nak kell a teljes gondozási díjat megfizetnie.

450 gondozott gyermek közül 257 gyermek a család jövedelme alapján nem részesült gondozási díjkedvezményben, ez az összlétszám 57,11 % át jelenti. 193 család, azaz 42,89 % pedig olyan anyagi körülmények között él, vagy a törvény értelmében jogosult különböző mértékű kedvezményre, illetve nem kell gondozási díjat fizetnie.

Szolgáltatások népszerűsége, kihasználtsága

Vannak családok, akik a napközbeni kisgyermekellátás alapfeladatait valamilyen oknál fogva nem tudják, vagy nem akarják igénybe venni, de időnként mégis szükségük lenne olyan segítségre, amikor valaki rövid időre átvállalja tőlük kisgyermekük gondozását, nevelését vagy a kicsivel együtt elmehetnek egy olyan támogató közegbe, ahol hasonló élethelyzetben lévőkkel találkozhatnak. Erre alkalmas a bölcsőde gyermekfelügyeleti vagy játszócsoportja.

A **játszócsoporthoz** együttjátszási lehetőséget biztosít a gyermekeknek és szüleiknek olyan környezetben, ahol a gyermekek korának és fejlettségének megfelelő körülményeket, játékokat, étkezést biztosítanak.

A szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe.

A **gyermek felügyeleti csoportban** az édesanya elfoglaltsága idején biztosítható gondozó-nevelő tevékenység, a 3 év alatti kisgyermek számára. Igénybe veheti a szolgáltatást, aki részmunkaidőben vagy alkalmászerűen dolgozik, otthoni munkát vállal, iskolába jár vagy Gyed, Gyes mellett különféle továbbképzéseken, tanfolyamon vesz részt.

A szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe.

A Budagyöngye Bölcsődében 2010 óta, a Törökméz bölcsődében 2014 óta a szolgáltatási részleg működik.

6.2.2. Egyéb napközbeni ellátási formák

A napközbeni gyermekfelügyelet egyik népszerű formája volt a családi napközi, a jogszabályváltozások következtében a kerületben működő családi napköziknek is 2017-től át kellett alakulniuk családi bölcsődévé vagy egyéb alternatív napközbeni ellátássá.

A családi napköziben 20 hetestől 14 éves korig láthattak el gyermekeket, a jelenlegi szabályozás szerint 3 év alatti gyermekeket gondozhatnak a saját otthonukban vagy más, erre a célra kialakított helyiségben a működtetők.

Az átalakulás után az alábbi táblázat szerint alakultak a kerületi férőhely számok, a szolgáltatások megfelelnek az előírásoknak.

Kerületi családi bölcsődék

Székhely/telephely neve	Székhely/ telephely irányító száma	Székhely /telephely települése	Székhely /telephely közterület neve	Székhely/ telephely közterület jellege	Székhely/ telephely házsza	Összes férőhely szám (fő)
PICOTI Családi Bölcsőde	1029	Budapest 02. ker.	Zsolt fejedelem	utca	50.	7
Susie's 1 Családi Bölcsőde	1028	Budapest 02. ker.	Muhar	utca	5.	7
Susie's 2 Családi Bölcsőde	1028	Budapest 02. ker.	Muhar	utca	5.	7
Apple Tree Családi Bölcsőde	1026	Budapest 02. ker.	Trombitás	út	11.	7
Apple Tree Családi Bölcsőde 2.	1026	Budapest 02. ker.	Trombitás	út	11.	5
Kópévár Családi Bölcsőde	1021	Budapest	Tárogató	út	46.	7
Harangvirág Napközbeni Gyermekfelügyelet	1022	Budapest	Bogár	utca	26	5
Katica Napközbeni Gyermekfelügyelet	1022	Budapest	Bogár	utca	26	7
Nefelejcs Családi Bölcsőde	1025	Budapest 02. ker.	Muraközi	utca	2/D	7
Nefelejcs Családi Bölcsőde 2.	1025	Budapest	Muraközi	utca	2/d	7
Napraforgó 2 Napközbeni Gyermekfelügyelet	1021	Budapest	Napraforgó	utca	9.	7

Székhely/telephely neve	Székhely/ telephely irányító száma	Székhely /telephely települése	Székhely /telephely közterület neve	Székhely/ telephely közterület jellege	Székhely/ telephely házsza	Összes férőhely szám (fő)
Under The Rainbow Children Club Családi Bölcsőde	1029	Budapest 02. ker.	Feketerigó	utca	26.	7
Under The Rainbow Baby Club Családi Bölcsőde	1029	Budapest 02. ker.	Feketerigó	utca	26	7
Aladin Családi Bölcsőde	1024	Budapest	Fillér	utca	4.	7
Pampalini II. Családi Bölcsőde	1025	Budapest 02. ker.	Józsefhegyi	utca	17.	7
Pampalini I. Családi Bölcsőde	1025	Budapest 02. ker.	Józsefhegyi	utca	17.	5
Pampalini III. Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Józsefhegyi	utca	17.	7
Pampalini IV. Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Józsefhegyi	utca	17.	7
Bölcsi Manók Napközbeni Gyermekefelügyelet	1028	Budapest 02. ker.	Hidegkúti	út	90	7
Libikóka Napközbeni Gyermekefelügyelet	1021	Budapest	Tárogató	út	30.	7
Libikóka 2 Családi Bölcsőde	1021	Budapest	Tárogató	út	30	7
Habakukk Alapítványi Családi Bölcsőde	1022	Budapest 02. ker.	Marczibányi	tér	16.	7
Napraforgó Családi Bölcsőde 1.	1021	Budapest	Napraforgó	utca	9.	7
Mackó Kuckója I. Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Áldás	utca	13.	7
Mackó Kuckója II. Napközbeni Gyermekefelügyelet	1025	Budapest	Áldás	utca	13.	7
Mackó Kuckója III. Családi Bölcsőde	1025	Budapest	Áldás	utca	13	7
Napkeleti Kör Napközbeni Gyermekefelügyelet	1021	Budapest 02. ker.	Tárogató	lejtő	17.	5
Cseperedő Napközbeni Gyermekefelügyelet	1028	Budapest 02. ker.	Bethlen Gábor	utca	3.	7

Forrás: Budapest Főváros Kormányhivatala

6.2.3. Házi gyermekfelügyelet (2016. január 1-jétől gyermekek napközbeni ellátása)

A házi gyermekfelügyeletet a Család- és Gyermekjóléti Központon belül, jelenleg 9 fő házi gyermekfelügyelő megbízási szerződéssel végzi a koordinátor irányításával. 2016. december 31-ig 45 családdal állt a szolgáltatás kapcsolatban. 4 család kapacitás hiányában lett elutasítva, illetve 11 gyerek várólistán van.

Havi szinten 25- 30 család vette igénybe a házi gyermekfelügyeletet, ami 23 és 36 fő közötti gyermeket jelentett az adott hónapban. A nyári időszakban ezek a számok csökkentek, mivel a családok az éves szabadságukat töltötték gyerekeikkel, valamint sok esetben a köznevelési intézménybe való kísérés teszi ki a feladatot, mely ekkor szünetel.

A családok a szolgáltatásról általában a védőnőtől, családsegítő kollégától, esetmenedzsertől, internetről, házi orvostól, bölcsődétől, óvodától, iskolától és az Otthon Segítünk Alapítványtól értesülnek.

Megfigyelhető, hogy többnyire egyszülős családok veszik igénybe a szolgáltatást, akik nagyszülőkre, barátokra nem számíthatnak, ők olyan édesanyák, akik a munkájuk megtartása miatt igénylik a szolgáltatásunkat. Gyakran előfordul, hogy a szülő vagy a gyermek betegsége miatt kéri a segítséget, de gyakori az ikerszülések esete is.

A szolgáltatást a családok egy része, akár két-három évre is igénybe veszi. Vannak olyan családok, ahol csak pár hónapra kell a szolgáltatás, mert rövidebb ideig áll fenn a probléma.

A tapasztalat azt mutatja, hogy nagyon súlyos családi problémákkal, nehéz élethelyzetekben történő segítségkéréssel keresik meg intézményt a családok (pl.: rákos beteg édesanya három gyermekkel; özvegy édesanya három gyermekkel; elvált szülők; egyedülálló anya autista gyermekkel és egyre több a háromgyerekes egyedülálló szülő, akik válás miatt maradnak egyedül).

A házi gyermekfelügyelők száma csökkent 2016-ban 12 főről 9 főre, miközben a családok és a gyermekek száma növekedett. A házi gyermekfelügyelők részéről, a megbízásuk megszüntetésének oka, hogy köznevelési intézményekben helyezkedtek el, a magasabb jövedelem miatt.

2015. évi forgalmi adatok

Hó	Havi óraszám	Ellátott gyermekek száma/ fő	Családban élő gy. sz./fő	Ellátott családok sz.
Január	533 óra	28	40	19
Február	496 óra	29	37	21
Március	614 óra	31	43	22
Április	520 óra	26	35	19
Május	487 óra	31	43	22
Június	326 óra	22	27	17
Július	328 óra	15	22	12
Augusztus	225 óra	12	18	8
Szeptember	332 óra	17	23	14
Október	484óra	18	23	14
November	604,5 óra	22	31	18
December	469,5 óra	18	33	16
Összesen	5419 óra			

Éves szinten átlagosan havonta 16 család és 22 gyermek vette igénybe a szolgáltatást.

2016. évi forgalmi adatok

Hó	Havi óraszám	Ellátott gyermek száma/fő	Családban élő gy. sz./fő	Ellátott családok sz.
Január	586 óra	23	35	18
Február	583,5 óra	30	48	25
Március	567,5 óra	29	39	22
Április	553,85 óra	36	50	26
Május	509,7 óra	32	47	24
Június	624 óra	28	48	19
Július	406,5 óra	17	29	12
Augusztus	353,9 óra	15	23	10
Szeptember	618,5 óra	23	41	17
Október	733,95óra	32	44	23
November	687,6 óra	32	38	21
December	471,15 óra	28	35	19
Összesen	6696.15 óra			

Forrás: Család-és Gyermekjóléti Központ

Éves szinten átlagosan havonta 20 család és 27 gyermek veszi igénybe a szolgáltatást.

6.3 Átmeneti gondozás

A gyermekek és a családok átmeneti gondozását az önkormányzat ellátási szerződések megkötésével biztosítja a kerület lakosainak.

6.3.1. Gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása

- Helyettes szülői szolgáltatás**

A Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete az 552/2006.(XII.21.) határozatával 2007. április 1-jével határozatlan idejű ellátási szerződést kötött a Fehér Kereszt Baráti Kör Kiemelten Közhasznú Egyesülettel (továbbiakban: Fehér Kereszt Egyesület) a 0-3 éves korú gyermekek átmeneti gondozása, a szerződés a 107//2014.(IV.29.) (képviselő-testületi határozattal módosult.

A 2014. évi szerződés módosítását követően lehetőség van a 0-12 éves életkorú gyermekek helyettes szülőnél való elhelyezésére is. A gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása továbbra is kötelező feladata az önkormányzatnak, a feladat helyettes szülői szolgáltatás igénybevételével is biztosítható. (A gyermekek 18 éves korig való ellátását a Budapest Főváros

VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat fenntartásában működő Gyermek Átmeneti Otthona biztosítja.)

A helyettes szülői szolgáltatás teljes körű (éjjel-nappali) ellátást nyújt hosszabb-rövidebb időre a rászoruló gyermekes családok részére. A segítséget azok a szülők kérik, akik valamilyen oknál fogva (pl. betegség, kórházi tartózkodás, hajléktalanság, rendkívüli munkavégzés stb.), a gyermekük gondozását átmenetileg nem tudják a saját háztartásukban megoldani. A segítő családok a feladatra való gondos felkészülés után saját otthonukba fogadják be a szolgáltatást kérő családok gyermekeit, akik szerető, biztonságot nyújtó környezetben élhetnek addig, míg a család élethelyzete nem rendeződik, avagy egyéb gyermekvédelmi ellátást nem kell igénybe venni. A 2015-2016. évben nem volt ellátott a kerületből.

- **Gyermekek átmeneti otthona**
(Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Önkormányzat fenntartásában működő Gyermek Átmeneti Otthona, 1089 Budapest, Szentkirályi u. 15.1/4.)

A jogszabályban foglaltaknak megfelelően teljes körű ellátást nyújtanak a gondozott gyermekek számára, biztosítják az életkoruknak megfelelő, legalább ötszöri, abból legalább egy alkalommal meleg, az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkezést, szükség esetén az évszaknak megfelelő ruházatot, a mindennapos tisztálkodáshoz szükséges anyagokat, a tanuláshoz szükséges tanszereket és egyéb iskolai felszereléseket.

A 2015. évben nem volt kerületi ellátott, a 2016. évben ugyanazon időszakban 2 gyermek 59 napig, további 1 gyermek 69 napig részesült átmeneti ellátásban, így mindösszesen 187 nap tényleges igénybe vétel történt.

6.3.2. Családok átmeneti otthona

Ellátási szerződés alapján a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány Családok Átmeneti Otthonban és a Jó Pásztor Nővérek Kongregációja által fenntartott Jó Pásztor Anyaotthonban, valamint a Jó Pásztor Háza Anyaotthonban van lehetőség átmeneti gondozást biztosítani a családok részére.

- **Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány**
(2113 Erdőkertes, Téglá u. 22.)

A Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat a 168/2007.(IV.26.) képviselő-testületi határozattal szerződést kötött a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvánnyal.

Ellátási szerződés keretében a 2007. évtől a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány Családok Átmeneti Otthona vállalta, hogy folyamatosan befogad és ellát három II. kerületből érkező családot. Ennek keretében szoros együttműködés alakult ki az otthon, valamint az önkormányzat Család-és Gyermekjóléti Központja között.

Az intézmény célkitűzése, az átmeneti jelleggel otthontalanná vált családok számára lakhatási lehetőség biztosítása, valamint a családok erőforrásainak fejlesztése, hogy a szolgáltatás igénybe vétele után alkalmassá váljanak az önálló életvitel folytatására.

Az utóbbi években bekerülő családok jelentős része több problémával kénytelen szembe nézni, egyre nehezebb sorsú családok kerülnek az otthonba. Legfőbb probléma az anyagi erőforrások hiánya, de legalább ilyen nagyságrendű probléma a családi háttér, a természetes segítő kapcsolatok hiánya. (Pl.: egyedül álló anya több gyermekkel, férj, élettárs, szülői háttér hiánya.)

Jellemző az alacsony iskolai végzettség és a munkaerő piaci tapasztalat hiánya.

A 2015. évben a családok átmeneti otthonában 3 kerületi család (4 szülő + 4 gyermek, mindösszesen 8 fő) számára nyújtottak ellátást, míg a 2016. évben szintén 3 család (5 szülő + 6 gyermek) ellátott volt a kerületből.

A korábbi években néhány család sikeresen pályázott önkormányzati bérlakásra, amely a gyermekjóléti szolgálattal és a Polgármesteri Hivatallal és a szakbizottsággal közösen valósult meg. Ezt a lehetőséget fontos lenne továbbra is megtartani, hogy a feltételekkel rendelkező családok számára esélyt jelentsen.

- **Jó Pásztor Nővérek Kongregációja**
(1032 Budapest, Zápor u. 50.)

A képviselő-testület 2004. január 1-jétől szerződést kötött a **Jó Pásztor Nővérek Rendjével**, illetve 2013. január 1-jétől a jogutód **Jó Pásztor Nővérek Kongregációjával** (fenntartó: 1032 Budapest, Zápor u. 50.) családok átmeneti otthona ellátásának biztosítása érdekében 1 család teljes ellátására. (1 anya és két gyermek)

Anyaoththonok: Jó Pásztor Anyaoththon (1032 Budapest, Zápor u. 50.), valamint a Jó Pásztor Háza Anyaoththon (1034 Budapest, Bécsi u. 163./A)

A 2015. évben 2 család vette igénybe az ellátást, a gondozási napok száma összesen 1254 nap volt, míg 2016-ban 3 anya 4 gyermekkel tartózkodott az intézményben, 1183 nap ellátási időben.

Összegzésként elmondható, hogy a gyermekek és a családok átmeneti ellátása a jogszabályi előírásoknak megfelelő, az igénybe vételek száma nem növekedett az utóbbi évekhez képest, minden krízishelyzetbe került család ellátásban részesült, a kerületi szakemberek együttműködése a feladatok ellátását biztosító intézmények szakembereivel a szakmai kompetencia határok betartásával, jól működik.

Összegzés:

- **a gyermekek napközbeni ellátása teljes körű,**
- **az átmeneti ellátás biztosítása minden kérelem esetében teljesült,**
- **a Család-és Gyermekjóléti Központ új jogszabályi változásoknak megfelelően átalakult.**

VII. Személyes gondoskodás

7.1. Családsegítő szolgáltatás

Család- és Gyermekjóléti Központ (1027 Budapest, Horvát utca 2.-12.)

A család- és gyermekjóléti szolgálat feladatellátásába kerültek a korábbi családsegítői feladatok és a gyermekjóléti szolgáltatás veszélyeztetettséget megelőző és veszélyeztetettséget megszüntető személyes segítő szolgáltatásai.

Ennek értelmében a szolgálat ellátja a Szt. 64.§-ban meghatározott családsegítést és a Gyvt. 39.§-ban leírt gyermekjóléti szolgáltatást, valamint a 40.§-ban szabályozott család-és gyermekjóléti szolgálat feladatait.

A felnőtt lakosság szociális segítése, a Szt.-ben foglaltak szerint a családsegítés a szociális és mentálhigiénés problémák esetén az életvezetési nehézségek elhárítása és feloldása, továbbá a helyi szociális szükségletek feltárásának és megoldásának elősegítése.

Jellemző problémák a szolgálatot felkeresők körében:

- Megélhetési problémák

A jövedelem-nélküliség, az alacsony jövedelem a napi életvitelt teszi bizonytalanná. Ennek következménye a hátralékok megjelenése, a különböző fizetési kötelezettségek halasztása.

Szorosan összefügg a probléma a foglalkoztatási helyzettel, a megoldást nehezíti az érintettek egészségügyi és mentális állapota.

Mindez együtt marginalizálódási folyamatot eredményez, a legnehezebb helyzetben lévők nehezen tájékozódnak, igazodnak el a hivatalos eljárásrendekben. A tájékoztatatlanság kiszolgáltatottá teszi ezt a csoportot, érdekeiket gyakran nem az „elfogadott” eszközökkel próbálják érvényesíteni, ezzel konfliktushelyzeteket is teremtenek, amely a negatív megítélésüket erősítheti a társadalom körében.

- Foglalkoztatással, munkavégzéssel kapcsolatos problémák

Munkahely elvesztése, munkaügyi problémák, elhelyezkedési nehézségek. A munkaerő-piaci elvárásokhoz nem illeszkedő egyéni tudás, végzettség, mobilitás. Munkaadói oldalról hátrányos megkülönböztetés (nem, származás, életkor, gyerekszám).

- Lakhatással kapcsolatos problémák

Lakásfenntartási adósságok, lakás-karbantartási gondok. A lakáshoz jutás szűk lehetőségei, a lakáselvesztés veszélyei.

A problématerület szorosan összefügg az alacsony jövedelmi helyzettel, de ennél sokkal szélesebb lakossági kör érintett. Növekszik azon lakosok száma, (bérlők és tulajdonosok vegyesen) akiknél a lakhatás veszélybe kerülhet, ezáltal minden téren veszélyeztetetté válhatnak.

- Kapcsolati problémák – mentálhigiénés problémák

Családon belüli és más személyközi kapcsolati konfliktusok, gyakran a kapcsolatok teljes hiánya és az elmagányosodás a leggyakoribb problématípusok. A családi kapcsolati nehézségek kommunikációs zavarokat, az erőszak megjelenését, bántalmazást, gyermeknevelési problémákat okozhatnak. A konfliktusok következményeként jellemzően megjelennek az általános beilleszkedési zavarok, lakóközösségi konfliktusok.

A család-és gyermekjóléti szolgálat családsegítő szolgáltatásának forgalmi adatai

Az intézmény szakmai tevékenységének adatait csak részben lehet összevetni az előző évek számsoraival, mivel az új rendszerben, a tevékenységek tekintetében, a korábbi családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás alapellátásban végzett gondozási feladatai teszik ki a jelenlegi család-és gyermekjóléti szolgálat szociális segítőmunkáját.

Ugyanakkor a korábbi gondozás fogalma sem teljesen fedi az újként definiált szociális segítőmunkát:

Nagymértékben nőtt az igény a speciális szolgáltatások iránt, sokan keresik fel a pszichológus kollégákat, a jogászokat, családterapeutákat, fejlesztőpedagógust, valamint eredményesek a csoportfoglalkozások és a prevenciós programok.

Általános személyes segítő szolgáltatás, egyéni esetkezelés – szociális segítőmunka

Az igénybe vevő személyekről felvett adatok alapján elmondható, hogy az anyagi jellegű problémák megoldásában kéri legnagyobb számban segítséget, ezt követi a foglalkoztatással kapcsolatos igénybevétel. Az alacsony jövedelem miatt jellemzően az alapvető szükségletek kielégítésének hiányáról van szó, továbbá a felhalmozott közüzemi tartozások megfizetését nem tudták megoldani segítség nélkül ügyfeleik. Akik a hátralékkezelési programba nem vonhatók be az előírtnál magasabb jövedelem, vagy nagyobb alapterületű lakás miatt, számukra egyéb ügyintézésben, támogató szolgáltatásban, ill. annak közvetítésében nyújt az intézmény segítséget. Magas számban fordul elő a családi-kapcsolati konfliktus a szociális segítőmunkában részesülő személyek, gyermekek családjában és közel azonos mértéket mutat a családon belüli bántalmazás.

Sok esetben fordul elő, hogy az ügyfél által megfogalmazott probléma feltárásakor derül ki, hogy más, gyakran több elakadás, nehézség van az ügyfél életében, mely megoldásra vár.

Mindez a KSH számára készítendő OSAP jelentés tábláján látható:

A szolgáltatást igénybe vevő személyek száma elsődleges probléma szerint és a problémák halmozott száma				
A probléma típusa	Személyek száma elsődleges probléma szerint (fő)		Problémák halmozott száma (db) (elsődlegessel együtt)	
	0-17	18-	0-17	18-
Életviteli	3	17	5	77
Ebből: szenvedélybeteg	3	1	3	43
Családi-kapcsolati konfliktus	45	2	62	31
Családon belüli bántalmazás	34	6	36	6
Elhanyagolás	31		31	
Ebből: oktatási, nevelési elhanyagolás	1		1	
Gyermeknevelési	18		30	16
Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	18		37	
Magatartászavar, teljesítményzavar	17		21	
Fogyatékoság		2		2
Lelki-mentális	8	10	44	11
Egyéb egészségügyi probléma	7	9	12	16
Foglalkoztatással kapcsolatos		64		76
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	47	49	68	105
Ügyintézésel kapcsolatos	11	10	14	22
Információkéréssel kapcsolatos	4	4	6	128
Összesen	243	173	366	490

Forrás: Család-és Gyermekjóléti Központ

7.2. Hátralékkezelés 2015.01.01-2016.01.31-ig

2015. december 31-ig 97 család jelent meg, ami 1680 forgalmat jelentett. Önkormányzati adósság-, hátralékkezelési támogatásban 34 család részesült. A számok egyértelműen mutatják, hogy a szolgáltatást igénybe vevők száma csökkent, de a munkafolyamatban betöltött szerepünk nőtt. Az együttműködés időtartamát tekintve átlagosan egy év a munkakapcsolat, a legrövidebb öt hónap, a leghosszabb harmincegy hónap (előgondozás, hátralékkezelés, Hálózat Alapítvány támogatásának igénybevétele, utánkövetés).

Az igénybe vevőink körében magas volt a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma, akik más, speciális szolgáltatást (munkavállalási tanácsadás) is igénybe véve tudták vállalni az együttműködést. Több családnak lett volna szüksége önkormányzati bérlakásra, melyben csak pályázat kiírás esetén tudnak a családgondozók segíteni. Az elmúlt években folyamatosan csökken a szolgáltatást igénybe vevők száma és ezzel arányosan csökken a

hátralékok mértéke is. Ennek oka lehet részben a rezsicsökkentéssel járó alacsonyabb rezsiköltség, melyet könnyebben befizetnek és kigazdálkodnak a családok, ezáltal megállítják a további hátralék képződését. A fizetési morál javulása a szolgáltatók határozott fellépésének köszönhető (kikapcsolás, előre fizetős mérőórák felszerelése, amiknek a töltése és használata sokkal több figyelmet és utánajárást igényel).

2015-ben is a társasházaknál és a Díjbeszedőnél keletkezhetett a legtöbb hátralék. Ez a tendencia abból adódhat, hogy ezeknek a szolgáltatóknak az ügyintézési folyamata hosszadalmasabb. A jogszabály már háromhavi elmaradás után lehetővé teszi, hogy a társasház ráterhelje az ingatlanra a tartozást, ami hozzájárult a rendszeres költségfizetéshez (ez a számokban is érzékelhető).

Megfigyelhető, hogy a lakbérhátralék rendezése a bérleti szerződés lejárta előtti egy évben válik égetővé, mivel a bérlők szeretnék megőrizni lakhatásukat.

2016-ban az előző évhez képest a szolgáltatást igénybe vevők száma tovább csökkent annak ellenére, hogy a támogatáshoz jutás feltételei jelentős mértékben javultak. Az intézménnyel kapcsolatban álló egyéb intézményeknél szórólapokat helyeztek ki és szakmaközi megbeszéléseken, konferenciákon is terjesztették a szórólapokat, de ennek ellenére nem sikerült a szolgáltatást igénybe vevők számát növelni.

2016-ban 69 család vette igénybe a szolgáltatást, 28-al kevesebben, mint 2015-ben. A 69 igénybe vevőből 51-nek lehetett segítséget nyújtani, részben önkormányzati támogatással, részben Hálózat Alapítványi támogatással, másrészt pedig önerőből sikerült törleszteniük a tartozásaikat.

Egy egyedülálló édesanya nyert az intézmény ajánlásával szociális bérlakást a kerületi pályázaton, ahová be is költözött. Egy családnak került felmondásra a bérleti szerződésük anyagi és életviteli problémák miatt.

<i>Hátralékrendezés eszközei és összege</i>	2015. év	2016. év
Hátralékcsoökkentési támogatás	5 482 427 Ft	1 876 323 Ft
Önerő (önkormányzathoz és Hálózathoz összesen)	3 923 238 Ft	2 733 719 Ft
Támogatás nélküli önerő		787 579 Ft
HÁLÓZAT Alapítvány támogatása	1 352 719 Ft	2 053 585 Ft
Létfenntartási támogatás	139 000	888 776 Ft
összesen	10 897 384 Ft	8 339 982 Ft

Forrás: Család-és Gyermekjóléti Központ

<i>Tartozások szolgáltatók szerint</i>	2015. év	2016. év
Elmű	1 870 648 Ft	1 421 763 Ft
Lakbér	2 312 773 Ft	2 714 337 Ft
Közös költség	8 552 091 Ft	6 325 795 Ft
Gáz	2 432 513 Ft	1 712 236 Ft
Fűtés	745 982 Ft	321 408 Ft
Víz-csatorna, szemét	9 552 280 Ft	8 016 539 Ft

összesen	25 466 287 Ft	20 512 078 Ft
-----------------	----------------------	----------------------

Forrás: Család-és Gyermekjóléti Központ

A teljes adósságállomány 2016 évben 20 512 078 Ft volt
(a hátralékkezelés eszközeivel 8.339.98 Ft, valamint a megmaradt adósságállományból 12.172.096 Ft tevődik össze).

A Hálózat Alapítvány támogatásának igénybeviteléről minden esetben az igénybe vevő dönt. Akkor érdemes ezt a támogatási formát választani, amikor az önrész mértéke alacsonyabb, mint az önkormányzati támogatáshoz szükséges saját rész, vagy ha nagyobb az ingatlan értéke, illetve magasabb az egy főre jutó havi jövedelem összege, mint azt az R. lehetővé tesz. Néhány családnak csak az alapítvány tud segíteni hátralékának felszámolásában.

7.3. Csoportfoglalkozások és a szolgáltatás megismertetése közösségi program keretében

„Jól kifőztük” című csoport a hátralékkezelési tanácsadásban részesülő ügyfelek számára működött 2015-ben, ahol a háztartásgazdálkodási ismereteken kívül foglalkoztak a család pénzügyi egyensúlyának megteremtésével, a reklámok hatásaival, a vásárlási szokásokkal és tanácsokkal, a hitelekkel, az energiatakarékossággal, valamint meghívott előadó adott tájékoztatást a vásárlói jogokról és kötelezettségekről.

Az intézmény által minden évben megszervezésre kerülő **Családi Napon** stand készült a kicsiknek és nagyoknak a tudatos gazdálkodásra nevelés/szoktatás érdekében. Játékos feladatokkal, családi vetélkedőkkel, családi társasjátékkal és szórólapokkal hívták fel a szervezők a résztvevők figyelmét a szolgáltatásra.

7.4. Aktív korúak ellátása 2015.01.01-2016.12.31.

A 2015-ös év elején főként az együttműködésre kötelezett rendszeres szociális segélyben, illetve az önkéntes álláskeresőkkal dolgoztak a családsegítők. A rendszeres szociális segély megszűnését követően (2015. február 28.) az ellátottak köre kizárólag önkéntes álláskeresőkből tevődött össze, egy részük foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő volt (78 fő).

2015. év	Életkor/év				
Nem	18-34	35-49	50-61	62 éves és idősebb	összesen
Férfi	4	18	31	11	64
Nő	11	20	39	16	86
Összesen/fő	15	38	70	27	150

Forrás: Család-és Gyermekjóléti Központ

Az év során **150 fővel foglalkoztak**, ez a szám 21 fővel kevesebb, mint az elmúlt évben. Ennek oka részben a közfoglalkoztatási programokban való intenzívebb részvétel, ez főként az 50-61 év közöttieket érintette, ami a statisztikában szignifikánsan megjelent. A nyugdíj előtt álló ügyfelek nagyobb arányban vállaltak közmunkát, mint a 2014-es évben.

Az ügyfélszám csökkenését jogszabályi változás is okozta. Az intézmény munkavállalással foglalkozó csoportja az aktív korú ellátottakkal, azon belül is a **rendszeres szociális segélyezettekkel** kötelezettként foglalkozott (Sztv. 37/A§ alapján). 2015. március elsejével a rendszeres szociális segély megszűnt. Az ellátásra való jogosultság megállapítása jegyzői hatáskörből a járási hivatal hatáskörébe került, az ellátás összege nem változott.

Az aktív korúak ellátásán belül jelenleg 2 ellátási formát különböztetünk meg, foglalkoztatást helyettesítő támogatást és egészségkárosodási - és gyermekfelügyeleti támogatást. A jogszabályváltozást követően az együttműködési kötelezettség teljes egészében megszűnt, ezen ügyfelek nagy része kikerült intézmény látóköréből. A Budapest Főváros Kormányhivatala III. kerületi Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya (volt Munkaügyi Központ) lett az a szerv, akivel előírta a jogszabály a kötelező együttműködést.

A **gondozás időtartamát** tekintve továbbra is a hosszú távú gondozásban lévők aránya a jelentősebb; mivel az ügyfelek nagy százaléka foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (FHT) részesül. Ezen ellátottakra jellemző, hogy egy vagy akár több éve álláskereső. Sok esetben alulmotiváltak az álláskeresőt illetően, valamint több hozott probléma is felmerül gondozásuk során (pl. egészségügyi problémák), így a segítő munka egy hosszabb távú periódust ölel fel.

A szükségletek szerint alapvetően két nagy csoportra lehet osztani a szolgáltatást igénybe vevőket. Elsősorban a foglalkoztatással kapcsolatos problémáik miatt segítséget kérők (többségükben FHT-ban részesülők). A gondozás során az esetek 80%-ban felmerültek az anyagi problémák, illetve az egyéni elakadások, veszteségek, azok feldolgozásában való segítségnyújtás. Valamint a nyugdíjkorhatárhoz közeli ügyfelek álláskeresőben már nem kértek segítséget, viszont nyugdíjazásukkal kapcsolatos ügyintézésben aktívan részt kellett vállalni.

Másik nagy csoport az egészségkárosodással küzdők, akik nem kapták/kapják meg az általuk igényelhető támogatásokat, ezen ismereteik hiányosak, egészségi állapotukból kifolyólag nem vagy csak részben alkalmasak a munkavállalásra. Egyre több olyan ügyfél jelent meg, akiknek nem volt belátásuk saját mentális állapotukra. Az ő esetükben az álláskereső nem volt reális cél, a gondozási folyamat részeként őket a megfelelő ellátásba kellett delegálni, a társintézményekkel karöltve.

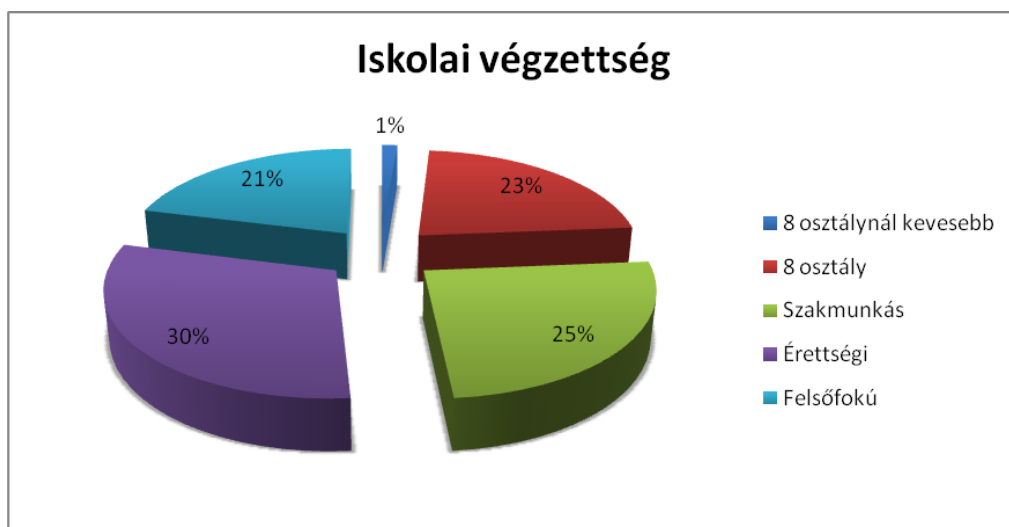
2016-ban 76 fő álláskeresővel foglalkoztak a családsegítők, közülük 41 fő foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesült, 32 fő önkéntes igénybe vevő, 5 fő részesült keresetpótló támogatásban, akik számára az R. szerint kötelező az intézménnyel való együttműködés. Az elmúlt évek tendenciája folytatódott, közel 30%-al csökkent az igénybe vevők száma.

2016. év	Életkor/év				
Nem	18-34	35-49	50-61	62 éves és idősebb	Összesen/fő
Férfi	7	9	14	3	33
Nő	4	11	20	8	43
Összesen/fő	11	20	34	11	76

Életkor szerint jellemzően az 50-61 év közöttiek jelentek meg intézményben, arányaiban nőtt a fiatalabb korosztály lélekszáma is.

Iskolai végzettség szerinti megoszlás:

• 8 általános alatt	1 fő	1%	stagnál
• 8 általánost végzett	17 fő	23%	emelkedett
• szakmunkás	19 fő	25%	emelkedett
• érettségi (középf.)	23 fő	30%	stagnál
• felsőfokú	16 fő	21%	csökken

Forrás: Család-és Gyermekjóléti Központ

Tapasztalatok szerint a korszerű ismeretekkel (számítástechnika, idegen nyelvhasználat) nem rendelkező középkorosztály (35-60 év közöttiek) kéri leginkább a segítséget az elhelyezkedésben. Tovább csökkent a felsőfokú végzettségűek száma.

Jövőbeli csoport tervek:

- önkéntes álláskeresőknél rendezett workshop-ok megadott témák köré építve, meghívott előadókkal pl. nők munkavállalása, kismamák visszatérése a munkaerőpiacra
- tematikus csoportok indítása kifejezetten álláskeresőknél
- hasonló problémákkal küzdők találkozása egy-egy mini tréning erejéig – az álláskeresői elakadások feldolgozása, azokra közös problémamegoldás
- Életmód klub folytatása
- egészségnap megszervezése, egész napos programokkal – évenkénti egy alkalommal állandósuló program
- Stressz-oldó jóga csoport folytatása
- A mentálhigiénés csoport keretein belül tematikus csoportok működtetése, ezért egy Családi Műhely sorozat hirdetésére.
-

Együttműködések

A Hivatal Foglalkoztatási Osztályával való együttműködése az intézménynek jó, a kerületi Kormányhivatallal való együttműködés aktív és eredményes.

A jogszabályváltozás miatt az ügyfelek nagy része átkerült a Kormányhivatal hatáskörébe. A zökkenőmentes együttműködés érdekében a munkavállalási tanácsadók készítettek egy tájékoztató anyagot a Kormányhivatal részére a szolgáltatásokról, a hivatal elsősorban az összetett szociális-és mentális problémákkal küzdő ügyfeleket irányítja a Családsegítő Központhoz.

Tárgyi feltételeink bővülése

2016-ban tovább folytatódott a Szász Károly utcai telephely bővítése, a korábbi használaton kívüli helyiségek felújítása. A munkálatok eredményeként, az új helyiségek bekapcsolásával, önálló bejárat kialakításával gazdagodott az Erő(d)tér Községi Hely. A korábbi csoportszobából történő kiköltözést követően, kialakításra került az adományok gyűjtésére, tárolására és osztására alkalmas helyiség.

7.5. A 2018. évi fejlesztési tervek

- A 2018. évi jogszabályváltozás (2018. évi költségvetési tv., Gytv. és a 15/1998 (IV.30.) NM. rendelet) a család-és gyermekjóléti központ számára 2018 szeptemberétől kötelező feladatként írja elő az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység biztosítását.
A végrehajtási rendelet tervezete a kerület köznevelési intézményeiben nyilvántartott gyermekekre vetítve; 1000 fő gyermekre 1 fő óvodai és iskolai segitőt határoz meg.
A kerületünkben nyilvántartott ellátandó gyermekek száma megközelítőleg 12 000 fő.
Az intézményben jelenleg 3 fő szociális munkás végzi az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet, mely létszám bővítése a fenti indok alapján szükséges.
A köznevelési intézményekkel történő többszöri konzultáció, a szakmai bevezetés fokozatosságának a figyelembevételével, a 2018-as költségvetési évre, 3 fő létszámbővítés iránti igényt szeretne az intézmény előterjeszteni.
 - A kerület földrajzi adottságai és a közlekedési lehetőségek számbavételével, a munkaszervezés hatékonyságának céljából szükséges lehet bizonyos szolgáltatások kihelyezése.
 - Hiányként jelenik meg, hogy a Hűvösvölgy, Máriaremete, Pesthidegkúti részen lakó gyermekek és fiatalok számára nincs olyan közösségi tér, ahol szabadidejüket hasznosan tudnák eltölteni, így a Hűvösvölgyi villamos végállomás környékén csoportosulnak és így könnyebben vesznek fel deviáns viselkedésformákat. Ezt igazolják a rendőrségi jelzések és az utcai szociális munkát végző munkatársak felderítő tevékenysége során tapasztalt megfigyeléseik.

Összegzés:

- **a családsegítő szolgáltatás a jogszabályi feltételeknek megfelelően átalakult,**
- **a csoportok, klubok folytatása,**
- **3 fő létszámbővítési igény jogszabályi kötelezettsége,**
- **Pesthidegkúton közösségi tér létrehozása, mely egyben iroda helyiségül is szolgálhatna.**

VIII. Személyes gondoskodást nyújtó ellátások

(étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek nappali /demens ellátása, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek átmeneti ellátása)

Az alapszolgáltatások megszervezése és biztosítása kiemelt feladata a településeknek, így e feladatok teljesítése hangsúlyozottan szerepel az ágazati jogszabályokban is. A szolgáltatásokkal biztosítható, hogy a szociálisan rászoruló személyek a saját otthonukban, lakókörnyezetükben kapjanak segítséget önálló életvitelük fenntartásához, egészségi és mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásához, elkerülve így az intézményes bentlakásos ellátási formákat.

A komplex gondozás érdekében az alapszolgáltatásokat biztosító gondozási központok együttműködnek az ellátási területen lévő szociális, gyermekvédelmi, oktatási, egészségügyi, intézményekkel, munkaügyi, érdekvédelmi, civil és társadalmi szervezetekkel.

A kerületben továbbra is 3 önkormányzati fenntartású gondozási központ (az I., II., és III. Számú Gondozási Központ, valamint ellátási szerződés keretében egy egyházi fenntartású gondozási központ (Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány Gondviselés Háza Gondozási Központ és Idősek Klubja) látja el elsősorban az időseket, illetve az egészségi állapotuk vagy szociális nehézségeik miatt rászorultakat.

8.1. Az ellátást igénybe vevők számának alakulása

Intézmény	Étkeztetés (fő)			Házi segítségnyújtás (fő)			Idősek nappali ellátása (fő)		
	2014. év	2015. év	2016. év	2014. év	2015. év	2016. év	2014. év	2015. év	2016. év
I. sz. Gondozási Központ	195	227	190	124	125	122	48	56	62
II. sz. Gondozási Központ	150	197	150	109	183	191	63	73	62
III. sz. Gondozási Központ	127	139	114	40	46	53	30	33	39
Gondviselés Háza	155	139	146	80	75	79	52	30	30
Összesen	627	702	600	353	429	445	193	192	193

Forrás: 4 intézmény adatbázisa

A fenti táblázatban azon alapszolgáltatások igénybe vételi adatai szerepelnek, mely szolgáltatásokat mind a 4 intézmény biztosítja.

8.2. Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik önmaguk részére tartósan vagy átmeneti jelleggel, koruk (rájuk irányadó

nyugdíjkorhatárt betöltötték), egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük miatt nem képesek biztosítani, illetve a II. Kerületi Család-és Gyermekjóléti Központtal együttműködő, aktív korúak ellátásában vagy keresetpótló támogatásban részesülő személyeknek, és akik étkezésüket más módon nem tudják megoldani.

A táblázat adataiból is kiolvasható, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan az étkezést igénybe vevők száma csökken. Ennek oka lehet, hogy a piacon számos cég biztosít kiszállítással étkeztetést, így, főként a magasabb jövedelemmel rendelkezők ezt az étkeztetési formát választják.

A szociális étkeztetést 2016. májusáig csak munkanapokon lehetett igénybe venni, azóta viszont lehetőségük van az ellátottnak hétvégére, valamint ünnep- és egyéb munkaszüneti napokra előre csomagolt, lefőltáztott műanyag dobozos ebédet igényelni az intézményektől.

Az R. 2015. év márciusától oly módon módosult, hogy az intézményvezetők jelzése alapján, azon aktív korúak ellátásában, vagy keresetpótló támogatásban részesülők számára is kiterjeszthetővé vált az étkeztetés igénybe vétele, akik, elsősorban mentális állapotuk miatt nem tudnak a napi étkezésükről gondoskodni. Így ezt a szolgáltatást fiatalabb életkorú ellátottak, elsősorban álláskeresőket illetve mentális betegséggel élők veszik igénybe.

8.3. Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás biztosítása a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátás.

Az ellátás keretében gondoskodnak a gondozók azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak, akik az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükbe történő visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek. A házi segítségnyújtás módját, formáit, gyakoriságát a gondozási szükséglet vizsgálat, a gondozott egészségi állapota, szociális helyzete és egyéni szükségletei alapján kell meghatározni.

2016. január 1-jei hatálybalépéssel – a házi segítségnyújtás szolgáltatáson belül két tevékenységi kör került kialakításra:

- **szociális segítség** (az alacsony szükséglet kielégítését szolgálja, szakképzettség nélkül is ellátható tevékenységek),
- **személyi gondozás** („intenzív” szükségletet kielégítő gondozási tevékenységek, megfelelő szociális vagy egészségügyi szakképzés birtokában végezhető).

A fenti táblázat adatai alapján az ellátotti létszám növekszik, a 2014. évi bázisához képest közel 100 fővel több ellátási igény mutatkozott.

Az időigényes ellátások sokszor fizikailag és/vagy mentálisan nehéz gondozási esetek, olyan ágyhoz kötött betegek, akik erejük hiányában vagy fogyatékoságuk okán minimálisan sem tudnak segíteni a gondozás menetében.

Magas az egyszemélyes háztartások száma, növekszik a csak idősekből álló háztartások száma. Külön gondot jelent a házi gondozásban azon idősök növekvő száma, akik emlékeztetavarban, illetve demenciában szenvednek, védtelenek, s nincs velük élő hozzátartozó vagy a hozzátartozók napközben dolgoznak.

A házi segítségnyújtás szolgáltatásait tekintve is az igények mennyiségi és minőségi növekedése tapasztalható. Az ellátottak többféle, magas színvonalú tevékenységre tartanak igényt. Ennek oka, hogy a kórházak egyre rövidebb ideig tartják bent a betegeket; krónikus beteg aktív ágyra ritkán kerülhet, ugyanakkor a családok jelentős része nem tudja a beteg napközbeni ellátását biztosítani, illetve sokan magányosan élnek.

Az ellátottak idős kora miatt - 80 év felettiék - nagyon sok a mindennapos ellátást igénylő, illetve egyre több a napi kétszeri ellátásra szoruló gondozott.

A gondozási igény igen változatos. A heti egyszeri vagy még ritkább látogatástól a napi kétszeri látogatásig terjed a teljesen magányosan élő, illetve a szintén idős és segítségre szoruló házastárssal vagy más személlyel együtt élő ellátottjainknál a gondozás. Egy – egy gondozónő naponta 4-6 gondozottnál végez feladatellátást.

8.4. Idősek nappali ellátás

Az idősek nappali ellátása az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt. A klubtagság és a klub által nyújtott szolgáltatások igénybe vétele a képviselő-testület döntése alapján továbbra is térítésmentes.

A foglalkozások megtervezésénél figyelembe kell venni mind a klubtagok egyéni érdeklődését, mind azt a szempontot, hogy a tagok életkora nagyon eltérő.

Az igénybe vevők száma nő, a jövőbeni cél, hogy az ellátás ismertségének révén még több új igénybe vevővel bővüljön az ellátottak száma.

Javasolt megvizsgálni, amennyiben az engedélyező hatóságok ehhez hozzájárulnak, hogy az I. sz. Gondozási Központban a személyi-tárgyi feltételek adottak ahhoz, hogy az ellátotti létszám 10 fővel emelkedjen.

Az életkoruk, egészségi állapotuk vagy mozgáskészségük miatt önerőből bejönni nem tudó idősek a klub nyújtotta szolgáltatásokból kirekesztődnek, noha ez számukra igen jó lehetőség lenne a magány, a kirekesztődés elkerülésére, mivel nem csak az étkezés, a torna, a mosás, tisztálkodás lehetősége adott, hanem olyan programok is biztosítottak, ami hozzájárul az egészség megőrzéséhez, a mentális jóllét megtartásához.

Szükségszerű lenne megvizsgálni, milyen lehetőségek, források állnak a rendelkezésre annak érdekében, hogy a mozgásában korlátozott, de a klub szolgáltatásai iránt fogékony idősek is bevonhatóak legyenek a programokba.

A kerületi, kerület részi adottságokat ismerete lehetővé teszi, hogy a programok az adott kerületrészt hagyományos kulturális és személyi adottságaira épüljenek. Kisebb körzetekben, a családorvosokkal együttműködve megismerhető, feltárható, hogy melyek a kielégítetlen szükségletek, hogyan javítható a személyes szolgáltatások kiterjesztésével az idősek életminősége, szociális helyzete. A kapcsolatok építése, a klub még inkább klubszerű működése nagyobb vonzerőt jelenthet a potenciális használók számára.

A klubok - beleértve a civil klubokat is- együttműködését, a kapcsolatok erősítését a kerületen belül és a kerületen kívüli is fejleszteni szükséges.

8.5. Az ellátást igénylők jövedelmi helyzetük alapján

Intézmények	Jövedelmek (Ft)	Étkezés összesen (fő)			Házi segítségnyújtás összesen (fő)		
		2014. év	2015. év	2016. év	2014. év	2015. év	2016. év
I sz. Gondozási Központ,	0-28 500	70	82	64	2	2	2
II. sz. Gondozási Központ,	28 501-57 000	75	95	61	7	10	9
III. sz. Gondozási Központ,	57 001-85 500	119	122	125	39	34	29
	85 501-114 000	142	155	122	96	102	105
	114 001-142 500	104	108	103	89	138	129
	142 501-	117	140	125	120	143	171

Gondviselés Háza	
---------------------	--

Forrás: 4 intézmény adatbázisa

Az étkeztetésben részesülők összességében alacsonyabb átlagjövedelemmel rendelkeznek, mint a házi segítségnyújtást vagy jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénybe vevők.

A házi segítségnyújtást igénylők esetében az alacsonyabb jövedelműek ritkább látogatásszámot kérnek, mivel nem tudják, vagy nem szeretnék megfizetni a magasabb óraszámban nyújtott, ezáltal magasabb összegű havi térítési díjat.

A nappali ellátásban a törvényi előírások szerint nem tartják nyilván az intézmények a jövedelmet.

Azok az ellátást igénylők, akik jövedelmi vagy élethelyzetük miatt nem tudják megfizetni az R. szerinti személyi térítési díjat, lehetőségük van arra, hogy az Egészségügyi, Szociális és Lakásügyi Bizottsághoz méltányossági kérelmet nyújtsanak be.

8.6. Azon szolgáltatások létszámadatai, melyeket 1-1- intézmény biztosít

I. sz. Gondozási Központ

Intézmény	Időskorúak gondozóháza (fő)			Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (fő)		
	2014. év	2015. év	2016. év	2014. év	2015. év	2016. év
I. sz. Gondozási Központ	27	26	22	86	92	99

Forrás: I. sz. Gondozási Központ

8.6.1. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtást** a II. kerület közigazgatási területén az I. Sz. Gondozási Központ látja el. (A magánszolgáltatók kerületi jelenlétéről nincsenek adataink.)

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást főleg egyedül élő időskorúak, idős házaspárok (akiknek egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását), mozgásfogyatékosággal élők veszik igénybe. A készülék kihelyezésének feltétele az előzetes állapotfelmérés, az együttműködési hajlandóság és a háziorvos javaslata.

A 2010. évtől nem kötelező önkormányzati feladat a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása. A feladatot 2013. év második felétől a feladatellátásra kijelölt Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal kötött megállapodás útján látta el az önkormányzat.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 2011. év júniusáig térítésmentesen, majd ezt követően térítés ellenében vehető igénybe. A térítés díj „jelképesnek” tekinthető, a 2015. évben jövedelemtől függően (0, 30, 50 Ft/nap) Ft/nap, (2016 júniusától 0, 40, 70 Ft/nap). A szolgáltatásért fizetendő térítési díj megfizetésének nehézsége miatt az igénybe vevők közül senki nem kérte a megszüntetését.

Az ellátást igénylők számának növekedése következtében a 2013. évben két ütemben, összesen 30 új készülék megvásárlásával történt a szolgáltatásbővítés, így 50-ről 80-ra emelkedett az ellátható személyek száma. (Ebből a számból jelenleg állami finanszírozással támogatott 40 db készülék, a további készülékek működtetését az önkormányzati költségvetés finanszírozza.)

Az intézmény jelenleg is 80 készülékkel áll a rászorultak rendelkezésére. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a 2015. évben 92 fő, a 2016. évben összesen 99 fő vette igénybe.

A szolgáltatás népszerű az ellátottak körében, a várólistán folyamatosan 20-25 fő szerepel.

A szolgáltatás további bővítésénél megvizsgálandó, hogy a jelenleg használatban lévő készülékeket milyen, korszerű, modern eszközökre lehetne lecserélni.

A szolgáltatásból kikerülés okai között szerepel az elhalálozás, a bentlakásos intézménybe kerülés, illetve elköltözés vagy a nagyfokú egészségromlás miatt 24 órás segítő igénybe vétele miatti saját kérés. A tapasztalatok szerint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás nagyfokú biztonságérzetet ad az ellátottaknak, így nemcsak a veszélyhelyzetekben való testi épségük megóvását jelenti a szolgáltatás igénybe vétele, hanem egyfajta pszichés „mankóként” is szolgál.

8.6.2. Idősek átmeneti ellátása

Az átmeneti gondozóházban ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra – mely indokolt esetben további egy évvel meghosszabbítható- teljes körű ellátás biztosítható a kórházi ápolást nem igénylő, legalább segítséggel járóképes, családi gondozást nélkülöző, krízishelyzetbe került, illetve kórházi ápolás után fokozott gondozást-felügyeletet igénylő, otthonában bármely szociális vagy egészségi okból a házi segítségnyújtás keretében nem gondozható időskorú, valamint 18. életévét betöltött igénylő részére.

A bentlakók száma adott időpontban 7-9 fő között ingadozik. Jellemzően a téli időszakban több az ellátottak száma, itt közrejátszik az is, hogy sokkal nehezkesebb az önálló életvitel fenntartása (bevásárlás, fűtés biztosítása, stb.) a hideg havas, csúszós időben, illetve a téli depressziót is könnyebb átvészelni, ha közösségben tölti el az idős ezt az évszakot és az ünnepeket.

A nyári időszakban előfordul a rövidebb, 1-2 hetes időtartamra igénybe vett elhelyezés, aminek magyarázata, hogy a család időlegesen nem tud gondoskodni a hozzátartozójáról. A legtöbb esetben azonban végleges elhelyezésükre várnak az ellátottak, és a férőhely elfoglalásáig az átmeneti elhelyezést veszik igénybe.

A gondozottak fizikai, mentális és egészségi állapotának megőrzése érdekében az intézmény változatos foglalkoztatásokat tart, az ellátottakat bevonja klubprogramokba, illetve a mozgásában korlátozottakat az emeleti részen biztosít elfoglaltságot és gyógytornát.

Az idősek átmeneti gondozóháza 10 férőhelyének biztosítására két háromágyas és egy négyágyas szoba áll rendelkezésre, mely sokszor akadálya a rászorultak beköltözésének, mivel leginkább az egy és kétágyas szobában való elhelyezésre van igény.

8.7. Demens személyek nappali ellátása

Az életkor növekedésével, sajnos a demenciával küzdők lélekszáma a nemzetközi statisztikai adatok szerint évről-évre nő, világszerte súlyos népegészségügyi problémát jelent.

A Képviselő-testület 2016. októberében döntött arról, hogy a II. sz. Gondozási Központ felújításával lehetőség adódik a feladat ellátás bővítésére is, így 2017 márciusától 7 fő demens személy nappali ellátására nyílt mód.

Az intézmény szeretne segítséget nyújtani azon családoknak, akik demencia kórkép miatt szociálisan és mentálisan támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyeket ápolnak otthonukban.

Jelenleg 10 fő ellátottja van az intézménynek, 5 fő minden hétköznap, a további ellátottak egyszeri –háromszori alkalommal veszik igénybe a szolgáltatást.

A demens klub helyiségei a demenciával küzdő idősek igényei alapján kerültek kialakításra. Különösen nagy hangsúlyt kapott a biztonságos, barátságos, jól átlátható belső tér kialakítása, ami növeli az érintettek biztonságérzetét.

8.8. Közösségi pszichiátriai ellátás lsd. a XI. fejezetben.

8.9. Gyógytorna, frissítő masszázs biztosítása

A gyógytorna és masszázs szolgáltatást a III. sz. Gondozási Központ biztosítja.

Intézmény	Gyógytorna, masszázs (fő)		
	2014. év	2015. év	2016. év
III. sz. Gondozási Központ	28	19	21

Forrás: III. sz. Gondozási Központ

A gyógytorna egyik feladata a rehabilitáció, továbbá segítséget nyújtani, hogy az ellátást igénybe vevő személy saját környezetében, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen az önellátó képesség megtartása. Egyre több érdeklődő jelentkezik szolgáltatás iránt, mivel az államilag ingyenesen biztosított gyógytornát sok esetben csak hetek (esetleg hónapok) után tudják részükre biztosítani, rontva ezáltal a teljes vagy részleges gyógyulás esélyeit.

Ellátás biztosítása:

a./ Nappali ellátásban részesülő személyek részére:

Az intézményi tornateremben csoportos gyógytornát vehetnek igénybe a nappali ellátásban részesülő személyek, ahol ülő- és fekvő tornát tart a gyógytornász, különféle torna eszközök segítségével. A nappali ellátásban részesülők a szolgáltatást térítésmentesen vehetik igénybe. Az intézményi tornateremben az igények felmérése alapján heti 2-3 alkalommal, heti rendszerességgel, alkalmanként legalább fél óra időtartamban kapják a szolgáltatást.

b./ Házi gondozottak részére:

A szolgáltatás terjedelmét és gyakoriságát az intézményvezető határozza meg az igénylő élethelyzete, egészségi állapota alapján úgy, hogy meglévő képességeinek fenntartása biztosítva legyen. Az R. szerinti térítési díj ellenében vehető igénybe az ellátás.

A frissítő masszázs célja gondoskodni azokról az időskorú vagy rászoruló személyekről, akik fizikai, egészségi állapotuk miatt ezt az ellátási formát igénylik. A szolgáltatás feladata a rehabilitáció, egészség és mozgásfunkciók megőrzése, jó közérzet biztosítása. A frissítő masszázs az intézményben működő nappali ellátás kiegészítő szolgáltatásaként működik. Az ellátottak köre a nappali ellátásban részesülők mellett "külső" személyek is lehetnek.

A gondozási központban jelentkező, "külső" személy az R. szerinti térítési díj ellenében veheti igénybe az ellátást.

A szolgáltatások biztosítását 1-1 szakképzett személy nyújtja, „teltházás” előjegyzés alapján, a térítési díjat fizető személyek száma az elmúlt években 21-28 fő között mozgott.

8.10 Kommunikáció fejlesztése

A szolgáltatások nyújtásához továbbra is szükséges az információnyújtás írott és elektronikus formájának széles körben való terjesztése, mert többször kerül be „véletlenül” valaki úgy az ellátórendszerbe, hogy előtte évekig nem is hallott róla.

Fejlesztést igényel, a háziorvosokkal való kapcsolattartás, hogy az általuk érkezett jelzések időben megtörténjenek, mivel nem minden esetben jut el a szolgáltatókhoz az információ a rászoruló személyek gondozási szükségletéről.

Mind a kerületi honlap, mind az intézmények saját honlapjai folyamatosan frissülnek és segítik a tájékozódást.

A 2015. évben először, majd az elmúlt évben is megjelent *„A II. kerület szociális és egészségügyi kalauza”* kiadvány, mely segíti a lakosságot eligazodni a kerület szociális szolgáltatásiról és egészségügyi alapellátásairól.

Összegzés:

- étkeztetés elégedettségi felmérések, diéta fajták lehetőségének bővítése,
- idősök nappali klubfoglalkozásainak nyitottabbá tétele a kerületen belül és kívül,
- ágazat-közötti kapcsolatok erősítése,
- PR tevékenység erősítése, mert az egészségügyi szakemberek nem minden esetben ismerik a szociális szféra lehetőségeit, szolgáltatásait,
- az önkéntesek bevonásának lehetősége,
- a nem kötelező önkormányzati feladat (jelzőrendszeres házi segítségnyújtás) további biztosítása, az eszközpark cseréje,
- az idősök átmeneti ellátásának biztosításának felülvizsgálata.

IX. Fogyatékkal élők ellátása

Az Országgyűlés 15/2015.(IV.7.) OGY határozatával elfogadta az Országos Fogyatékoságügyi Programot (2015–2025.).

„ PREAMBULUM

Magyarország az elmúlt években, évtizedekben jelentős jogalkotási lépéseket tett a fogyatékos emberek életminőségének javítása, önálló életvitelének és társadalmi integrációjának elősegítése érdekében. E szabályozások közül mindenekelőtt a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot.), valamint a Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló – a 2007. évi XCII. törvénnyel ratifikált – ENSZ-Egyezmény emelhető ki. Emellett fontos alap az Európai Bizottságnak az Európai fogyatékoságügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt COM/2010/636 számú közleménye.

A fogyatékoságügyi szakterület egyik legfőbb jellemzője, hogy az élet valamennyi területét, és így szinte minden államigazgatási ágazatot egyaránt érint, ezért a fenti dokumentumok érdemi alkalmazása a mindenkor kormányzat részéről gondosan tervezett, összehangolt intézkedéseket követel meg. A 2015–2025. évekre szóló Országos Fogyatékoságügyi Program (a továbbiakban: Program) célja ennek megfelelően az előttünk álló évek szakmapolitikai irányainak meghatározása, valamint az ágazatközi és az államigazgatáson kívüli együttműködések főbb pontjainak kijelölése.”

A program a szociális alapszolgáltatások célkitűzései:

„III. BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK, TEMATIKUS CÉLOK

5. Szociális szolgáltatások és ellátások A tervezési ciklusban a legfontosabb célkitűzés a szociális alapszolgáltatások továbbfejlesztése, megerősítése, ideértve a többség számára helyben, a lakóhelyen nyújtott szolgáltatások teljes körű elérhetőségét, a speciális gyermekjóléti és szociális alapszolgáltatások kapacitásbővítését.

5.1. Fogyatékos személyeknek nyújtott szociális szolgáltatások A tartós ápolásra-gondozásra szoruló otthoni környezetben való ellátása mind az egyén, mind pedig a társadalom számára kedvezőbb, mint az intézményi ellátás, ezért esetükben elsődleges cél az otthonmaradást elősegítő szolgáltatási környezet kialakítása. Ennek érdekében szükséges az ilyen típusú szolgáltatások, ellátások területi lefedettségének felülvizsgálata, a fogyatékos személyeket támogató szociális szolgáltatások egyenletes bővítése, racionalizálása, a helyi ellátórendszerek fejlesztése. Emellett növelni kell a fogyatékos személyek számára nappali ellátást biztosító intézmények kapacitását, továbbá erősíteni kell az alapszolgáltatások közötti – különösen a támogató szolgálattal való – együttműködést a hálózatszerű működés erősítése érdekében. Kiemelt helyet kell kapniuk a személyi segítség különböző formáinak is, amelyek az önrendelkező, független, önálló életvitel elérését segítik. Ehhez biztosítani kell szociális szakemberek képzését is. A fogyatékos gyermeket vagy felnőttet nevelő, ápoló hozzátartozók kiegészének megelőzése, illetve társadalmi és munkaerő-piaci (re)integrációjának érdekében fontos célkitűzés a fogyatékos személy otthonában nyújtott időszakos felügyeletet és segítségnyújtást biztosító szolgáltatások fejlesztése, bővítése. A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, ezért ágazatközi együttműködések útján szükséges áttekinteni az időskorú fogyatékos személyek ápolásával, gondozásával kapcsolatos stratégiai feladatokat.

5.2. Támogató szolgálatok Az utóbbi időszakban megfigyelhető az a tendencia, hogy a támogató szolgálatok a gyakorlatban az ellátott fogyatékosági csoportok tekintetében specializálódnak, ami csökkenti a szolgáltatáshoz való hozzáférés egyenletességét. E téren ezért fontos fejlesztési cél az eddigi hiányterületek bekapcsolása, illetve a támogató szolgálatok kapacitásának növelése, infrastruktúrájának fejlesztése. A támogató szolgálatok hatékony működése emellett fontos szerepet játszhat a fogyatékos, megváltozott munkaképességű személyek aktivitásában is, ezért fontos cél a szolgálatok munkaerő-piaci elhelyezkedést elősegítő tevékenységének megerősítése.”

9.1. Fogyatékos személyek nappali ellátása

Az uniós irányelveknek megfelelően szerencsésen egybeesik hazánkban is az a tendencia, mely szerint a fogyatékossgal élők esetében megfigyelhető, hogy a családok nem támogatják rászoruló hozzátartozójuk bentlakásos elhelyezését, hanem elsősorban otthon gondozzák őket. E cél megvalósításához viszont szükséges a kerületben is egy olyan szociális szolgáltató hálózat, amely segítséget tud nyújtani a családoknak, hogy a szakellátásba való bekerülés időszaka minél inkább kitolódjon.

A nappali ellátás célja:

Szociális alapszolgáltatás keretében 18. életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes, felügyeletre szoruló enyhe, középsúlyos, súlyos értelmi fogyatékos, autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatok kialakítására, alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére és étkeztetés biztosítására. Az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotának megfelelő szolgáltatást nyújt, egyéni fejlesztő programokra épülő gyógypedagógiai foglalkozást szervez, különös tekintettel a fogyatékos személyek önállóságának és önrendelkezésének kibontakoztatására, a különböző társadalmi szerepek megtanulása céljából.

9.1.1. Értelmi Fogyatékosok Nappali Otthona (1028 Budapest, Hidegkúti út 158.)

Az Önkormányzatnak, mint fenntartónak és intézménynek is egyik kiemelt fejlesztési célja a fogyatékossgal élő emberek nappali ellátása a lakókörnyezetükben.

Az ellátást igénybe vevők számára szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt, a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak.

Az ellátottak képviselői helyi, országos és nemzetközi szinten részt vesznek az önérvényesítő és közösségi érdekképviselési munkákban. Az ellátást igénybe vevők számára egyéni fejlesztő programokra épülő gyógypedagógiai foglalkozást szerveznek.

Minden résztvevőnek saját eszközhasználatot biztosítanak pl. laptopot, munkakönyveket, fejlesztő füzeteket, hangszereket, a kézműves, kreatív és művészeti foglalkozásokhoz adekvát anyag és eszköz használatot,- kiemelten figyelve az újra hasznosításra, környezet védelemre.

Ellátottak:

Budapesti vagy II. kerületben állandó bejelentett lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személyek.

Jövedelemmel minden ellátott rendelkezik, mindannyian családban élnek, szülőkkel és/vagy testvérekkel, illetve azok családjával, rendezett körülmények között, érzelmi biztonságban.

Életkori megoszlásuk a következő: 5 fő 18- 39 év közötti, 5 fő 40- 59 év közötti férfi.

Életkori megoszlásuk a következő: 6 fő 18-39 év, 3 fő 40-59 év, 1 fő 60-64 év közötti nő.

Nemek szerinti megoszlásuk: 10 férfi, 10 nő.

BNO-kód szerinti besorolásuk a következő:

- Williams szindrómával élő személy	1 fő
- Down szindrómával élő személy	6 fő
- Fragilis X szindróma	2 fő
- Cerebral Paresissel (Little kór) élő személy	1 fő
- Mentális retardációval élő személy	10 fő

Ebből:

- enyhe fokban értelmi fogyatékos személy	7 fő
---	------

- Középsúlyos fokban értelmi fogyatékos személy 7 fő
- Súlyos fokban értelmi fogyatékos személy 6 fő

Jelenleg 2 fő vár elhelyezésre.

Az intézmény szeretné bővíteni a megváltozott munkaképességű ellátottak foglalkoztatásának lehetőségét is. Jelenleg 1 fő dolgozik munkaszerződéssel.

Az intézmény célja változatlanul az, hogy az ellátottak számára elérhető szolgáltatási környezetet tudjunk kialakítani, az ellátások hatékonyabban szolgálják a társadalmi integrációt és összetartozást, az önrendelkezésen alapuló lehető legönállóbb életvitelt.

9.1.2. Újbudai Szociális Szolgálat (ellátási szerződés keretében)

Címe: 1118 Budapest, Ménesi út 16.

A Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata (1113 Budapest, Bocskai út 39-41.) fenntartásában működő szociális intézmény huszonnégy a hatodik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes (fogyatékos) vagy önellátásra nem képes (halmozottan fogyatékos), de felügyeletre szoruló személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá megszervezi az ellátást igénybe vevők napközbeni étkeztetését. Az intézmény a kiskorú gyermekek részére egyéni és csoportos gyógypedagógiai és konduktív foglalkozást biztosít értelmi,- mozgás-, kommunikációs és szociális képességeik fejlesztése érdekében. A mozgássérült gyermekek részére évente ortopédiai vizsgálatot szerveznek.

2015. évet megelőzően nem volt kerületi ellátott a nappali intézményben, ezért 1 főre került megkötésre a megállapodás. 2015. év májusától 1 fő II. kerületi kiskorú gyermek ellátását biztosította a szolgáltató intézmény. 2017. év áprilisában, majd ez év augusztusában is egy-egy kerületi gyermeket nevelő szülő jelentkezett az ellátás igénybe vételére, így a szerződést a képviselő-testület 3 főre módosította.

9.1.3. Civitan Club Budapest-Help Egyesület (továbbiakban: Egyesület)

1025 Budapest, Görgényi út 16.

Az Egyesület kertészetet, értelmi fogyatékosok nappali otthonát és lakóotthont működtet a kerületben, melyhez az önkormányzat az éves költségvetési rendeletében meghatározott támogatást biztosít.

Az Egyesület egész napos hasznos elfoglaltságot nyújt, valamennyi ellátott részmunkaidőben virágtermesztéssel, kertkarbantartással és kertépítéssel foglalkozik.

Az ellátottak részt vehettek az elmúlt időszakban művészet- és zeneterápiás, kézműves foglalkozáson, főzőtanfolyamon, hetente egyszer asztalitenisz sportfoglalkozáson, a nyári táborozások alkalmával olyan ellátottak is nyaralhattak, akiknek egyébként erre szociális körülményeik miatt nem lenne lehetőségük.

A családok megélhetési gondjait jelzi az, hogy egyre hangsúlyosabb szerepet kap az intézményen belüli étkeztetés biztosítása, hiszen sok esetben a családi költségvetésből nehezen kigazdálkodható a megfelelő élelem beszerzése.

Az Egyesület munkáját önkéntesek és közfoglalkoztatottak is segítették. Az elmúlt években 15 fő közfoglalkoztatott munkatárs dolgozott az intézményben, akik a kertészetben illetve a karbantartási munkákban segítették az Egyesületet.

A foglalkoztatás társadalmi jelentősége lehet, hogy a foglalkoztatottak visszakerülhettek a munka világába, az ellátottak pedig az integrált foglalkoztatás jelentőségét a gyakorlatban is átélhették.

Az intézményben ellátott 24 fő közül 16 fő II. kerületi lakos.

9.2. Támogató szolgáltatás

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

Az információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, a fogyatékos személyek kapcsolatkésztségének javítását, családi kapcsolatainak erősödését szolgálja.

A szolgáltatások biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodnak.

2009. január 1. napjától a támogató szolgáltatás biztosítása is kikerült a kötelezően ellátandó feladatok közül, a normatív állami támogatás megszűnt, a szolgáltatások működtetését az állam - főszabályként három évre megkötött – finanszírozási szerződés útján támogatta. A 2016. évtől ismételten normatív alapú támogatás igényelhető az ellátás nyújtása után.

A 2011. évi pályázat után a befogadott szolgáltatók száma jelentősen csökkent, több szolgáltatónak is van Budapest területére működési engedélye, de az Egalitás Alapítvány Támogató Szolgálatán kívül a kerületi működésük nem ismert.

9.2.1. Egalitás Alapítvány Támogató Szolgálata

A fenntartó Egalitás Alapítvány megalakulása, 1992 óta az aktív korú fogyatékos, különösen a súlyosan mozgássérült emberek érdekében tevékenykedik.

Fő alapelve az önrendelkező önálló élet elve, szolgáltatásainál az alapszükségletek prioritást kapnak. Székhelye a Pesthidegkúti Mozgássérültek Lakótelepe egyik teljesen akadálymentes lakásában található.

Az Egalitás Alapítvány Támogató Szolgálata létrehozásakor, 2000-ben a Mozgássérültek Lakótelepén élő súlyosan fogyatékos emberek ellátása volt a cél. Napjainkra tevékenysége a főváros egészére kiterjed, de továbbra is a II. kerületben élők vannak túlsúlyban 58%-kal. Ezen belül is a Pesthidegkúti Mozgássérültek Lakótelepén él a II. kerületi ellátottak 60%-a.

A támogató szolgálat által 2017-ben ellátottak száma 74 fő. (2017.11.15.)

II. kerületi lakos: 43 fő, ebből 26 fő él a Pesthidegkúti Mozgássérültek Lakótelepén.

A támogató szolgálat 2016-ban 4000 órában nyújtott személyi segítő szolgáltatást, 2 kerekesszékes utasok szállítására alkalmas kisbusza üres járat nélkül 23 700 km-en szállított fogyatékos személyt.

A szolgálat rugalmas munkaidőben nyújtott szolgáltatásaira folyamatosan nagy igény mutatkozik.

A feladatokat 5 részmunkaidős személyi segítővel, két gépkocsivezetővel és egy szolgálatvezetővel látja el.

A szolgálatot igénybe vevők döntően súlyosan mozgássérült, kerekesszékes személyek. A Mozgássérültek Lakótelepén levő székhely megkönnyíti a célcsoport itt élő tagjai számára a hozzáférést. E sajátosságból adódóan a szervezet által nyújtott személyi segítség kapacitás kihasználtsága magas. Helyzeti előnyből adódóan olyan rugalmas segítségnyújtást is tudnak itt vállalni, mint a napi több alkalommal történő rövid idejű segítség.

A támogató szolgálat hiánypótló tevékenysége, sajátossága az ellátotti igényekhez igazodó rugalmas szolgáltatási idő. A támogató szolgálat szolgáltatási idejének az esti, kora reggeli és hétvégi időpontokban meghosszabbítását évről évre a II. Kerületi Önkormányzat által biztosított "Szociálpolitikai Keret" pályázati támogatása teszi lehetővé.

A tapasztalatok szerint folyamatosan növekvő igény van ezekben az időpontban is az ellátásra. A magukat korábban még ellátni tudó embereknek, a fogyatékoságukból és életkorukból adódó fizikai állapotromlásuk miatt egyre több segítségre van szükségük ahhoz, hogy otthonaikban önállóan tudjanak élni.

2016-ban a II. kerület által támogatott program keretében átlagosan havi 30 óra időtartamban tudott a szervezet „munkaidőn túli időszakban” szolgáltatást nyújtani a kerületben élő kliensek részére. Hétvégeken és az esti, kora reggeli órákban átlagosan havi 900 km-t tettek meg a szervezet buszai. A támogató szolgálat ennél magasabb óraszámokban is tud „munkaidőn túli időszakban” szolgáltatást nyújtani, amennyiben ezek finanszírozására támogatást kap.

Az Alapítvány egyéb tevékenységei

- Segítik és ösztönzik a fogyatékos emberek társadalmi, kulturális életbe való bekapcsolódását, különösen kiemelve a családok és közösségek összetartására irányuló programokat. Több éves hagyományra tekint vissza a halottak napi temetőjárat és a Budapest adventi fényei buszos program, amelyre társintézmények lakóit is bevonják. (Sarepta)
- Bevásárló utakat szerveznek. 1 alkalom/hó, 10 fő/alkalom
- Hiánypótló tevékenységük a munkaidőn túli, hétvégi és esti segítség és szállítás.
- Foglalkoztatási Rehabilitációs Szolgálatot működtetnek fogyatékos emberek nyílt munkaerő-piacon vagy védett környezetben történő munkahelykeresésének, foglalkoztatásának segítése érdekében:
- Munkanapokon telefonos tanácsadást tartanak, heti 1-szer személyes fogadónapra van lehetőség.
- Évi 1 alkalommal munkavállalást segítő készségfejlesztő gyakorlati tréningeket tartanak.
- Rehabilitációs foglalkoztatás: 13 megváltozott munkaképességű személyt foglalkoztatnak.

Továbbá:

- Erzsébet program” keretében üdülési támogatásban részesülő fogyatékos személyek kedvezményes szállítását végzik.
- Szerepet vállalnak civil és egyéb szakmai szervezetek társadalmi összefogásának erősítésében. Együttműködnek civil szervezetekkel, egyházakkal, Karitással, szociális szakmai szervezetekkel.
- Rendezvényeken, iskolákban társadalmi érzékenyítést célzó kerekesszékes akadálypálya programmal vesznek részt.
- Terepgyakorlati hely. Tereptanár vezetésével szakmai gyakorlatra lehetőséget nyújtanak szociális területen tanulónak.
- Az Alapítvány honlapján fogyatékos embereket érintő, közhasznú információkat tesznek közzé.

Szükséglet:

A Mozgássérültek Lakótelepe példa értékű, eredeti funkcióját kezdi elveszíteni. Az 53 lakásból 52-ben mozgássérültek éltek. Jelenleg ez a szám egyre csökkenő tendenciát mutat, mivel egy-egy mozgássérült lakó kényszerű intézetbe költözése vagy halála után nem fogyatékos személyek tulajdonába kerülnek a teljesen akadálymentes lakások.

Ezért a szervezet a jelenlegi tevékenységei mellett legfontosabb feladatának azt tartja, hogy a jövőben az Egalitás Alapítvány tulajdonába, vagy tartós használatába kerüljön 1-2 lakás azzal a céllal, hogy azokba rászoruló sérült emberek tudjanak beköltözni. Ezzel a lakótelep legalább részben megtarthatja eredeti funkcióját.

További fontos szükséglet a lakótelepen, hogy az itt élő idősödő mozgássérülteknek a nap 24 órában legyen kihez fordulniuk, mivel egyre gyakoribbak a kisebb balesetek, illetve nagy az esti, hétvégi segítő szolgáltatások iránti igény. A munkaidőn túli pályázati finanszírozásból nyújtott többlétszolgáltatás ennek az igénynek csak töredékét tudja kielégíteni, ezért keresik a

támogató szolgálat tevékenységi idején kívül eső szolgáltatás finanszírozásához szükséges forrásokat.

Ha ezt nem sikerül megvalósítani, idő előtt intézetbe kényszerülnek olyan mozgássérült személyek, akik minimális segítséggel még az otthonaikban tudnának maradni. (Sajnos erre volt példa.)

9.2.2. Értelmi Fogyatékosokkal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége Közép-magyarországi Támogató Szolgálat (1093 Budapest, Lónyay u. 17.)

Az önkormányzat 2006. év júliusától ellátási szerződést kötött a támogató szolgálat alapszolgáltatás biztosítására. A szerződés ugyan a fenntartó változás miatt 2017. december 31. napjával megszűnik, viszont a II. Kerületi Értelmi Fogyatékos Nappali Otthonával való szakmai munka, közös programok, szervezése, jogsegélyszolgálat biztosítása tovább fog folytatódni.

9.3. Fogyatékos személyek egyéb intézményei

A fogyatékos személyek bentlakásos ellátása nem önkormányzati feladat, ám a kerület több ilyen intézménynek helyet ad, s az önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten támogatja is a sérült emberek ellátásának biztosítását. A kerületben működik a Civitan Lakóotthon és a több telephelyen működő Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon is.

9.3.1. Civitan Lakóotthon (évi költségvetési támogatással járul hozzá a működéshez az önkormányzat)

2000-ben Civitan Club Budapest-Help Egyesület hozta létre, amely Budapest, II. kerület Gazda u. 86. sz. alatt működik, jelenleg 7 fő értelmi sérült lakik az otthonban, az egyetlen ilyen otthon a kerületben.

A lakóotthonban biztosított az ellátottak számára a rendszeres étkezés, életvitelük napi rutinjának betartásával elsajátíthatják a mindennapi együttélés szabályait, felkészülhetnek az önálló, vagy részben önálló életvitelre. A lakók napközben a nappali ellátást vehetik igénybe.

A több éves szakmai tapasztalatok alapján elmondható, hogy a hátrányos helyzetű ellátottak számára az intézmény által nyújtott szolgáltatásokra fokozott igény mutatkozik.

A nappali és bentlakásos intézmények mellett több olyan civil egyesület is működik a kerületben, melyek aktívan bekapcsolódnak a kerület fogyatékos ellátásába, mint a Vass Miklós Értelmileg Akadályozottakat Segítő Közhasznú Egyesület vagy a Mozgássérült Emberek Önálló Egyesülete.

Az egyesületek munkáját is támogatja az önkormányzat, az egyesületek évek óta sikeres pályázatokat nyújtanak be a „Szociálpolitikai Keret” pályázatokra.

Összegzés:

- **a fogyatékkal élők magas száma a kerületben szükségessé teszi a teljes körű akadálymentesítést,**
- **továbbra is cél, a magas színvonalú nappali ellátás biztosítása,**
- **meghosszabbított munkaidőben nyújtott támogató szolgáltatás pályázati úton való további biztosítása (Egalitás Alapítvány),**
- **lakosság és a fogyatékkal élők közös rendezvényeinek támogatása.**

X. Szenvedélybetegek ellátása

10.1. Prevenció

2011-ben készült el a II. Kerületi Önkormányzat **Életvitel Stratégiája**, egy olyan koncepció, amely elsősorban az iskolás - 6-18 éves - korosztály intézményes keretek közötti sikeres életvitel-alakítását kívánja támogatni, célja, hogy az iskolai környezet minél inkább az egészséget támogatóvá váljék.

A BRFK II. kerületi Rendőrkapitányság adatai szerint a kábítószerrel összefüggésbe hozható bűncselekmények száma stagnál, sem jelentős emelkedés, sem csökkenés nem tapasztalható ezen a téren a gyermek és fiatalkorú lakosság érintettsége szempontjából.

A kapitányság a bűnmegelőzési koncepciója kialakítása során kiemelt figyelmet fordít a droggal kapcsolatos prevenciós tevékenységre. Ennek keretén belül az Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadó, drog-prevenciós szakember is, aki tevékenysége révén személyesen van jelen a kerület iskoláiban, a bűnmegelőzési témájú előadásokat tart, felhívja a figyelmet a kábítószer fogyasztás és terjesztés következményeire, beszélget az áldozattá válás lehetőségéről.

10.2. Alacsonyküszöbű és közösségi és ellátások

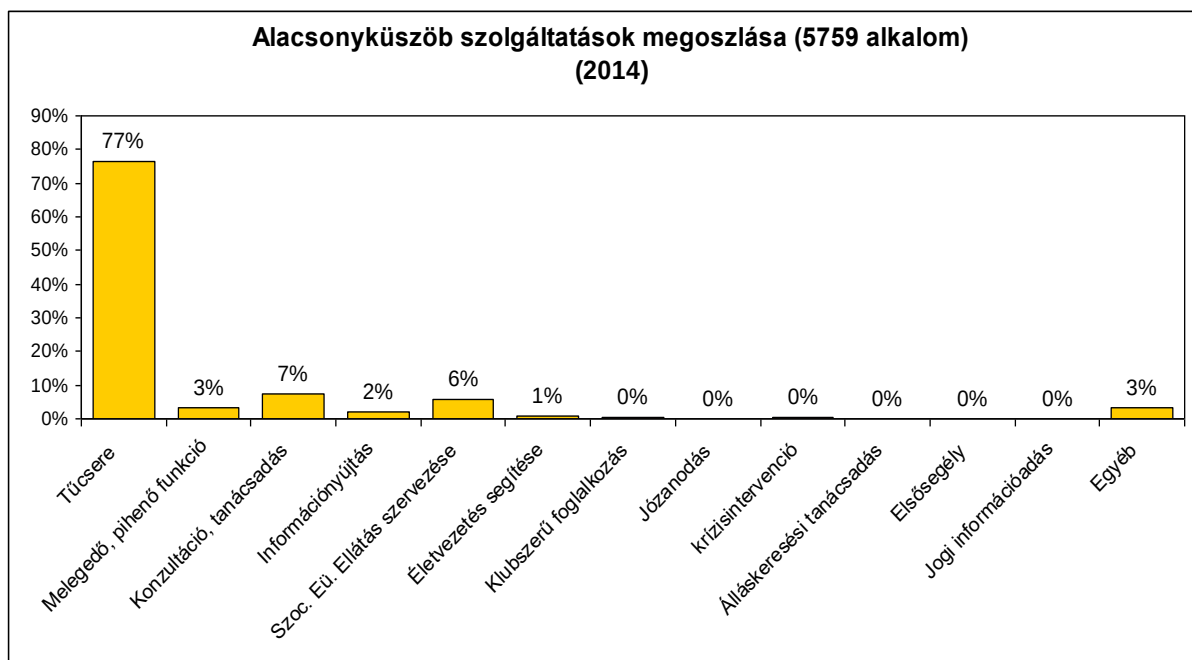
A szenvedélybetegek közösségi ellátása a szenvedélybetegek számára nyújt saját otthonukban igénybe vehető, korszerű, személyre szabott szolgáltatást, amely megkönnyíti az önálló életvitelt, és számottevő segítséget nyújt az igénybevevő családja számára is.

2009. január 1-jétől ez az ellátási forma is kikerül az önkormányzati kötelezettségek közül, az ellátás finanszírozása pályázat útján történt. (A 2016. évtől megszűnt a pályázati forma, az ellátást nyújtók ismételten normatív állami támogatásban részesülhetnek.)

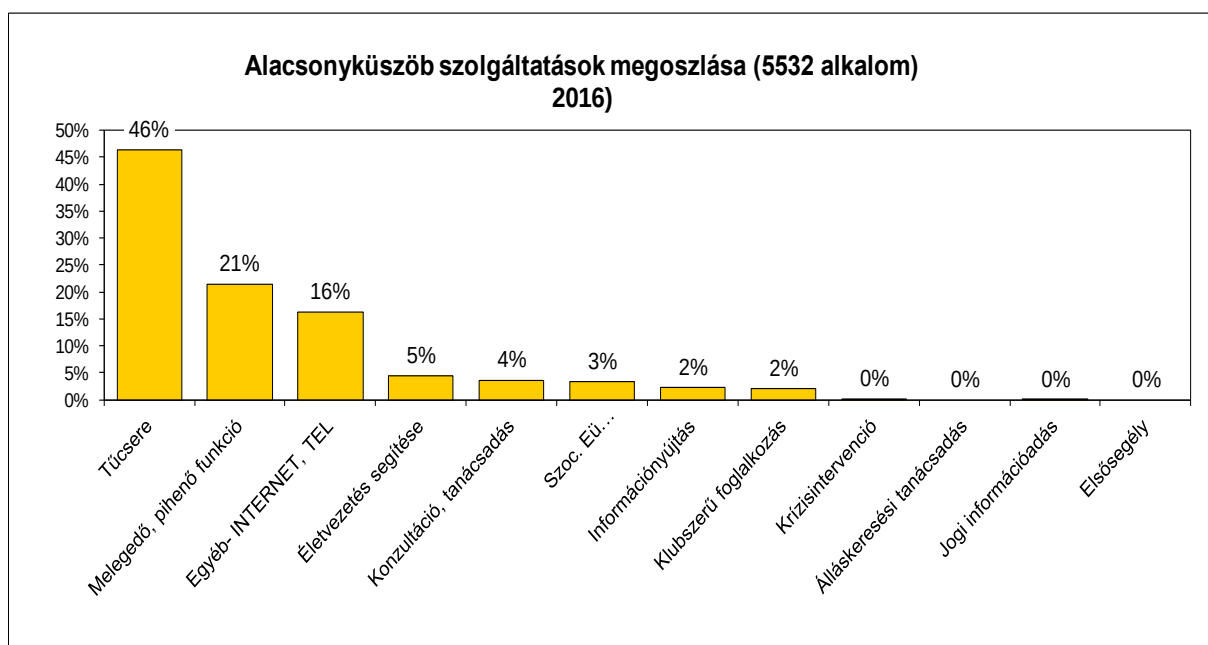
2006. évtől ellátási szerződés keretében a **Magyarországi Református Egyház Válaszút Misszió Drogkonzultációs Iroda** (1122 Budapest, Krisztina krt. 5.) (továbbiakban: Válaszút Misszió) biztosítja a szolgáltatást, az ellátási szerződés nem szűnt meg azután sem, hogy már nem kötelező önkormányzati feladat a szenvedélybetegek közösségi ellátása.

Az alacsonyküszöbű szolgáltatás anonim program, az ellátást kérőkkel szemben nincsenek szigorú elvárások, terápiás szerződések, nem követelmény az absztinencia, nem feltétel a betegbiztosítás a szolgáltatás igénybe vételéhez. Az ellátás anonimitása miatt a pontos adatszolgáltatás a kliensek létszámát illetően nehézkes, ezért körülbelüli értékek megadására nyílik lehetőség.

A szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátásának alakulása

Forrás: Válaszút Misszió

Forrás: Válaszút Misszió

Az alacsonyküszöbű szolgáltatáson belül a tücsere volt a legnépszerűbb, a 2014. évben 77%, a 2016. évben az ellátottaknak 46%-a ezt a programot használta a leggyakrabban. Ezt követte a 2014. évben az egyéni konzultáció, tanácsadás, és a szociális segítségnyújtás, ami többnyire a terápiás otthonokba történő előgondozást, kórházi kezelést, vagy szállás intézését jelenti. A 2016. évben a pihenési, melegedési, az internet, telefonhasználat vették sokan igénybe.

A szenvedélybetegek közösségi ellátása

A közösségi ellátás az elmúlt évben is három fő területen működött, melyek az utógondozás, az ambuláns kliens ellátás, valamint a hozzátartozók segítése.

Az utógondozás csoportos keretek között a „Függőhíd – csoportban” történik, ami a kliensek igényeire épülő, önszorgító eszközökkel is működő utógondozói csoport.

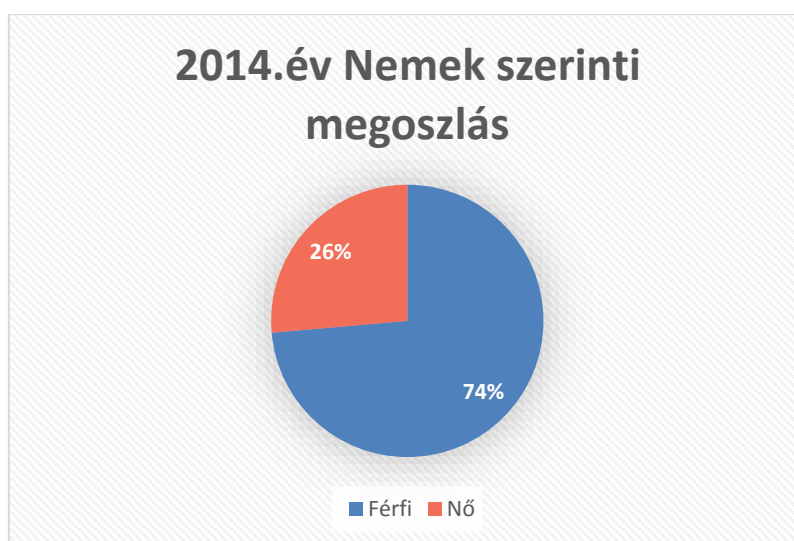
A hozzátartozói programok továbbra is több ellátási formával működnek. Az egyik a heti rendszerességgel megtartott hozzátartozói csoport, a másik az egyénileg igénybe vehető segítségnyújtási formák (egyéni tanácsadás, krízisintervenció, szupportív terápiás ülések).

2016-ban is hangsúlyosan jelent meg a család- és párterápia. A családok az intézménytől jellemzően egy szerhasználó családtag miatt kérnek segítséget, sajnos egyre inkább jellemző, hogy a szerhasználó tizenéves fiatal. A 2015-ös év végén indult tinédzser rehabilitációs intézettel együttműködve komplex terápiás ellátás biztosítható.

A közösségi ellátás számszerűsített adatai:

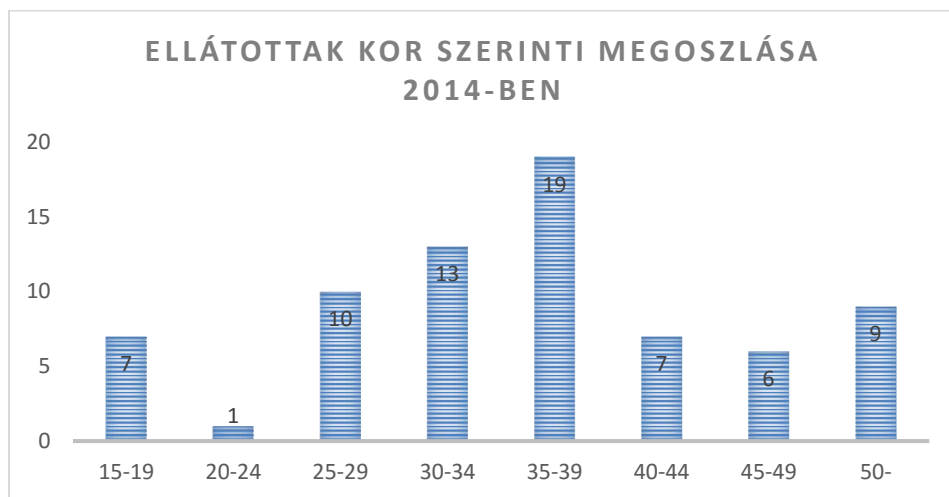
Ellátásban 2016-ban megfordul: 65 fő /2014. évben: 72 fő

A közösségi ellátás számszerűsített adatai:

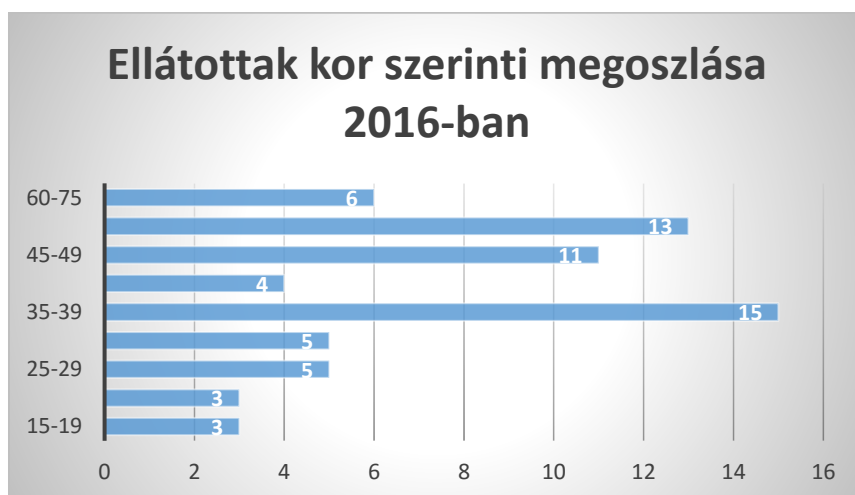
Forrás: Válaszút Misszió

A 2014. évi bázisához képest 6 %-kal nőtt a női kliensek száma a 2016. évben.

Forrás: Válaszút Misszió

A legfiatalabb ellátott 17 éves, a legidősebb 75 éves volt.

Forrás: Válaszút Misszió

Legfiatalabb ellátott: 18 éves, legidősebb: 77 éves.

10.3. Támogatott lakhatási program

A Válaszút Misszió 2014 májusától a támogatott lakhatási programot is biztosít. Az ellátás célja, hogy drogproblémákkal, illetve szenvedélybetegséggel küszködő, de a teljes absztinencia iránt elkötelezett, felépülőben lévő kliensek számára biztosítson egy részben önálló életvitel kialakítását lehetővé tevő, az életük minőségét javító ellátási formát, mely által ezek az emberek természetes támogatói háttér hiányában és szociális problémákkal küszködve is képessé válnak egy önálló, absztinens életvitel kialakítására. A szolgáltatás keretében szociális támogatás (az intézmény ingatlanjaiban támogatott lakhatás) és személyi segítségnyújtás (esetvitel) történik. A lakhatási körülményekre vonatkozóan pozitívak a reflexiók, a program népszerű az ellátottak körében is, a programban jelenleg az ellátotti létszám átlagosan 10-12 fő.

10.4. Szendélybetegek nappali ellátása

Szendélybetegek átmeneti ellátásának önkormányzati kötelezettségét az Szt. 2013-ban megszüntette, a nappali ellátás biztosítása viszont kötelező feladat maradt, amely alapszolgáltatás továbbra is hiányzó ellátási forma a kerületünkben.

A nappali ellátásokat a lakhely közelében kell megszervezni.

11. Kábítószer Egyeztető Fórum

Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Kábítószer Egyeztető Fóruma (továbbiakban: KEF) működésének célja, hogy fórumot és lehetőséget teremtsen arra, hogy mindazon szervezetek, intézmények, akik a kábítószer használatának megelőzésével, észlelésével, következményeivel és kezelésével foglalkoznak, vagy tenni szeretnének a szerhasználat,- az ártalom csökkentésének érdekében, együtt tudjanak működni egymással.

A KEF segíti a résztvevőket, hogy közösen cselekedjenek, hogy hozzáférjenek a munkájukhoz szükséges információkhoz, hogy összefogva nagyobb tömeget elérő, sikeresebb programokat tudjanak megvalósítani a szervezetek.

A KEF tagok éves tevékenységükről a saját szervezeti szabályaik szerint számolnak be.

A KEF résztvevői:

Humánszolgáltatási Igazgatóság

BFKH II. Kerületi Népegészségügyi Intézet

BRFK II. kerületi Rendőrkapitányság

Polgármesteri Kabinet

Válaszút Misszió

Család-és Gyermekjóléti Központ

Jövő évi terv a KEF működését szélesebb alapokra helyezni, az együttműködő partnerek tekintetében bővíteni a résztvevők körét, pl. Válaszút Drogkonzultációs Irodával, polgárőrséggel, Fogadó Pszicho-szociális Szolgálat, egyházi és civil szervezetekkel.

Összegzés:

- **a prevenció sokszínűségének megőrzése a továbbiakban is,**
- **a szenvedélybetegek nappali ellátásának hiánya, ellátási szerződés megkötése a hiányzó feladatra,**
- **KEF működtetése.**

XI. Pszichiátriai betegek ellátása

11.1. Községi Pszichiátriai Ellátás

Az önkormányzat továbbra is fontosnak tartotta, hogy a speciális ellátotti csoportok, mint a pszichiátriai betegséggel élők, ne kerüljenek kiszolgáltatott helyzetbe, ezért a meglévő – 2009. év óta nem kötelező- önkormányzati feladatot továbbra is biztosítani kívánta.

Mivel 2016 januárjától megszűnt a községi pszichiátriai ellátás pályázati úton történő finanszírozása, jelenleg állami normatív támogatást vehetnek igénybe az ellátást biztosítók.

A Községi Pszichiátriai Ellátás (továbbiakban Ellátás) célja, hogy a kerületi pszicho-szociális fogyatékkal élők saját lakókörnyezetükben olyan komplex segítséget, készségfejlesztést kapjanak, mellyel be tudnak illeszkedni a helyi közösségbe, ezáltal teljes jogú tagjai maradnak társadalmunknak.

A mentális gondozás tartalmát/menetét a kliens egyéni szükségleteiből kiindulva, betegségének mértékétől függően határozzák meg, minden esetben az ellátott aktív és felelős részvételével. A gondozási folyamat egyénre szabott gondozási terv alapján történik, melyet az Ellátás munkatársai végeznek úgy, hogy adott esetben egy multidiszciplináris team szakemberei állnak a háttérben (kerületi Pszichiátriai Gondozó, Nappali Pszichiátriai Ellátások, Család- és Gyermekjóléti Központ, Gyámhivatal).

Községi Pszichiátriai Ellátásban egyszerre átlag 40-45 fő részesül, a szolgáltatást igénybe vevők 2/3 része nő. Az utóbbi fél évben az Ellátás iránt érdeklődők száma határozottan megnőtt. Ugyan a legtöbb klienst a kerületi Pszichiátriai Gondozó irányítja az Ellátásba, de vannak olyanok is, akik a Filler utcai II. Számú Gondozási Központ honlapjáról értesülnek a szolgáltatásról.

A 2017. évi ellátottak statisztikai adatai

nemek szerint	nő	férfi
	29 (64%)	16 (36%)
összesen (fő)	45	

életkor (év)	18-35	36-60	60+
	8 (18%)	35 (78%)	2 (4%)
összesen (fő)	45		

iskolai végzettség	általános	középiskola	felsőfokú
	7 (16%)	31 (69%)	7 (15%)
összesen (fő)	45		

munkaképesség-változás	egészségi állapot. 1-30%	egészségi állapota 31-50%	egészségi állapota 51-60	nincs munkaképesség-változás felülvizsgálata
		14 (31%)	21 (47%)	10 (22%)
összesen	45			

lakhatás	egyedül élő	szülőkkel élő	házasságban/élettárrsal élő	egyéb hozzátartozóval élő	kvázi hajléktalan
	15 (33%)	15 (33%)	3 (7%)	12 (27%)	
összesen	45				

gondnokság	gondnokolt	nem gondnokolt
	5 (11%)	40 (89%)
összesen (fő)	45	

mentális problémák	skizofréniák (F20-29)	mániás, bipoláris zavarok (F31-32)	depressziók (F33)	szorongásos, kényszeres zavarok (F40-42)	borderline és egyéb mentális zavarok
	31 (69%)	1 (2%)	13 (29%)		
összesen (fő)	45				

Forrás: Közösségi Pszichiátriai ellátás

Az Ellátás a kerület önkormányzati fenntartású intézményeivel, a Család- és Gyermekejóléti Központtal, a Pszichiátriai Gondozóval, a Gyámhivatallal szoros szakmai kapcsolatban van, csak úgy, mint a szomszédos kerületek és társzervezetek egyes civil szolgáltatóival is. (Sotéria Alapítvány, Félshiget Klubház, Ébredések Alapítvány)

Az Ellátás együttműködik a kerületi Pszichiátriai Gondozó- és Mentálhigiénés Szakrendeléssel (továbbiakban: Gondozó).

A 2016. évben összesen 10.851 fő fordult meg a Gondozóban, ebből 2.724 skizofréniás beteg volt, 320 beteg pedig skizo-affektív. 2017 első félévben a betegforgalom 4671 fő volt, ebből skizofréniás beteg 1332 volt, skizo-affektív pedig 154.

A lehetőségeket figyelembe véve a Gondozó tervei között szerepel az ellátás bővítésének terve. A 2018. évben új telephelyen az intézményhez szervesen kapcsolódó, elsősorban krónikus skizofrén betegek részére egy gyógyító-foglalkoztatót szeretnének létrehozni, ahol a különböző szocioterápiás foglalkozásokat szakemberek vezetnék (pl. zeneterápia, irodalom terápia, képzőművészeti- és mozgásterápia stb.) Ebben a műhelyben a kerületi pszichiátriai betegek csoportos foglalkoztatása, rehabilitációja valósulhatna meg, védett környezetben. Ezzel megelőzhető lenne szociális izolációjuk, erősödne életvezetési képességük, javulna alkalmazkodóképességük, több foglalkoztatási formán keresztül. Ez a nappali szolgáltatás önkéntes, klubjellegű foglalkoztatás lenne, melyet - betegségüket tekintve - egyensúlyban lévő pszichiátriai betegek vehetnének igénybe. Terveik között van még egy kemence megépítése, amiben a páciensek által megmunkált kerámiák kiégetése történne.

A III. kerületi Sotéria Kilátó Klubház biztosítja a II. kerületi pszichiátriai betegek nappali ellátását is. A klubház programjait az Ellátás tagjai rendszeresen látogatják, ennek – a tartalmas foglalkozásokon túl- részben az az oka, hogy az alapítvány a programjaira hetente ellátogató klienseknek ingyenes havi bérletet biztosít.

Az Ellátásnak az Ébredések Alapítvánnyal is sok közös kliense van. Egyeseknek az alapítványnál van a kezelőorvosuk, mások az alapítvány Hanghalló csoportjára járnak. Utóbbi

csoporton tapasztalati szakértők segítségével próbálnak megküzdeni a pszichés betegségek okozta akusztikus hallucinációkkal. Az Ellátás igyekszik képviseltetni magát az Ébredések Alapítvány rendezvényein, konferenciáin, képzésein.

Egyre nagyobb kihívást jelent az Ellátásban az állástalanok száma. A kompenzált állapotú kliensek szeretnének elhelyezkedni, de sajnos igen nehéz a pszichiátriai betegséggel élőknek munkát találni. Gyakran még az akkreditált munkáltatók vagy a megváltozott munkaképességű egyéneket támogató segítő szervezetek sem tudnak nekik érdemi segítséget nyújtani.

Évek óta alapproblémának számít az is, hogy az ellátottak nem tudják megvásárolni a teljes áru BKK bérletet vagy vonaljegyet az utazáshoz, így nehézséget okoz orvoshoz, vizsgálatokra, munkába eljutni vagy az Ellátás programjain részt venni. Múzeumlátogatások, kirándulások, klubfoglalkozások alkalmával az intézmény a vonaljegyeket előre megvásárolja, hogy ez ne legyen akadálya a közösségi programokon való részvételnek.

Tervek 2018-ra

A hatékony kommunikációs készségek erősítése céljából az Ellátás a 2018-as évre egy 5 alkalmas 6-8 fő ellátott részére tartandó asszertív tréninget kíván megvalósítani. Az ötlet apropóját a kliensek körében tapasztalt kommunikációs gátak adták, melyek ellehetetlenítik az életben való boldogulást, a szabad vélemény felvállalását vagy akár a visszautasítás jogának érvényesítését.

Eredmények

A szakfeladat Ellátásra vonatkozó tevékenységeit tekintve elmondhatjuk, hogy a hosszabb ideje megállapodással rendelkező kliensek önellátási képessége javult, hivatalos ügyeik intézésében – támogatással, tájékoztatással, ugyan- de önmaguk igyekeznek eljárni, betegségük tüneteit, várható alakulását behatóbban ismerik, adott esetben már fel is merik vállalni azt.

11.2. Pszichiátriai betegek nappali ellátása

A „Kilátó” Klubház szakmai programjában megfogalmazott szakmai cél a szolgáltatást igénybevevők, klubtagok komplex pszicho-szociális rehabilitációjának a társadalomba és a korábbi vagy új közösségekbe történő visszailleszkedésének, új kapcsolatrendszerek kialakításának, az elvesztett készségek és képességek visszaszerzésének az elősegítése, a klubtagok életminőségének megtartása és javítása.

Ennek érdekében a klubtagok részére –szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő – napi életritmust biztosító, közösségi szolgáltatásokat szervez és személyre szabott rehabilitációs programokat biztosít.

11.2.1. Szupportív pszicho-szociális rehabilitációs program

A közösségi ellátáshoz hasonlóan a nappali ellátást igénybe vevők esetén is nagy probléma, hogy a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet módosításával elvesztették a kedvezményes utazási lehetőségüket (azaz akiknek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 30%-osnál nagyobb, és nem állnak gondnokság alatt, illetve egyéb módon nem jogosultak kedvezményes utazásra Budapest közigazgatási határain belül).

Az Alapítvány eredményesen lobbizott, így a pszicho-szociális rehabilitációs szolgáltatások igénybevételéhez, re-integrációhoz ingyenes bérletet kaphatnak a programban részt vevők. A programban részt vevőknek megállapodást kell kötniük, mely az egyéni szükségletekhez igazodik. (A bérlet igénylés feltétele legalább heti 2 ajánlott programon való részvétel:

munkába állási konzultáció, számítógépes tanfolyam vagy bármely más program a klubház aktuális programjai közül.)

- Szociális csoportmunka
- Rekreációs, szabadidős programok.

11.2.2. A szolgáltatást igénybevevők szociális indikációi, számának alakulása:

2015-2017 közötti időszakban 26 fő második kerületi lakossal volt a nappali intézménynek megállapodása. Az Önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján a Soteria Alapítvány átlag 10 fő második kerületi lakos ellátását vállalta a nappali intézményben. Az elmúlt évek tapasztalata, hogy a célcsoport speciális szükségletei és szokásai alapján- 25-30 megállapodás (intézményi jogviszony) fennállása biztosítja a férőhely-kapacitás optimális kihasználását. Az igénybevevők szociális indikációi az életkor, nemek szerinti, iskolai végzettség, szakképzettség, munkaképesség-változás, munkavállalás, jövedelem, lakhatás, gondnokoltatás és a mentális problémák dimenzióiban:

életkor /év	férfi	nő	összesen /fő	%
18 -35	2	2	4	15%
36 - 60	7	9	16	62%
60 -	3	3	6	23%
összesen	12	14	26	100%

iskolai végzettség	férfi	nő	összesen	%
felsőfokú	1	0	1	4%
középiskola	9	12	21	81%
általános	2	2	4	15%
összesen	12	14	26	100%

szakképzettség	férfi	nő	összesen	%
rendelkezik szakképzettséggel	5	10	15	58%
szakképzetlen	7	4	11	42%
összesen	12	14	26	100%

munkaképességváltozás	férfi	nő	összesen	%
egészségi állapota 1-30 %	2	4	6	23%
az egészségi állapota 31-50 %	5	6	11	42%
az egészségi állapota 51-60 %	4	3	7	27%
nincs munkaképesség-változás felülvizsgálva	1	1	2	8%
összesen	12	14	26	100%

jövedelem	férfi	nő	összesen	%
0 – 29.400Ft/hó	1	0	1	4%
29.400-50.000Ft/hó	6	11	17	65%
50.000-75.000Ft/hó	4	3	7	27%
több 75.000Ft/hó	1	0	1	4%
összesen	12	14	26	100%

lakhatás	férfi	nő	összesen	%
egyedülélő	4	5	9	35%
szülőkkel élő	6	4	10	38%
házasságban, élettárral élő	2	4	6	23%
egyéb hozzátartozóval élő	0	1	1	4%
hajléktalan	0	0	0	0%
összesen	12	14	26	100%

gondnokság	férfi	nő	összesen	%
gondnokolt	4	3	7	27%
nem gondnokolt	8	11	19	73%
összesen	12	14	26	100%

Forrás: Soteria Alapítvány „Kilátó” Klubház

Az adatok alapján elmondhatjuk, hogy a szolgáltatást igénybevevők többsége halmozottan hátrányos helyzetű. Munka vállalási esélyeiket csökkenti, hogy zömében 36 év feletti (85%); s bár 85%-nak van középfokú vagy felsőfokú végzettsége, viszont a szakképzettség szempontjából is hátrányban vannak a munkaerő piacon: a 58% szakképzettnek a végzettsége munkaerő-piaci szempontból elavultnak, nem használhatónak számít, 42% pedig szakképzetlen. A szolgáltatást igénybevevők 69%-nak a havi jövedelme 50.000 forint alatt van. A többség jelenleg is a szülőkkel él, az egyedül élőknel is megfigyelhető, hogy a szülők elvesztése után nem tudtak párkapcsolatokat kialakítani, nem történt meg a szülőkről a leválás. A klubház a célcsoport ezen részének elsősorban az életminőség megtartását, a szakosított ellátásba vétel elkerülését, elodázását illetve a kórházi „forgóajtó” effektus csökkentését célzó rehabilitációs támogatást tud nyújtani.

Ugyanakkor a szolgáltatást igénybevevők egy részénél –összhangban saját célkitűzéseikkel, motiváltságukkal- reális szakmai célkitűzés a komplex re-integráció: elsősorban a 30-35 év alatti korosztály, akiknél a mentális problémák nem olyan mértékben krónikusak, a munkaképesség változás mellett vállalnak képzést, átképzést, munkát. Számukra lehetséges kimenet a munkaerő piaci re-integráció.

1. szakmai kapcsolatok:

A nappali intézmény az elmúlt két év folyamán együttműködött a pszichiátriai betegek II. kerületi Községi ellátásával, a közösségi ellátással közösen szervezett a Klubház-találkozókat, klubnapokat, kulturális és szabadidős programokat, múzeum-látogatásokat.

A közösségi ellátással történt előzetes egyeztetések alapján –a korábban tartott intézményközi esetmegbeszélők vagy multidiszciplináris team megszűnése miatt- a havi rendszerességgel tartandó „szakmai fórumot” van lehetőség szakmai tanácskozásra. A tanácskozáson részt vesznek azon szociális és egészségügyi szolgáltatások (területileg illetékes kórház pszichiátriai

osztálya, pszichiátriai ambuláns gondozó, családsegítő szolgálat stb.) munkatársainak a részvételével, amelyek a II. kerületi célcsoportnak nyújtanak szolgáltatásokat.

A II. kerületi pszichiátriai gondozóban elérhető információ van a nappali intézmény szolgáltatásairól, az együttműködés további lépcsőfoka lehetne írásban együttműködési megállapodás kötése, ahogyan az a III. kerületi pszichiátriai gondozóval is megtörtént. Továbbá a szolgáltatásról állandó tájékoztatás a II. kerületi önkormányzat honlapján, illetve a „Budai Polgár” c. újságban.

2. Tervek, elképzelések:

A működő szolgáltatás szakmai színvonalának megtartása.

Összegzés:

- **a szakmai kapcsolatok, együttműködések „jó gyakorlatának” megőrzése,**
- **a működő szolgáltatások szakmai színvonalának megtartása.**

XII. Hajléktalan ellátás

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény értelmében a települési önkormányzat feladata a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása. Ha egy kerületi polgár lakhatása veszélyeztetve van, az intézményhálózat szakemberei mindent megtesznek azért, hogy elkerülhetővé váljon a hajléktalan lét.

Az Szt. 86. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat köteles biztosítani a hajléktalan személyek nappali ellátását. 2012. január 1-jétől az utcai szociális munka nem kötelező feladata a települési önkormányzatnak, de az ellátás továbbra is biztosított a kerületben.

Az önkormányzat 2007. november 1-jétől szerződést kötött a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel (1125 Budapest, Szarvas Gábor u. 58-60.) (továbbiakban: Máltai Szeretetszolgálat) az **utcai szociális munka és hajléktalan emberek nappali ellátásának** biztosítása érdekében.

12.1. Utcái szociális munka

Az utcai szociális munka feladata az utcán, közterületen, nem lakás céljára szolgáló helyen élők életet vagy testi épséget veszélyeztető helyzetének megszüntetése, az életmóddal járó ártalmak csökkentése, a szociális és egészségügyi szolgáltatások és ellátások igénybe vételének segítése és szervezése, a hajléktalan személyeket ellátó intézménybe vagy más szálláshelyre juttatás.

A kerület általános bemutatása, jellegzetességek

Budapest II. kerülete, ezáltal a II. kerületi Utcái Gondozó Szolgálat ellátási területe igencsak vegyes területen helyezkedik el. Vannak nehezen megközelíthető területek: erdők, hegyek, de megtalálhatóak a forgalmasabb területek is: csomópontok, bevásárlóközpontok környéke. A kerület határos az I., XII. és III. kerülettel, valamint az agglomerációs településekkel is: Budakeszi, Remeteszőlős, Nagykovácsi és Solymár településekkel.

A terület adottságai miatt a hajléktalan emberek tartózkodásának főbb helyszíneit is könnyen elkülöníthetjük a (1) könnyen megközelíthető, forgalmi csomópontok adta lehetőségekre és a (2) erdő mélyén megbúvó sátras, kalyibás helyszínekre.

(1) A legnagyobb csomópontok és ez által a legnagyobb ügyfélszámot is magához vonzó területek a Széll Kálmán tér, Margit híd aluljáró és a hozzá tartozó Elvis Presley park, valamint a Hűvösvölgy BKV végállomása. Ezen területek legtöbbszörre jellemző az „átjárás”, amely legtöbb esetben a jövedelemszerzésre irányul, de a találkozások csomópontja is egyben. Ebből fakad, hogy nem kifejezetten a II. kerületben élő hajléktalanokkal találkozhatunk a területen, hanem a szomszédos kerületek vagy a pesti oldalról érkező hajléktalan emberek is gyakran megfordulnak itt. Jellemző, hogy leginkább a nappalokat töltik e területeken, de estére már nem tartózkodnak pl. a Széll Kálmán téren.

(2) Az erdős területek közt számos természetvédelmi területeken is védelmet keresnek a hajléktalan embereknek. Közülük egyik, a már évek óta ismert helyszín a Balogh Ádám szikla, de több hajléktalannak nyújt menedéket a Görgényi pihenőparkot körülvevő erdő, a Szépvölgyi dűlő, vagy a Nagyrét és az azt körülvevő erdő is.

A kerület egyik legnehezebben gondozható területe a Széll Kálmán tér. Itt gyakran megfordulnak a többi budai kerület által gondozott hajléktalanok, de a pesti oldalról is megfordulnak az ott élő fedél nélküli emberek. A teret napközben sokan koldulásra, jövedelemszerzésre használják.

Hasonló célt szolgál a Margit híd budai hídfőjénél a villamosmegálló és az aluljáró, ahol gyakran éjszakáznak a pesti oldalról átlátogató hajléktalanok is. Az állandó jelleggel az aluljáróban tartózkodó emberek többségét, az elmúlt évek statisztikái alapján el tudja helyezni a Máltai Szeretetszolgálat az intézményeiben, azonban az aluljáró funkciójából és elrendezéséből adódóan odacsábítja a hajléktalan embereket, hiszen megvédi őket többek közt az időjárástól is.

A Hűvösvölgyi BKV állomásra szintén a nappali ott tartózkodás jellemző, éjszakánként nem tartózkodnak életvitelszerűen a területen, megbújnak a közelben lévő faházakban, vendéglőben.

Az erdőben élő hajléktalanok általában elhagyott régi, félig-meddig romos házakban, vagy jobb állapotú faházban élnek. Nagyságrendileg több gondozott él az erdők mélyén, sokszor nehezen megközelíthető helyeken, sátorban, maguk építette faházakban, mint a forgalmas belvárosi részekben. A forgalmasabb részekhez közelebb élők a kerülettel határos nappali melegedők és éjjeli menedékhelyek ellátását gyakrabban igénybe veszik, mint az erdőkben élő társaik, akik sok esetben saját „háztartást” vezetnek.

A II. kerületben gondozott utcán élő ügyfelekre jellemző statisztikai adatok

A 2016. évben a Máltai Szeretetszolgálat 92 fő hajléktalant látott el a II. kerületben. A gondozott hajléktalanok létszámára jellemző az állandó változás, amelynek okai:

- kerületek közti vándorlások,
- tartós szállóra költözéskor,
- elhalálozás (6 ügyfél hunyt el az év során),
- eltűnt az ügyfél, tartózkodási helyszíne nem ismert, így megszűnt a gondozása,

Az utcán élő hajléktalanok egészségi állapota a tapasztalatok szerint egyre rosszabb. Azok, akik hosszú évek óta az utcán élnek sokkal gyorsabban „öregszenek”, mint azok, akik szállón laknak. Életmódjukból fakadó problémákkal naponta találkozunk a szakemberek: fertőző betegségekkel, bőrproblémákkal. Számos függőséggel próbálják az utcán élő hajléktalanok elviselhetőbbé tenni ezt az életformájukat, leggyakoribb függőség az alkohol.

Sok hajléktalan pszichiátriai betegséggel is küzd. Ezen fedél nélküli emberek legtöbbje, bár gyógyszeres kezelésre szorulna, ezt elhanyagolja, így kiszámíthatatlanok, nehezen kezelhetőek sok esetben. A pszichiátriai betegek nagy része tartós ápolást-gondozást igénylő intézményes ellátást igényelne.

A jövedelmük legnagyobb részét koldulásból, újságozásból szerzik, de vannak, akik közfoglalkoztatásban dolgoznak.

2016. év elhelyezési arányai:

A 2016. évben a 92 főből 29 főt sikerült intézményi elhelyezésbe juttatni. Közülük 2 fő került időotthonba és 2 fő albérletbe. Legtöbb esetben éjszakai menedékhelyen, vagy lábadozón sikerült elhelyezni a fedél nélküli embereket.

Az utcai szociális munka szakmai tartalma

A hét öt napján, időnként hétvégén is, folyamatos munkarendben dolgozik a szolgálat: 8-16 és 14-22 időszakos műszakban. Minden munkanapon legalább 6 órát töltenek terepen.

Főbb tevékenységek: megkeresés: felderítés, térképezés,

tanácsadás,

gondozás,

esetkezelés,

szállítás.

A 2017/2018. évi krízisprogram

A Máltai Szeretetszolgálat a 2017/2018. évben feladatellátását úgy bővíti ki, hogy a téli időszakban is széleskörű szolgáltatásokat tudjon biztosítani a II. kerületben élő hajléktalan emberek számára.

A krízisidőszakban tervezett bővítések a korábbi évek gyakorlatának megfelelően az alábbi szolgáltatások kialakítására irányulnak: egy budai oldalon működő központi telefonos diszpécser szolgálat felállítására, a krízisautó szolgálat elindítására, a nappali alapellátások nyitva tartásának meghosszabbítására, illetve hétvégi nyitva tartására, plusz krízisférőhelyek létrehozására, egészségügyi szolgáltatások kibővítésére, teajarat működtetésére, valamint speciális lakhatási lehetőségek biztosításának folytatására.

A téli időszakban a Máltai Szeretetszolgálat minden intézménye összehangolja a szolgáltatásait, amelyekkel a krízishelyzetben lévő emberek számára megfelelő ellátásokat képes biztosítani, valamint a veszélyhelyzetben azonnali segítséget tud nyújtani kerületi illetékesség nélkül is.

12.2. Hajléktalan személyek számára nyújtott nappali melegedő és egyéb szolgáltatások

„A nappali melegedő lehetőséget biztosít a hajléktalan személyek részére

- a) a közösségi együttlétre,*
- b) a pihenésre,*
- c) a személyi tisztálkodásra,*
- d) a személyes ruházat tisztítására,*
- e) az étel melegítésére, tálalására, elfogyasztására.”*

Széll Kálmán téri Nappali Melegedő
(1122 Budapest, Széll Kálmán tér 17.)

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2006. (I. 7.) SZCSM rendelet 103. § (1) bekezdése szerint:

Az intézmény által nyújtott szolgáltatások:

- napi egyszeri étkezés biztosítása,
- információnyújtás,
- szociális munka,
- ruhapótlás,
- ügyintézés,
- közösségi együttlét lehetőségének biztosítása,
- lehetőség étel melegítésére, tálalására, elfogyasztására,
- pihenés biztosítása.

Az intézmény ellátási területe egész Budapest közigazgatási területe.

Az intézmény működési engedélyében meghatározott férőhely kapacitása 80 fő, a normatív támogatás alapja napi 120 fő, napi átlagforgalmunk azonban ennek a többszöröse, a kerületben szükség lenne egy önálló nappali melegedőre.

Az ellátottak átlagban 20 percet tartózkodhatnak az intézményben, amíg elfogyasztják az itt kapott reggelit: zsíros vagy margarinos kenyeret, alkalmanként idényjellegű friss zöldséggel, savanyú káposztával, vagy gyümölccsel és meleg teával.

A szendvicset naponta 100 - 120 kg kenyérből készítik, tea pedig 400 - 600 liter között fogy. A hozott ételt - kérésre – megmelegítik.

Nyitva tartás alatt igény szerint végeznek lelki segítségnyújtást, segítő beszélgetést, tanácsadást a hozzájuk fordulóknak.

Ruhát a beérkező adomány mennyiségétől függően tudnak kiosztani.

Az igénybevevők köre

Célcsoport a hajléktalan ellátottak egész spektrumát felöleli. Kezdve az életvitelszerűen a közterületen tartózkodó, az utcai gondozó szolgálatok által nyilvántartásba vett és az éjszakákat fedél nélkül töltő emberektől a fizetős átmeneti szállón lakó ügyfelekig. Az előbbieket elsősorban a közterületen, az időjárási körülményeknek teljes mértékig kiszolgáltatott emberek vagy az éjjeli menedékhelyen éjszakázó ügyfelek, akik leggyakrabban felkeresik a melegedőt. Jelentős részük főbb kereszteződésekben kéreget, koldul, hajléktalan újságot árul, vagy alkalmi munkából tartja fenn magát, kis hányaduk segélyekből vagy különböző nyugellátási formákból (öregségi-vagy rokkantnyugdíj) él.

A szolgáltatásokat nemcsak a hajléktalan emberek veszik igénybe, hanem az alacsony nyugdíjjal rendelkező idősök, pszichiátriai betegek, deviáns fiatalok, munkanélküliek és a nagycsaládosok is. A szolgáltatás alacsonyküszöbű, minden ügyfelet kiszolgálnak, még azt is, aki nincs olyan állapotban, hogy a Melegedőbe betérjen - alkohol, drog miatt-, számára az ügyeletes elvitelre odaadja az élelmiszer adagját.

Sokszor csak itt jutnak kenyérhez az igénybe vevők.

Az ügyfelek megközelítőleg 83 %-a férfi, a nők jóval kisebb arányban vannak jelen az ellátásban.

Közfoglalkoztatási program: A közfoglalkoztatási programot a Máltai Szeretetszolgálat továbbra is folytatja, törekednek arra, hogy lehetőséget biztosítsanak akár az ügyfeleknek is munkavégzésre.

Mozgó Orvosi Rendelő (továbbiakban: M.O.R.): A téli időszak továbbra is az egyik legfontosabb egészségügyi és orvosi ellátást biztosító szolgáltatás a kerületi hajléktalanoknak is a M.O.R., ami az utcán élők orvosi ellátásának lehetőségét biztosítja. A M.O.R.. heti három este az I., III. és XI. kerületi éjszakai menedékhelyeinknél jelenik meg, ezzel egy védett helyet biztosítva a szolgáltatást igénybevevők számára. A rendelő orvosai alapvető egészségügyi kezeléseket, gyógyszereket, vitamint adnak a rászorulóknak. A feladatellátásra használt gépkocsival szükség esetén szállításra is van lehetőség.

Tüdőszűrő program: A Mozgó Tüdőgondozó és Szűrő állomás havonta előre meghatározott alkalmakkor és helyszíneken végez tüdőszűrést hajléktalan emberek számára, melynek keretében minden kedden 10 és 12 óra között a III. kerület Miklós u. 32. száma alatt igénybe vehető a szolgáltatás.

A mobil busz ezen kívül információnyújtást, gondozást, „kiemelt” ügyfelek nyomon követését végzi, rendszeres kórházlátogatást szervez. Ezeket kiegészítve 2017 őszétől COPD szakrendelés keretében egészségügyi szakfeladat is elérhető a betegek számára.

Teajarat: A korábbi évekhez hasonlóan a Máltai Szeretetszolgálat kiemelt tevékenységének tekinti a közterületen élők intézményi elhelyezését, valamint a szociális érzékenyítést, aminek egyik eszköze a teajarat. A teajarat a téli időszak egyik kiemelt programja, ahol önkéntesek és szociális munkások segítségével nemcsak élelem adományok juttatása, hanem személyes segítségnyújtásra is van mód a segítséget kérő emberek számára. Cél, hogy bizalmi kapcsolatot épüljön ki az utcán élő emberekkel, annak érdekében, hogy az intézményi ellátások igénybevételére hívja fel a figyelmet.

12. 3. Ételosztás

A Máltai Szeretetszolgálat évente több alkalommal szervez a partnereivel közösen a Batthyányi téri központ udvarán meleg étel osztást, amit kritérium nélkül bárki igénybe vehet.

A téli hónapokban - már 15. éve, rendszeresen - az Önkormányzat is a Káldor Miklós Kollégiummal közösen jótékonyági akció keretében meleg ételosztást végez a rászorulóknak számára.

12.4. Közterületen tartózkodó polgárok fagyási sérüléseinek, kihűlésének megelőzése

A fagyási sérülések, kihűlések megelőzése érdekében a kerületi városrendészek, parkolási ellenőrök a szolgálati gépjárműveikben takarót, forró teát tartanak, amivel a közterületen láthatóan rossz állapotban lévő személyeket igyekeznek segíteni. Hűvösebb időben 8 óránként ellenőrzik a hajléktalanok ismert tartózkodási helyeit, szükség esetén értesítik a Menhely Alapítványt, illetve a Magyar Máltai Szeretetszolgálat ügyeletesét, vagy a mentőket. Indokolt esetben azok megérkezéséig védett helyre viszik a rászorulókat. Ezekben a feladatokban a kerületi polgárőr egyesületek is segítik munkát.

Minden év október 15. napjáig a Máltai Szeretetszolgálat és a kerület szakemberei együttes tanácskozáson felkészülnek a téli krízisidőszakra.

Összegzés:

- **az önkormányzat a települési önkormányzat számára az Szt.-ben és a Gyvt.-ben előírt kötelező és önként vállalt feladatokat teljesíti.**
- **a kerületi szakmai együttműködés a szakmai protokolloknak és ajánlásoknak megfelelő.**
- **a Széll Kálmán téri Melegedő tárgyi feltételei nem megfelelőek, szükséges lenne egy megfelelő ingatlanra a kötelező feladat ellátásához.**

XIII. A pénzbeli és természetbeni ellátások alakulása

Az Szt. és a Gyvt. a szociális biztonság megteremtése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, jogosultsági feltételeit.

Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény szerint a központi költségvetés csak a 32 000 Ft egy lakosra jutó adóerő-képesség alatti települési önkormányzatok egyes szociális jellegű feladataihoz járul hozzá, ezért kerületünk saját erőből finanszírozza a helyi rendeletben meghatározott települési támogatásokat.

A rendelet megalkotásakor a cél az volt, hogy az önkormányzat által nyújtott támogatások köre lehetőleg ne változzon, az eljárások egyszerűsödjenek és a jövedelmekkel arányos támogatási mértékek kerüljenek meghatározásra. Fontos szempont a támogatások összegének szinten tartása is. Az R. 2016. júniusi felülvizsgálatakor a rendelet alkalmazása óta eltelt idő tapasztalatai alapján a szükséges módosításokra tett javaslatot a Szociális és Gyermekvédelmi Iroda (2017. október 1-től Ellátási Osztály) irodavezetője, mely eljárásrendben, jövedelem értékhatárok módosításában vagy a támogatás mértékének emelésében jelent meg, követve a megváltozott élethelyzeteket is. A jövedelem értékhatárok emelését bizonyos mértékben az is indokolta, hogy az alapul szolgáló öregségi nyugdíjminimum (28 500 Ft) összege több éve nem változott.

A pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekvédelmi ellátások esetében a legfőbb cél, hogy az ellátás:

- igazodjon a lakosság szükségleteihez,
- kövesse azokat az igényeket, amelyek a változó társadalmi környezetből adódóan megjelennek,
- minden rászoruló számára hozzáférhető legyen.

A pénzbeli és természetbeni támogatásokról szóló döntést az Ellátási Osztály készíti elő.

Az Osztály által juttatott transzferek többsége a pénzbeli ellátások köré szerveződik, az esetek többségében a család alapvető létszükségleteit biztosítják, illetve méltányosságból az Egészségügyi, Szociális és Lakásügyi Bizottság olyan személyeket is támogathat évente legfeljebb egy alkalommal, akik családjában az egy főre eső jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 500 %-át (142 500 Ft) és létfenntartást veszélyeztető élethelyzetbe kerültek.

Az ellátások tekintetében elmondható, hogy a létfenntartási támogatás, a betegápolási támogatás, az eseti gyermekvédelmi támogatás és a lakhatási támogatást veszik igénybe a legtöbben.

2015. március 1-től a kerületi kormányhivatalokhoz, illetve járási hivatalokhoz tartozik az aktív korúak ellátása, mely ellátás a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek (18. életévét betöltött, de még a rá irányadó nyugdíjkorhatárt nem érte el) és családjuk részére nyújtott támogatás.

Az aktív korúak ellátásán belül kétféle támogatást különböztet meg az Szt.: a foglalkoztatást helyettesítő támogatást (a lenti táblázatban: FHT) és az egészségkárosodási és gyermekfelügyeteli támogatást (lenti táblázatban: EGYT).

A Budapest Főváros Kormányhivatala II. Kerületi Hivatala adatai a 2016. év és 2017.01.01.-2017.09.30. napjáig időszakban

1. Aktív korúak ellátása:

	2016. 01. 01. - 2016. 12. 31.			2017.01.01.-2017.09.30.		
	EGYT (fő)	FHT (fő)	ÖSSZ (fő)	EGYT (fő)	FHT (fő)	ÖSSZ (fő)
Aktív korúak ellátásában részesülők száma	55	292	347	62	171	233
Munkaviszony létesítés miatt megszűnt ellátások (91/121. napra)	2	43	45	3	46	49
30 napot nem teljesítette	0	7	7	0	4	4
Elutasított kérelmek	7	6	13	11	16	27
1 főre jutó jövedelem magas/vagyoni helyzet	1	2			9	
Foglalkoztatási Osztállyal az együttműködés időtartama nem elegendő		3		1	6	
Keresőtevékenység		1			1	
Egészségkárosodás mértéke nem éri el a jogszabályban meghatározott mértéket	6			10		

Forrás: Budapest Főváros Kormányhivatala II. Kerületi Hivatala

Az adatokból megállapítható, hogy 2016-ban több személy részesült foglalkoztatást helyettesítő támogatásban, mint az idei év szeptember 30-ig terjedő időszakában, ugyanakkor az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra 2017-ben többen jogosultak.

Az ellátásra való jogosultság megszüntetésére munkaviszony létesítése miatt, közel ugyanannyi főnél került sor, valamint 2016-ban 2 fő EGYT, 2017-ben 3 fő EGYT-ben részesülő személy is el tudott helyezkedni.

2017-ben több kérelem került elutasításra, főleg az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem miatt. A jogszabályban meghatározott jövedelem értékhatár évek óta nem változott (az öregségi nyugdíjminimum 90 %-a, 25 650 Ft), ha a kérelmező családban él és házastársa/élettársa rendelkezik jövedelemmel, akkor szinte bizonyosan nem jogosult az aktív korúak ellátására.

2. Közgyógyellátás:

Közgyógyellátás	2016. 01. 01. - 2016. 12. 31.	2017.01.01.-2017.09.30.
Alanyi, és normatív jogcímen megállapított jogosultságok	1 802 fő	1500 fő
Elutasított kérelmek	30 fő	19 fő
Igazolt költség kevés	2 fő	2 fő
Egy főre jutó jövedelem magas	24 fő	10 fő
Egyéb	4 fő	7 fő

Forrás: Budapest Főváros Kormányhivatala II. Kerületi Hivatala

A közgyógyellátási igazolványt igénybe vevő, főként idős, beteg ellátotti kört érintette az a 2015. március 1-jétől érvényes jogszabályi változás, mely megszüntette a méltányossági közgyógyellátást. Azon személyek, akik 2015. február 28-a előtt nyújtottak be méltányossági közgyógyellátás megállapítása iránt kérelmet, esetében az Szt. átmeneti rendelkezése szerint lehetett közgyógyellátási igazolványra jogosultságot megállapítani 1 év időtartamra. 2015. március 1-jétől az Önkormányzat gyógyszer-támogatást nyújt, ami nem váltja ki teljes egészében a közgyógyellátási igazolványt. Tehát elmondható, hogy a 2015-ös év átmenet volt

abból a szempontból, hogy voltak még, akik rendelkeztek méltányossági közgyógyellátási igazolvánnyal, ugyanakkor új jogosultságot nem lehetett megállapítani és voltak, akik már a gyógyszertámogatást vették igénybe.

A Kormányhivatal adatai szerint csökkent a közgyógyellátásra jogosultak száma 2017-ben, de az adatközléskor nem állt rendelkezésre teljes éves statisztika.

3. Hadigondozotti ellátás:

Hadigondozotti ellátás	2016. 01. 01. - 2016. 12. 31.	2017.01.01.-2017.09.30.
Jogosultak száma	434 fő	448 fő
Elutasított kérelmek		
halál/sérülés hadi eredetét nem tudta igazolni	33 fő	14 fő

A 2017. évben hadigondozotti ellátásban több személy részesül, mint 2016-ban, a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény 2017. január 1-i módosítása kibővítette ugyanis az eddigi jogosultak körét.

⁷A törvénymódosítás megnyitotta a hadigondozotti jogosultságot azon magyar állampolgárok - volt hadiárvák, volt hadigyámoltak és volt hadigondozott családtagok – számára is, akinek igénye 1949. január 1-je előtt bekövetkezett veszteségen alapul, azonban pénzellátását nagykorúvá válása 16. életév betöltése, illetve házasságkötése miatt, vagy politikai okból megszüntették, kérelmét elutasították, vagy kérelmét politikai okból elő sem terjesztette.

A járadék megegyezik a hadigondozotti ellátásra jogosultak havi rendszeres járadékának összegével, mely az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 30%-a.

A rendszeres havi járandóságot igényelni lehet a kérelmező lakóhelye, vagy tartózkodási helye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalában, külföldön élő és Magyarországon lakóhellyel, tartózkodási hellyel nem rendelkező kérelmező esetében Budapest Főváros Kormányhivatalánál.

Az eljárás során a jogosultság hadi eredetét egykorú szolgálati, katonai, kórházi iratokkal és hatósági igazolásokkal, ezek hiányában más hitelt érdemlő módon kell igazolni. A járási hivatal a kérelemről határozattal dönt, amelynek alapján a kérelmező lakóhelye szerint illetékes kormányhivatal fogja a járadékot folyósítani, vagy a nyugdíjjal együtt, vagy ennek hiányában önállóan.

⁷ Forrás: <http://www.kormanyhivatal.hu/hu/budapest/hirek/kibovult-a-hadigondozotti-ellatasra-jogosultak-kore>

Az Ellátási Osztály adatai:

A pénzbeli és természetbeni támogatások kiadásainak és állami normatív bevételi összegeinek alakulása

MEGNEVEZÉS	2015. év (e Ft)		2016. év (e Ft)	
	Kiadás	Bevétel	Kiadás	Bevétel
Normatív lakásfenntartási támogatás / lakhatási tám.	13 213	5 843	16 303	49
Pénzbeli kárpótlás	561	42	209	579
Rendszeres nevelési segély / gyermeknevelési tám.	5 187		6 604	
Aktív korúak rendszeres szociális ellátása (2015.02.28- áig)	17 952	14 362		
Keresetpótló támogatás	129		663	
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	3 903	3 903	2 726	2 726
Ápolási díj / betegápolási támogatás	22 524		11 900	
Temetési segély / temetési támogatás	2 266		1 874	
Átmeneti segély / önkormányzati segély / létfenntartási támogatás	70 131		64 730	
Rendkívüli gyermekvédelmi tám. / önkormányzati seg. gyermek / Eseti gyermekvédelmi támogatás	11 442		10 118	
Közgyógyellátási ig.	3 281			
Gyógyszertámogatás	4 499		15 773	
Helyi utazási bérlet támogatás	3 495		2 939	
Kiegészítő gyermekvédelmi tám. + pótlék			42	42
Helyi támogatás (vissza nem térítendő)	1 800		0	
Helyi támogatás (kamatmentes kölcsön)	4 452		5 183	
Köztemetés	2 662		3 336	
Adósságcsökkentési támogatás / hátralékkezelési támogatás	5 405	3 528	2 271	108
Adósságkezelési lakásfenntartási támogatás	307	246	12	10
Összesen:	173 209	27 924	144 683	3 514

Forrás: Budapest II. kerületi Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Igazgatóság Ellátási Osztály

A normatív lakásfenntartási támogatás és az adósságcsökkentési támogatás esetében is, akik 2015. február 28-a előtt nyújtottak be ilyen irányú kérelmeket, azon személyek részére megállapításra került a normatív lakásfenntartási támogatás, illetve az adósságcsökkentési támogatás, de 2015. március 1-jétől ezek a támogatási lehetőségek megszűntek, helyettük a lakhatási támogatás és a hátralékkezelési támogatás került új ellátásként bevezetésre.

A támogatások közül csak néhány, jelentősebb esetszámú vagy támogatási összegű segély rövid elemzését végezzük el oly módon, hogy amelyik ellátás megszűnt, de helyébe új ellátás lépett, azokat együtt tárgyaljuk.

Rendszeres nevelési segély - 2015. március 1-jétől gyermeknevelési támogatás

Pénzbeli ellátásként a rendszeres nevelési segély és a gyermeknevelési támogatás is nagy segítséget jelent a családoknak. Az önkormányzat új ellátásként, a rendszeres nevelési segély kiváltására vezette be a gyermeknevelési támogatást, és megemelte a jövedelemhatárt (az öregségi nyugdíjminimum 200 %-ra), azzal, hogy aki jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, az nem veheti igénybe a gyermeknevelési támogatást.

További segítséget jelent, hogy a gyermeknevelési támogatásban részesülők helyi utazási bérlet támogatásra is jogosultak lehetnek.

Önkormányzati segély gyermekek ellátásához - 2015. március 1-jétől eseti gyermekvédelmi támogatás:

Az önkormányzati segély gyermekek ellátásához éves keretösszege gyermekenként 28 500 Ft volt, a 2015. március 1-jétől bevezetett eseti gyermekvédelmi támogatásnak 30 000 Ft. 2016. júniusától pedig a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők 35 000 Ft összegű támogatásra lehetnek jogosultak.

Az önkormányzat 2017. májusától megemelte a jövedelemhatárt az öregségi nyugdíjminimum 320 %-ára. A családok általában beiskolázáskor illetve táboroztatáskor, esetleg a karácsonyi időszak előtt igénylik ezt a támogatási formát.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Az alacsony jövedelmű családoknak (37 050 Ft/fő/hó, illetve gyermekét egyedül nevelőnél és nagykorú gyermeknek saját jogán 39 900 Ft/fő/hó) jelent segítséget a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, mely biztosítja az ingyenes vagy 50 %-os étkeztetést, illetve az ingyenes tankönyvet.

Azoknál a családoknál azonban, ahol három gyermeket nevelnek, egyéb jogcímen is részesülnek támogatásokban a családok az iskoláztatási költségek enyhítésére, így ők nem igazán tudják hasznosítani a nagyobb gyermekek (14 év felett) esetében a kedvezményt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság az alapja a helyi utazási bérlet igénybevételének is, illetve az egyik jogalapja a védendő fogyasztó státusz megállapításának, valamint jogosít a kedvezményes élelmiszerkártya használatára.

A jogosultsági küszöb és a támogatás összege (5800 Ft) évek óta nem változott.

2012. év novemberétől az évente kétszeri pénzbeli támogatás folyósítását felváltotta a természetbeni ellátás. A jogosultak étel, ruházat, tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában jutnak hozzá a támogatáshoz.

Ápolási díj - 2015. március 1-jétől betegápolási támogatás

Az önkormányzat új rendeletében előírta a méltányossági ápolási díjra való jogosultságok felülvizsgálatát és szigorította a jogosultsági feltételeket, ugyanis a tapasztalatok azt mutatták, hogy az ápolási díj folyósítását igénylők nagy része sokszor olyan nyugdíjas, beteg hozzátartozóját ápolja, akik jövedelme lehetővé teszi más gondozási lehetőség igénybevételét, valamint a hozzátartozó inkább a biztosítási jogviszony miatt igényli a támogatást.

Az önkormányzatnak a megszűnt központi forrás miatt saját erőből kell fedeznie a támogatásokat, ezért döntött a szigorítás mellett. A helyi rendelet az ápolat személyekre vonatkozóan is jövedelemkorlátot vezetett be – az öregségi nyugdíjminimum 650 %-át - és a jogosultság további feltétele az is, hogy az ápolat és az ápoló személynek is II. kerületi lakosnak kell lennie.

Az új jogszabálynak megfelelően történt az ellátások felülvizsgálata, azon személyek, akik megfeleltek a jogosultsági feltételeknek 2015. május 1-jétől betegápolási támogatásban részesülnek, mely ellátás társadalombiztosítási szempontból megfelel a korábbi méltányossági ápolási díjnak, vagyis a támogatásban részesülő jogosult az egészségügyi ellátásra és az ellátás igénybevétele szolgálati időnek számít.

A betegápolási támogatás összege a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszeg 90 %-a (2017-ben bruttó: 27 900 Ft). Az önkormányzat kiegészítő betegápolási támogatást nyújt azon betegápolási támogatásban részesülő személyeknek, akik fokozott

ápolást igénylő (felügyelet nélkül önmagára vagy környezetére veszélyt jelentő) hozzátartozójukról gondoskodnak.

Indokolt lenne a társadalombiztosítás keretébe utalni az ellátási formát, hiszen egy egészségügyi problémát old meg a szociális ellátási forma.

Önkormányzati segély (alkalmanként, vagy tervezetten, létfenntartási gondokkal küzdők részére) - 2015. március 1-jétől létfenntartási támogatás

Az önkormányzati segély és 2015. március 1-jétől létfenntartási támogatás nyújtható annak a személynek, akinek a létfenntartása tartósan veszélyeztetett vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások miatt létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. A jövedelemhatár ennél az ellátásnál is pozitívan változott, az öregségi nyugdíjminimum 250%-áról 300 %-ra, egyedül élő esetén 350 %-a, ugyanakkor az Osztály ellenőrizheti a támogatás célzott felhasználását. A havonta adható támogatás összegét a jogszabály 10 000 Ft-ban, eseti támogatás összegét 50 000 Ft-ban maximalizálta. Eseti jelleggel létfenntartási támogatást évente négy alkalommal lehet igénybe venni.

2015. évben és 2016. évben is erre a támogatásra költött legtöbbet az önkormányzat.

Közgyógyellátási igazolvány lejáratig

A méltányosságból kiadott közgyógyellátási igazolvány kismértékű csökkenést mutat, amelynek két oka lehet:

1. Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének változatlanul hagyása mellett a nyugdíjak emelkedtek, a jövedelmi határok miatt kevesebben szereztek jogosultságot a támogatásra.
2. A 80. életévüket betöltött személyek esetén bevezetésre került jövedelem értékhatár meghatározása (114 000 Ft/hó/fő).

Gyógyszertámogatás:

A R. 2016. júniusi felülvizsgálatával az adható gyógyszer-támogatás mértéke emelkedett, 6000 Ft/hó-ról 7000 Ft/hó-ra, valamint a gyógyszerköltség megállapításánál a gyógyászati segédeszközt is figyelembe lehet venni.

A korábbi méltányossági közgyógyellátással ellentétben a rendszeres gyógyszer-támogatást maximum 6 hónap időtartamra lehet megállapítani, ezt főleg az idős, tartósan beteg igénybevevők teszik szóvá, indokolt lenne ezt a támogatást is egy év időtartamra megállapítani. Továbbá 2017-ben az eseti gyógyszer-támogatás körét is szélesítette az Önkormányzat, nemcsak az akut megbetegedésből származó gyógyszer-szükséglethez, hanem oltóanyag vásárlásához is nyújtható támogatás. Azon személyek, akik a R. szerinti gyermeknevelési támogatásban, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben vagy keresetpótló támogatásban részesülnek, jövedelemvizsgálat nélkül igényelhetnek eseti gyógyszer-támogatást. Az eseti gyógyszer-támogatást évente három alkalommal lehet igénybe venni, összege alkalmanként legfeljebb 5000 Ft lehet.

Normatív lakásfenntartási támogatás - 2015. március 1-jétől lakhatási támogatás

2015. március 1-jétől az R. bevezette a lakhatási támogatást a normatív lakásfenntartási támogatás kiváltására. A jövedelemhatárt a rendelet az öregségi nyugdíjminimum 250 %-ban,

egyedül élő személynél 280 %-ban határozta meg, azzal, hogy a hasznosítható vagyonnal rendelkezők nem jogosultak a támogatásra. A támogatás összege pedig függ a kérelmező háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelemtől, vagyis arányosan csökken a jövedelem növekedésével.

2016. júniusától ennél a támogatási formánál is megnövekedett a megállapítható ellátás összege, az adható legmagasabb támogatás 7000 Ft, azzal, hogy azok, akik előre fizetős áram vagy gázfogyasztást mérő készülékkel rendelkeznek 10 %-kal magasabb összegű támogatásban részesülhetnek.

Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátásán belül 2015. február 28-áig három féle támogatás létezett: a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, a rendszeres szociális segély és az egészségkárosodottak rendszeres szociális segélye. 2015. március 1-jétől már csak két féle ellátás létezik, melyet a járási hivatal folyósít. A Kormányhivatalhoz történő feladatátadás előtt a Szociális és Gyermekvédelmi Iroda (2017. október 1-től Ellátási Osztály) felülvizsgálta az összes aktív korúak ellátását és a hatályos jogszabálynak megfelelően átsorolta a jogosult személyeket a megfelelő ellátásba, valamint aki nem teljesítette a felülvizsgálat feltételeit, annak megszüntetésre került a jogosultsága.

Keresetpótló támogatás:

A rendszeres szociális segély megszűnésével és az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítására vonatkozó jogszabály szigorodásával várható volt, hogy lesznek olyanok, akik főleg egészségi állapotuk miatt kiesnek az ellátásból (pl. akinek egészségkárosodása nem éri el az 50 %-os mértéket, tehát egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra nem jogosult, de állapota miatt elhelyezkedni nem tud, közfoglalkoztatásba sem lehet bevonni stb.). Továbbá egyéb rendszeres pénzellátásra pl. megváltozott munkaképességű személyek ellátásai sem jogosultak, az ő támogatásukra vezette be az Önkormányzat a keresetpótló támogatást. Az ellátás igénybevételéhez a jogosultaknak a Család-és Gyermekjóléti Központtal kell együttműködniük, illetve igazolniuk szükséges, hogy folyamatos orvosi kezelésük krónikus betegségük miatt munkavállalási lehetőségük korlátozott.

Az igénylő családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladhatja meg az öregségi nyugdíjminimum 80 %-át.

Míg 2015-ben csak egy fő vette igénybe ezt a támogatást, addig 2016-ban már 5 fő, 2017-ben pedig már 6 fő jogosult erre az ellátásra.

Lakásépítéshez illetve lakásvásárláshoz adható helyi támogatás alakulása

A kamatmentes kölcsönre és a fiatal házaspár első lakáshoz jutási támogatására továbbra is igény lenne, azonban a lakásvásárlásban érintett korosztály a gazdasági válság óta még mindig nem mer, vagy tud hitelt felvenni, annak ellenére, hogy a bankoknál már kedvezőbbek a feltételek és az állam is több kedvezményt vezetett be.

Az igénybevétel csökkenését a magas lakásárakkal is indokolni lehet.

Sajnos, ugyanez a tapasztalat a kerületünkben élő lakásokat átalakítani, korszerűsíteni akaró lakosok tekintetében is. Kedvezőnek tartják ugyan a kamat- és kezelési költség nélkül igényelhető kölcsön lehetőségét, de az egyre nehezebben élő családok ezt a lehetőséget is nagy kockázatként értékelik, félnek a 10 évre felvehető, kedvező kölcsön felvételétől is. Nagyobb az érdeklődés a vissza nem térítendő támogatás azon formájára, mely rokkant vagy tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos igénylő, vagy családtag esetén igényelhető.

Helyi támogatásban részesülők száma 2015-2017. évben

Támogatás formája	2015.	2016.	2017.
kamatmentes kölcsön	2 fő	1 fő	2 fő
vissza nem térítendő tám. (rokkant.)			1 fő
vissza nem térítendő tám. (fiatal házaspár)			1 fő
összeg összesen	3 183 000 Ft	2 000 000 Ft	5 100 000 Ft

Forrás: Budapest II. kerületi Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Igazgatóság Ellátási Osztály

2017-ben kis mértékben nőtt az igénybe vevők száma, valószínűleg a családoknak adható lakásvásárlás/építéssel összefüggő támogatások felvételével és az Önkormányzat támogatásával már kedvezőbb feltételekkel tudnak a családok saját otthonát vásárolni vagy építtetni. Az Önkormányzat idén a pályázati időszakot is meghosszabbította.

Adósságcsökkentési támogatás - 2015. március 1-jétől hátralékkezelési támogatás

Az adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma a 2014. évben tovább csökkent. Ennek pozitív oka a rezsiköltségek csökkenése, illetve negatív oka az, hogy a támogatásra való jogosultság jövedelem határa – a többi szociális ellátáshoz hasonlóan – a mindenkori öregségi nyugdíj minimumhoz van kötve.

A támogatások 90 %-át a közös költség elmaradások kezeléséhez igényelték az ügyfelek, mivel a gáz és a villanyszolgáltató rövid időn belül kikapcsolja hátralék esetén a szolgáltatást, így jellemzően a társasháznál halmozódnak fel a tartozások.

A 2015. március 1-jétől bevezetett hátralékkezelési támogatásról ugyanez mondható el, azonban fontos megemlíteni, hogy az igénybevétel feltételei jelentősen változtak:

- a hátralékkezelési támogatásba bevonható hátralék összege a korábbi 1 millió forinttal szemben nem haladhatja meg a 300 000 Ft-ot,
- az egy főre eső jövedelemhatár korábban a háztartásban a nyugdíjminimum 200 %-áról 250 %-ára, egyedül élő esetén a nyugdíjminimum 250 %-áról 280 %-ra emelkedett.

Megállapítható, hogy a 2014-es-2015-ös jogszabályi változások nagy hatással voltak a szociális támogatások rendszerére, a pénzbeli, természetbeni támogatások rendszere teljesen átalakult. A járási hivatalok átvettek feladatokat, ugyanakkor az önkormányzatoknak nagyobb mozgásterük lett az ellátások feltételeinek és összegének meghatározására. Az Önkormányzat célzottabban nyújtja a támogatásokat és több esetben is ellenőrzi a rendeltetésszerű felhasználást, kötelezheti az igénybevevőt az ellátórendszer más szolgáltatásainak az igénybevételére (pl. családsegítés, munkaügyi kirendeltség), ösztönzi az igénybevevőt arra, hogy saját helyzetének javítására törekedjen.

Az Önkormányzat a R-et folyamatosan aktualizálja és bevezetésre került több eseti kiegészítő támogatás is:

2015. októbertől az Önkormányzat az idősök világnapja alkalmából Erzsébet-utalvány formájában támogatja a tárgyév október 31. napjáig 65. életévüket betöltött, azon idős személyeket, akik tárgyévben az Önkormányzattól települési támogatásban részesültek.

2017. májusától bevezetésre került a kiegészítő lakhatási támogatás (15 000 Ft összegű egyszeri támogatás), melyet a téli időszakban a megnövekedett fűtési kiadásokhoz való hozzájárulásként nyújt az Önkormányzat.

Szintén 2017. májustól van lehetőség kiegészítő gyermeknevelési támogatás nyújtására melynek összege 8000 Ft gyermekenként és a R. szerinti gyermeknevelési támogatásra, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult személyek részére kerül megállapításra.

A fenti eseti kiegészítő támogatások hivatalból kerülnek megállapításra.

Összegzés

- **komplex szociális szolgáltatások nyújtása,**
- **a lakosság folyamatos tájékoztatása az ellátórendszert érintő változásokról.**

XIV. A szociális ellátórendszer fenntartásához szükséges költségek

A központi költségvetés szociális kiadásainak csökkenésével a kerületi önkormányzatnak is arra kell törekednie, hogy a rendelkezésére álló saját forrásait egyre hatékonyabban tudja felhasználni, valamint egyre inkább képessé tegye a településen élő lakosságot is arra, hogy a problémái megoldásában hatékonyan részt vegyen.

A szociális szolgáltatások szempontjából meghatározó a finanszírozás éves alakulása.

A működtetési források alakulása az alábbiak szerint tevődik össze:

- a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott központi támogatás,
- feladat-finanszírozás,
- térítési díj bevételek,
- fenntartói hozzájárulás,
- önként vállalt szolgáltatások esetében a működési támogatások (jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,)

A normatívák fajlagos összege az elmúlt időszakban szinten maradt.

Az intézményeket a megfontolt és körültekintő gazdálkodás jellemezte, a térítési díj tervezett bevételei teljesültek.

A 2010. évtől bizonyos szolgáltatások esetében (jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi pszichiátriai ellátás) megszűnt a normatív támogatás, a feladat ellátása pályázati finanszírozással, a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatallal megkötött szerződés alapján történt.

Jogszabályi változásokat követően a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás finanszírozása 2014. január 1-jétől módosult. A feladat ellátása állami feladat lett, a kötelezettség a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság feladat és hatáskörébe került. A Főigazgatóság e kötelezettségét szerződések megkötésével biztosítja, az önkormányzattal évenként feladat-ellátási szerződést köt.

2016. január 1-jétől ismételten normatív alapú támogatás lett a közösségi pszichiátriai ellátás.

A központi költségvetési források sem a kötelező, sem az önként vállalt feladatok esetében nem fedezik a szolgáltatásokra fordított kiadásokat, így a fenntartónak minden egyes ellátáshoz saját hozzájárulást kell hozzátennie, viszont 2015 márciusától megszűntek az eddigi „vegyes” finanszírozások, a továbbiakban vagy állami, vagy önkormányzati támogatásból nyújtható egy-egy ellátás.

A pénzbeli és természetbeni támogatások kiadásainak és állami normatív bevételi összegeinek alakulása

MEGNEVEZÉS	2015. év (e Ft)		2016. év (e Ft)			
	Kiadás	Bevétel	Kiadás	Bevétel		
Normatív lakásfenntartási támogatás / lakhatási tám.	13 213	5 843	16 303	49		
Pénzbeli kárpótlás	561	42	209	579		
Rendszeres nevelési segély / gyermeknevelési tám.	5 187		6 604			
Aktívkorúak rendszeres szociális ellátása (2015.02.28-áig)	17 952	14 362				
Keresetpótló támogatás	129		663			
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	3 903	3 903	2 726	2 726		
Ápolási díj / betegápolási támogatás	22 524		11 900			
Temetési segély / temetési támogatás	2 266		1 874			
Átmeneti segély / önkormányzati segély / létfenntartási támogatás	70 131		64 730			
Rendkívüli gyermekvédelmi tám. / önkormányzati seg. gyermek / Eseti gyermekvédelmi támogatás	11 442		10 118			
Közügygyógyellátási ig.	3 281					
Gyógyszertámogatás	4 499		15 773			
Helyi utazási bérlet támogatás	3 495		2 939			
Kiegészítő gyermekvédelmi tám. + pótlék			42	42		
Helyi támogatás (vissza nem térítendő)	1 800		0			
Helyi támogatás (kamatmentes kölcsön)	4 452		5 183			
Köztemetés	2 662		3 336			
Adósságcsökkentési támogatás / hátralékkezelési támogatás	5 405	3 528	2 271	108		
Adósságkezelési lakásfenntartási támogatás	307	246	12	10		
Összesen:	173 209	27 924	144 683	3 514		

Forrás: Ellátási Osztály

A pénzbeli és természetbeni támogatások után igényelhető összeg a visszaigénylés alapján működött 2015. év márciusáig.

A kiadási tételek közül a legjelentősebb tétel az aktív korúak ellátásának pénzbeli kifizetése jelentette, de jogszabály változás miatt e támogatási forma 2015. március 1-jétől már nem az önkormányzatok költségvetését terheli, az aktív korúak ellátását 100%-ban az állam finanszírozza.

A települési támogatások viszont a kerületben kizárólag önkormányzati költségvetési forrásból nyújthatóak. A jogszabályi változásokat követően is a kerület biztosítani tudja a támogatások költségvetési háttérét.

A költségvetési lehetőségek figyelembe vételével az R. már több ízben módosult 2015. óta, a rendelet megalkotása után célkitűzés volt az új rendelet folyamatos vizsgálata, elemzése, esetleges korrigálása.

Az éves költségvetésben biztosított forrás lehetőséget adott arra, hogy a pénzbeli támogatások kedvezően változzanak.

A költségvetési törvényben meghatározott szociális szolgáltatások (személyes gondoskodás) normatív hozzájárulási összegeinek alakulása a 2015. évre vetítve

Megnevezés	2015. év	2016. év	2017.év	2016. év / 2015. év	2017. év / 2016. év
	(Ft)	(Ft)	(Ft)	(%)	(%)
Szociális étkeztetés (Ft/fő)	55 360	55 360	55 360	100	100
Házi segítségnyújtás (Ft/fő)	145 000	145 000		100	
Szociális segítség (Ft/fő)			25 000		
Személyi gondozás (Ft/fő)			210 00		
Időskorúak nappali intézményi ellátása (Ft/ellátott)	109 000	109 000	109 000	100	100
Fogyatékos és demens személyek nappali intézményi ellátása (Ft/ellátott)	500 000	500 000	500 000	100	100

Forrás: Ellátási Osztály

A szociális szolgáltatások normatív hozzájárulási összegei a mindenkori költségvetési törvényben foglaltak alapján kerülnek megállapításra.

A táblázat adatai alapján elmondható, hogy a normatív támogatási összege a házi segítségnyújtás kivételével nem változtak az elmúlt időszakban.

A hatályos költségvetési törvény a házi segítségnyújtásra kettő, különböző összegű fajlagos támogatási összeget határoz meg: szociális segítség jogosultság esetén az összeg: 25 000 Ft/fő, ami kizárólag a szociális segítségre megállapodást kötött ellátottak után vehető igénybe, személyi gondozás jogosultsága esetén a fajlagos összeg 210 000 Ft/fő, ami kizárólag személyi gondozásra megállapodást kötött ellátottak után jár. Tehát a normatív támogatás elismeri a nehezebb, ápolási szükségletű gondozást.

A nappali ellátás, különösen a fogyatékos személyek nappali ellátásának támogatása az uniós elvekkel megegyező, deklaráltan támogatott ellátási forma. A hazai és nemzetközi szakirodalom is a nappali ellátások prevenciós jellegét hangsúlyozza a bentlakásos ellátásokkal szemben. 2017 márciusától a demens személyek nappali ellátását is biztosítja az önkormányzat, így erre az ellátási formára is igényelhető a támogatás.

Az átmeneti elhelyezést nyújtó ellátások esetében a központi költségvetés 2013. évtől az idősök átmeneti gondozása, a 2015. évtől gyermekek átmeneti ellátása estében is már nem az ellátottak száma, hanem a feladat ellátás működési költségei alapján nyújt támogatást.

Szerződéses feladat ellátások pénzügyi mutatói 2015-2016

MEGNEVEZÉS	2015. év	2016. év	
	Kiadás		
	(e Ft)		
Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány	33 223	35 484	
Újbuda Szociális Szolgálat	390	1 340	
Fehér Kereszt	3268	326	
Civitan Club Budapest – Help Egyesület	4 500	6 000	
Józsefvárosi Önkormányzat	592	578	
Józsefvárosi Önkormányzat – gyermekek átmeneti gondozása	1 100	1 265	
Gond-viselés Szociális Foglalkoztató	231	238	
Support Humán Szolgáltató Alapítvány	3 237	3 289	
Magyar Máltai Szeretetszolgálat	4 046	4 110	
Jó Pásztor Nővérek Kongregációja	1 956	2 240	
Sotéria Alapítvány	5 426	5 513	
Összesen	57 969	60 383	

Forrás: Ellátási Osztály

Az ellátottak köre, a speciális feltételek és szakértelem miatt költséghatékonyabb ellátási szerződésekkel biztosítani a kötelező feladatok egy részét.

A szerződődések a jogszabályokban előírt kötelező tartalmi elemeken kívül a két szerződő partner megállapodásán alapul, ezért a feladatok finanszírozása különböző pénzügyi konstrukciók alapján történik, bizonyos szerződések esetén az összeg az éves infláció mértékével növekedett. (Soteria, Support, Málta).

A Civitan Club Budapest-HELP Egyesület támogatása nem ellátási szerződés keretében, hanem a képviselő-testület által, az adott tárgyévre elfogadott működési támogatás keretében történik.

A kiskorú fogyatékos személyek nappali ellátását biztosító Újbuda Szociális Szolgálat az ellátási szerződésben foglaltak szerint 1 fő ellátását vállalta. A 2013 -2014. évben nem volt kerületi gondozott az intézményben, 2015. év júniusától egy kerületi kiskorú gyermek ellátását biztosítja az intézmény, viszont a 2017. évtől - a beérkezett kérelmekre tekintettel - a szerződés 3 főre módosult, ez a finanszírozási költségek emelkedését vonja maga után.

A szerződés szerinti ellátotti létszámok egy-egy kivételtől eltekintve teljes mértékben kihasználtak voltak, illetve egyes ellátásoknál jelentkező többletigények a szerződésben foglaltak alapján teljesültek.

Összegzés

- a költségvetési források figyelembe vételével az önkormányzat továbbra is biztosítja a kötelező és önként vállalt feladatait,
- a pénzbeli és természetbeni támogatások rendszerének költségvetési támogatásának változása után is a rászoruló családok számíthatnak a támogatásokra, a jelentkező többlet igények forrása biztosított volt,
- az ellátási igények folyamatos monitorozása szükséges.

XV. „Jó példák” gyakorlata a szociális ellátórendszeren

15.1. Gyógytorna és masszázs a III. Sz. Gondozási Központban. Feladata a rehabilitáció, prevenció, egészségmegőrzés, továbbá segítséget nyújtani ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő személy saját környezetében, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosítható legyen az önálló képesség megtartása, elkerülhető a fekvőbeteg intézetbe való bekerülés. A szolgáltatásokat igénybe vehetik a nappali klubtagok, valamint otthonukban a házi segítségnyújtásban részesülők.

15. 2. Személyes gondoskodás ellátásáért fizetendő térítési díj

- A 80 éven felüli egyedülálló személyeknek egy fizetési sávval csökkentett mértékben kell fizetniük a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokért fizetendő személyes térítési díjat, az idősek és az étkezés nélkül igénybe vett fogyatékosok nappali ellátását életkortól függetlenül térítésmentesen biztosítja az önkormányzat.
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás térítési díja jelképesnek mondható (napi 0, 40, illetve 70 Ft a jövedelem függvényében)
- A szociális helyzet függvényében az intézményvezető által - rendelet alapján - megállapított térítési díjat az Egészségügyi, Szociális és Lakásügyi Bizottság egyedi esetben csökkentheti vagy elengedheti.

15. 3. A szociális étkeztetés minőségének negyedévenkénti értékelése

A gondozási központok vezetői, ellátottjai, valamint az étkeztetést biztosító szerződő partner negyedévente értékeli az ételek minőségét, mennyiségét, a higiénés viszonyokat.

15. 4. A 100. életévüket betöltött személyek támogatása

A II. kerületben életvitelszerűen tartózkodó, lakcímmel rendelkező személyt 100. életévének betöltésekor a képviselő-testület egyszeri, 100 000 forint összegű juttatásban részesíti.

15.5. Támogatás az Idősek Világnapja alkalmából

2015. októberében bevezetésre került az Idősek Világnapja alkalmából nyújtott egyszeri támogatás. Az Önkormányzat azokat a II. kerületi lakosokat részesíti 8000 Ft értékű Erzsébet-utalvány formájában támogatásban, akik tárgyévben január 31-ig 65. életévüket betöltik és részükre tárgyév január 1.- szeptember 30. közötti időszakban a rendszeres települési támogatások valamelyike megállapításra, vagy folyósításra került.

15.6. Kiegészítő lakhatási támogatás: 2017. májusától bevezetésre került a kiegészítő lakhatási támogatás (15 000 Ft összegű egyszeri támogatás), melyet a téli időszakban a megnövekedett fűtési kiadásokhoz való hozzájárulásként nyújt az Önkormányzat.

15. 7. Gyógyszertámogatás

A 80. életévet betöltött személyek esetén a közgyógyellátás jogosultsági feltételei közül a jövedelem értékhatár magasabb, vagyis esetükben a nyugdíjminimum háromszorosa helyett a 420 %-a. A gyógyszertámogatási keret védőoltáshoz is felhasználható.

15. 8. Betegápolási kiegészítő támogatás

Betegápolási kiegészítő támogatás állapítható meg annak a személynek, aki betegápolási támogatásban részesül és az ápolat személy fokozott ápolást igényel, vagy aki esetében a demencia olyan mértékű, hogy állandó felügyelet nélkül önmagára vagy környezetére nézve veszélyt jelent.

A kiegészítő támogatás havi összege 15 000 Ft, a támogatás egy évre kerül megállapításra, ezzel is támogatja az önkormányzat az idősök otthonukban történő gondozását.

15. 9. Térítésmentes védőoltás

ROTA vírus elleni oltóanyag térítésmentesen biztosítható azon gyermekek részére, akik családja az önkormányzattól gyermeknevelési támogatásban, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, keresetpótló támogatásban, betegápolási támogatásban vagy az Szt. szerinti aktív korúak ellátásában részesül.

15. 10. Helyi utazási bérletre való jogosultság

2013 októberétől helyi utazási bérletre való jogosultság állapítható meg a II. kerületben legalább 6 hónapja bejelentett lakcímmel rendelkező és életvitelszerűen is a II. kerületben tartózkodó nappali tagozaton tanulók részére, akik a napi iskolába járást, vagy edzésre járást a főváros területén csak tömegközlekedési eszköz igénybe vételével tudják megoldani és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, iskolalátogatási kötelezettségüknek folyamatosan eleget tesznek.

15. 11. Lakásépítéshez, vásárláshoz, felújításhoz adható helyi támogatás

Az önkormányzat helyi szociálpolitikai eszközökkel is segíti a lakásvásárlást, felújítást. Lakás építéséhez, vásárlásához, felújításához, korszerűsítéséhez nyújtható támogatás, mely kamatmentes kölcsön, illetve vissza nem térítendő formában adható.

A kamatmentes kölcsön legfeljebb 2 millió forint lehet, melyet 10 év alatt kell visszafizetni.

A vissza nem térítendő támogatás 600 ezer forint lehet, melyet abban az esetben kaphat a kérelmező, ha a családjában önmaga ellátására képtelen, állandó vagy tartós felügyeletre szoruló, súlyosan fogyatékos, vagy rokkantságára tekintettel rendszeres pénzellátásra jogosult személy van.

Vissza nem térítendő támogatásban részesülhetnek azok a fiatal házaspárok is, akik első közös, önálló lakásukat kívánják megvásárolni.

A támogatás igénybe vételével lehetőség van arra is, hogy az idős lakosság korszerűsítse vagy akadálymentessé tegesse a lakását.

15.12. II. Kerületi Kártya+

A II. Kerületi Önkormányzat számos módon támogatja az itt élő nehéz sorsú családokat, időseket, betegeket. A jogosultsági feltételeknek megfelelő, rászoruló személyek 2010. évtől igényelhetik a II. Kerületi Szociális Kártyát.

Az önkormányzat 2014 elejétől kezdve jelentős változtatásokat vezetett be a korábbi „Szociális Kártya” elnevezésű programjában. A kedvezményesen vásárolható termékek körét is kibővítették, valamint a kedvezmény mértéke is növekedett, így a kártyával rendelkezők 2015. január 12-től az eddigi 20%-os helyett már 25%-os kedvezménnyel vásárolhatják meg az egyes alapvető élelmiszereket az egyes kerületi CBA üzletekben. A Kerület Kártya Plusz elfogadó helyeit valamint a megvásárolható alapvető élelmiszerek körét bővíteni kívánja az önkormányzat.

A Kerület Kártya+ II. Kerület Kártyaként is használható.

15. 13. Kerület Kártya

2010. év májusától a II. Kerület Kártya egy folyamatosan bővülő kedvezményrendszer igénybe vételét lehetővé tevő, több funkcióval ellátott, korszerű, érintésmentes chipkártya, amely

kedvezményes vásárlási lehetőséget biztosít a rendszerhez csatlakozott partnerek elfogadóhelyein. A II. Kerület Kártya a kiállításától számított három évig érvényes és több mint 150 elfogadóhelyen nyújt – vásárláskor vagy szolgáltatás igénybe vételekor – százalékos kedvezményt, többek között kulturális, egészségmegőrző, gyógyászati ellátások igénybe vételekor is.

15.14. Adókedvezmények

Az építményadóról és a magánszemélyek kommunális adójáról szóló 57/1996.(XII.23.) önkormányzati rendelet számos kedvezményt és mentességet nyújt a fogyatékkal élő, illetve hadigondozottaknak és bizonyos pénzbeli szociális ellátásban részesülő személyek részére.

15.15. Helpy-Net

Telepítésre került a 0-24 óra között elérhető „Helpy-Net” elnevezésű segélyhívó program.

A program lényege, hogy a kerületben lakók, korosztálytól függetlenül, térítésmentesen, egy applikáció használatával azonnali segítséget tudnak kérni a felügyelőktől.

Az applikáció, GPS segítségével láthatóvá teszi a segítséget kérő tartózkodási helyét, továbbítja a telefonszámát, valamint az igényelt segítség meghatározását is (S.O.S., orvosi segítség, idegen személy). Az alkalmazás segítségével azonnal kapcsolatba lehet lépni a segítséget kérővel.

2017 májusától 3098 felhasználó töltötte le az okostelefonjára a segélyhívó rendszert.

15.16. Rendelőjárat a Rét utcába

2017. áprilisától hétfőtől csütörtökig délelőttönként minden órában rendelői járatot közlekedtet az önkormányzat a Vízivárosból a Rét utcai rendelőbe. A minibuszra több megállóban is felszállhatnak az idősök előzetes jelentkezés után. A járat indítását az indokolta, hogy a Rét utcai orvosi rendelő tömeg közlekedéssel, főleg az idős betegeknek nehezen megközelíthető.

15.17. Pályázatok

Az Egészségügyi, Szociális és Lakásügyi Bizottság, a Költségvetési Bizottság valamint a Közoktatási, Közművelődési, Informatikai és Sport Bizottság minden évben nyilvános pályázatot ír ki a helyi szociális szolgáltatásokban résztvevő önkormányzati, nem állami és egyházi intézményeknek, szolgáltatóknak. A támogatás lehetővé teszi, hogy nemcsak az önkormányzati fenntartású intézményekben működő programok, hanem a kerület életét színessé, változatossá tevő, értékes civil programok, kezdeményezések is megvalósulhassanak.

Közösségteremtés, élethosszig való tanulás lehetősége

15.18. Családi Nap

2013-ban került első alkalommal megrendezésre a Család- és Gyermejkölési Központ és a II. kerületi Rendőrkapitányság szervezésében a Pesthidegkúti Klebelsberg Kultúrkúriában a gyermekes családok számára rendezett Családi Nap. Az elmúlt években már hagyományos tavaszi programmá vált a rendezvény, melyen egyre több támogató vesz részt gazdagítva a programkínálatot. Résztvevők: BFKH II. kerületi Hivatal Népegészségügyi Osztály, OMSZ, Tűzoltóság, Egalitas Alapítvány, Kontaktpont, Kölyökkvár Képességfejlesztő Játsszóház, Figurina Bábszínház, Petneházy Lovas Club.

15.19. Községi szolgálati tevékenység

A Család- és Gyermekjóléti Központ Erő(d)Tér Községi terében (1027 Erőd u. 11.), a Thán Károly Ökoiskola és a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium diákjai 40-50 fő teljesíti közösségi szolgálati gyakorlatát, mely tevékenység az iskolákkal kötött szerződés keretében történt. A fiatalokat bevonták a kollégák a szabadidős programok tervezésébe és lebonyolításába. A közösségi szolgálatot teljesítők jellemzően 11. évfolyamos tanulók, ők segítettek az általános iskolás gyermekeknek a leckeírásban, tanulásban és egyéb szabadidős programok lebonyolításában.

Ugyancsak a közösségi szolgálat keretében a „generációk közötti együttműködés” jó példája a diákok és a III. sz. Gondozási Központ együttműködése. A diákok az idősek nappali ellátása keretében találkoznak az idősekkel, s bekapcsolódnak a klub életébe.

15.20. Internet kortalanul

2005. óta tartanak a tanfolyamok, cél volt az idősebb korosztály számára lehetőséget teremteni az új információszerzési, tájékozódási és kommunikációs lehetőség elsajátításához.

A „nagy érdeklődésre való tekintettel” az önkormányzat több csoportot is indított és indít, hiszen több száz idős korú jelentkező szeretne megismerkedni a számítástechnikai eszközök használatával, ezen típusú ismeretszerzési és kommunikációs lehetőséggel.

Az „Internet-kortalanul” tanfolyamra 2016. évben 305 fő új jelentkezőt regisztrálása történt. Összesen a múlt évben 34 csoportban indult képzés. 2017. évben 332 fő új jelentkező volt és összesen 44 csoportban folyt az oktatás.

15. 21. megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatása a hivatalban

(ld.: V. fejezetnél bővebben)

Adományozás, felajánlások

15.22. A 2015. évtől kezdődően egy kerületi húsbolt havonta 10 000 Ft értékben összeállított csomagot ad egy kerületi, szociálisan hátrányos helyzetű családnak.

15.23. A kerületünkben működő „NEMO Fich & Chips & Salad Bár” Halétt terem 2014-ben nagyvonalú felajánlást tett a kerület szociálisan rászoruló lakosai számára. Havonta egy alkalommal az étterem vendégül lát 15 főt térítésmentes ebédre.

Az étteremben vendégül látott személyek a Család-és Gyermekjóléti Központ, valamint a kerületi gondozási központok ellátottaiból kerülnek ki.

A 2016-2017-es évben 15 fő/alkalommal összesen 60 fő vendéglátására került sor.

15.24. Polgármesteri Kabinet karácsonyi csomagokat oszt évente a szociálisan rászorult személyeknek. (2016. évben 150 csomag került kiosztásra)

15.25. Vöröskereszt és magánadományozók karácsonyi felajánlásai

15.26. „ADD TOVÁBB - VIDD MAGADDAL”

2016 novemberében indította el a Család-és Gyermekjóléti Központ az adományok koordinálása körében az ADD TOVÁBB - VIDD MAGADDAL elnevezésű szolgáltatást. Az adományok koordinálásával cél, azon szükségletek kielégítése, mely egyrészt abból fakad, hogy a szociálisan rászorultak egy részének nincs lehetősége, forrása saját erőből beszerezni bizonyos termékeket (élelmiszer, évszaknak megfelelő ruházat, bútor, háztartási eszközök, stb.), másrészt vannak, akiknek lehetősége van és szándéka is mások segítése.

XVI. Összegzés

A jelenleg működő ellátórendszer összefoglalása

16.1. Önkormányzati és civil szociális szolgáltató szervezetek munkamegosztása alapján a partnerek a következők:

Szolgáltatás megnevezése	Ellátást biztosító megnevezése	Ellátási szerződés éve
Pszichiátriai betegek nappali ellátása	Soteria Alapítvány	2007.
Nappali melegedő	Magyar Máltai Szeretetszolgálat	2007.
Utcai szociális munka	Magyar Máltai Szeretetszolgálat	2007.
Helyettes szülői szolgáltatás	Fehérkereszt Egyesület	2007.
Gyermekek átmeneti ellátása	Józsefvárosi Önkormányzat	2014.
Családok átmeneti ellátása	Support Humán Szolgáltató Alapítvány	2007.
Családok átmeneti ellátása	Jó Pásztor Nővérek Kongregációja	2003.
Fogyatékos gyermekek nappali ell.	XI. kerület Újbuda Szociális Szolgálat	2004.
Támogató szolgáltatás	ÉFOÉSZ	2006. - 2017.december 31- éig
Étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás	Ferences Rendtartomány Gondviselés Háza	2007.

Elsődlegesen a nagy anyagi ráfordítással működtethető és a lakosság körében kisebb létszámú ellátotti csoportot érintő ellátási formák pl. a fogyatékos gyermekek nappali ellátása, valamint a speciális szaktudást igénylő ellátások kerültek kisserződésre, ilyen a pszichiátria, a szenvedélybetegek segítése, a Ferences Rendtartománnyal pedig a kerület földrajzi kiterjedése miatt került sor a szerződés kötésre.

Az Egészségügyi, Szociális és Lakásügyi Bizottság évente értékeli a szerződött partnerek munkáját, áttekinti szakmai tevékenységüket, valamint az önkormányzati forrás felhasználását. A beszámoló évében minden szervezet beszámolóját a bizottság elfogadta.

16.2. A kerületi szolgáltatások nyilvántartásának táblázata

Szolgáltató megnevezése	Szolgáltatás típusa	Címe
Család- és Gyermejjóléti Központ	családsegítő és gyermekjóléti alapszolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása	1027 Bp., Horvát u. 2.-12.
Család- és Gyermejjóléti Központ	szociális alapszolgáltatás	1027 Bp., Horvát u. 2.-12.
I. Sz. Gondozási Központ	szociális alapszolgáltatás és szakellátás	1027 Bp., Bem tér 1.
II. Sz. Gondozási központ	szociális alapszolgáltatás	1022 Bp., Fillér u. 50/b
III. Sz. Gondozási Központ	szociális alapszolgáltatás	1028 Bp., Kazinczy u. 47.
Értelmi Fogyatékosok Nappali Otthona	szociális alapszolgáltatás	1028 Bp., Hidegkúti u. 158.

Az alapszolgáltatásokat végző gondozási központok területi felosztás alapján látják el a feladatukat.

Az intézmények saját honlappal rendelkeznek, a honlapokat folyamatosan karbantartják, aktualizálják. Minden évben biztosítják a helyi lakosok részére a különféle tájékoztató anyagokat, a szórólapokat. A kerületi lakosság napra kész információhoz tud jutni az intézmények feladatairól és az általuk nyújtott szolgáltatásokról.

Amennyiben az ellátottak vagy a lakosság körében igény merült fel az „Erzsébet program” vagy egyéb pályázattal kapcsolatos ügyintézésre, úgy minden esetben készséggel álltak rendelkezésre az intézményi munkatársak.

16. 2. Intézményi akadálymentesítés

Intézmények	Összes	Akadálymentes	Nem akadálymentes
Bölcsődék	6	6	0
Óvodák	21	9	12
Ált. iskolák	13	4	9
Gimnáziumok	2	1	1
Közművelődési int.	2	2	0
Szociális intézmények	5	4	1
Egészségügyi int.	21	15	6

Forrás: Polgármesteri Hivatal

A táblázat adataiból kiolvasható, hogy a teljes akadálymentesítése az intézményeknek még nem valósult meg, egyedül a bölcsődék és a közművelődési intézmények teljesen akadálymentesek. A szociális intézmények közül az I. sz. Gondozási Központ akadálymentesítésének műszaki megoldása nehezen kivitelezhető.

16.3. Az önkormányzati fenntartású intézmények tárgyi feltételei, beruházások, felújítások a 2016-2017. évben

Intézményeink az előírt tárgyi és működési feltételeknek - az I. sz. Gondozási Központ kivételével - megfelelnek.

Az intézmények karbantartása, felújítása ütemezve történik.

A költségvetés a zavartalan és magas színvonalú szakmai munka feltételeinek biztosítása mellett a tervezett karbantartási munkák elvégzését, további fejlesztését is lehetővé tette. A működtetés mellett szolgáltatás fejlesztésére és bővítésre is sor került.

Néhány jelentősebb beruházás, felújítás, tárgyi fejlesztések:

ÉNO

- a számítástechnika foglalkozáshoz 2 db laptop, vetítővászon beszerzése,
- 2016-2017. években az új szolgáltatásokhoz, kreatív foglalkozásokhoz anyagokat, eszközöket vásároltak

Család- és Gyermejjóléti Központ

- 2016-ban tovább folytatódott a Szász Károly utcai telephely bővítése, a korábbi használaton kívüli helyiségek felújítása. A munkálatok eredményeként, az új helyiségek bekapcsolásával, önálló bejárat kialakításával gazdagodott az Erő(d)tér Községi Hely.
- A korábbi csoportszobából történő kiköltözést követően, kialakításra került az adományok gyűjtésére, tárolására és osztására alkalmas helyiség

I. Sz. Gondozási Központ:

- hűtőszekrények vásárlása a dobozos ételek tárolásához, a régi hűtők cseréje
- a klubfoglalkozásokhoz mobil erősítő hangfal és nagyképernyős televízió vásárlása
- kézi súlyzók, masszázsgy és egy FLABÉLOS testvibrációs készülék vásárlása a frissítő tornához
- régi mosógép lecserélésével egyidejűleg egy szárítógép vásárlása

II. sz. Gondozási Központ

- A 2015. évben „életmentő pont” lett az intézmény. 2014. évben az intézmény szakdolgozói részt vettek egy 8 órás képzésen, melyen az elsősegélynyújtás ismereteiket, illetve az úgynevezett laikus újraélesztés alapjait sajátíthatták el. A Magyar Vöröskereszt szakemberei ezen felül az automata/félautomata defibrillátor kezelését is megtanították a dolgozóknak
- Az intézmény teljes körű felújítására került sor a 2016. évben.
A felújítás kiterjedt a szerkezet egészére, a homlokzatra, a teljes gépészetre, illetve egy lift került beépítésre, így könnyítve a szintek közti közlekedést az ellátottak részére. A felújítások után az épület teljes egészében akadálymentessé vált.
A felújításnak az egyik központi célkitűzése volt az alagsor megfelelő kialakítása a demenciával élő idősök professzionális ellátására. Kialakításra került egy foglalkoztató szoba, egy ebédlő, egy pihenő és egy minden tekintetben akadálymentes mosdó. A házrészhez egy csendes kertész is tartozik, ahol biztonsággal közlekedhetnek az idősök.

III. Sz. Gondozási Központ

Az intézmény új épülete 10 éve készült el, ezért jelentősebb beruházásra, felújításra nem volt szükség az elmúlt időszakban, az éves karbantartások megvalósultak.

16.4. Fejlesztési tervek:

Család-és Gyermekejölési Központ

- A jogszabályi kötelezettségnek eleget téve az intézményi létszámot 3 fővel szükséges bővíteni (óvodai és iskolai szociális munka) a következő év szeptemberétől.
- A kerület földrajzi adottságai és a közlekedési lehetőségek számbavételével, a munkaszervezés hatékonyságának céljából szükséges lehet bizonyos szolgáltatások kihelyezése.

- Hiányként jelenik meg, hogy a Hűvösvölgy, Máriaremete, Pesthidegkúti részen lakó gyermekek és fiatalok számára nincs olyan közösségi tér, ahol szabadidejüket hasznosan tudnák eltölteni, így a Hűvösvölgyi villamos végállomás környékén csoportosulnak és így könnyebben vesznek fel deviáns viselkedésformákat. Ezt igazolják a rendőrségi jelzések és az utcai szociális munkát végző munkatársak felderítő tevékenysége során tapasztalt megfigyeléseik.

ÉNO

2-3 fővel bővíülhetne az igénybe vevői létszám, csökkentve ezzel a várólistán lévők számát.

16.5. Humánerőforrás alakulása az önkormányzati fenntartású intézményekben 2017.

Szolgáltató megnevezése	Engedélyezett státusz (fő)	Szakképzett munkaerő (fő)	Betöltetlen státusz (fő)
Család- és Gyermekjóléti Központ	33	33	0
I. Sz. Gondozási Központ	29	28	0
II. Sz. Gondozási központ	26	26	0
III. Sz. Gondozási Központ	16	16	0
Értelmi Fogyatékosok Nappali Otthona	11	11	0

Forrás: intézményi adatszolgáltatás

A kerületi intézmények szakképzett munkaerővel való ellátottsága közelíti a 100%-ot, a munkatársak rendszeresen részt vesznek képzéseken, tréningeken.

Az intézményekben dolgozók rendszeresen tartanak esetmegbeszéléseket, lehetőség szerint részt vesznek szupervízió, „brainstorming-okon”, valamint kiégést megelőző tréningeken.

A megüresedett gondozónői álláshelyeket egyre nehezebb jó szakemberrel betölteni, sokan a piaci szférában vagy külföldön helyezkednek el. A meghirdetett álláshelyekre sokkal kevesebben jelentkeznek, az újonnan jelentkezők zöme pedig "kényszerből" elvégezte a gondozói tanfolyamot, ám a segítő szakmában elvárt attitűddel, személyiséggel a legtöbb jelentkező nem rendelkezik.

A szociális ágazat bérrendezése ugyan elkezdődött, de csak az „életpálya modell” bevezetése után várható az, hogy a kiváló szakmai munkát végzők a pályán maradjanak.

Az ellátórendszer fontos célkitűzése a továbbiakban is, hogy a szolgáltatások és az intézmények együttműködve, munkájukat összehangolva, egymásra épülve dolgozzanak a szakmai kompetenciahatárok alapján, a kerületi ellátórendszer ismeretében „menedzseljék” az egyént vagy a családot.

Az intézmények közül létszám fejlesztési igénye a Család-és Gyermekjóléti Központnak van. A 2018. évi jogszabályváltozás szerint szeptemberétől kötelező feladatként írja elő az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység biztosítását.

A köznevelési intézményekkel történő többszöri konzultáció, a szakmai bevezetés fokozatosságának a figyelembevételével, a 2018-as költségvetési évre, 3 fő létszámbővítés iránti igény betervezése szükséges.

A szolgáltatások tervezésébe, fejlesztésbe az Idősügyi Tanácson és egyéb lakossági fórumokon, gondozási központokon, nyugdíjas klubokon keresztül a lakosság is bevonásra került. A felmerülő, hiányzó szolgáltatásokra így jött létre pl. a Rét utcai rendelőjárat, s a jövő évben új szolgáltatásként tervezi az önkormányzat a veszélyes hulladékok begyűjtését az otthonukban azon idősektől, akik mozgásukban korlátozottak.

16.6. Konklúziók

A szolgáltatástervezési koncepció 2 évenként történő felülvizsgálata fontos annak érdekében is, hogy a különböző szolgáltatások fejlesztése, a legjobb szolgáltatás nyújtása az ellátást igénylők megelégedésére, a magas színvonalú szakmai munka végzése pedig átgondolt és megalapozott költségvetés tervezésére épüljön.

A kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok közül a 2015. évi koncepció felülvizsgálata alkalmából 1 hiányzó ellátási forma volt nevesítve (a szenvedélybetegek nappali ellátása). A szenvedélybeteg nappali ellátását a legutolsó felülvizsgálat óta eltelt idő alatt sem sikerült megvalósítani, melynek oka többek között a szerződő partner hiánya, illetve a speciális ellátotti csoport lakókörnyezetbe való elhelyezésének nehézsége.

A kötelező feladatok ellátásán túl sikerült bővíteni az ellátórendszert olyan ellátással, mely szolgáltatásra egyre nagyobb igény van a kerületben is, így a demens személyek nappali ellátása a 2017. év márciusa óta teljes mértékű kapacitással működik.

Jelen koncepcióval összhangban a 2013. évben elkészült, illetve évente felülvizsgálatra kerül a kerület Idősügyi Koncepciója is.

A 2014. évtől működik a kerületben az Idősügyi Tanács, amely szervezet feladata az idősök érdekvédelme, valamint kulturális, szabadidős programok szervezése, pályázatok meghirdetése, lebonyolítása.

Az intézmények az Szt.-ben és a Gyvt.-ben, valamint ezen jogszabályok végrehajtási rendeletei alapján, a szakmai követelményeknek megfelelően látják el feladataikat.

A kerületi szakemberek a szociális munka eszközszerét használva, az oktatási, egészségügyi ellátórendszerekkel együttműködve biztosítják a magas színvonalú szociális ellátást.

Összességében megállapítható, hogy a szociális szolgáltatások területén eredményes 2 évet zárt a kerület.

Bővíthető volt a „jó gyakorlatok” tárháza, az olyan önként vállalt szolgáltatások és támogatások biztosítása, amelyek a kerületi polgárok jól-létét szolgálja.

16.7. Kapcsolódás egyéb stratégiákhoz

A dokumentum a kerület egyéb koncepciójával összhangban került megfogalmazásra. A koncepció értékelése, felülvizsgálata elválaszthatatlan a lakhatás, az egészségügy, a nyugdíjrendszer, a biztonság, a generációk közötti kapcsolódási pontok, a közművelődés és az esélyegyenlőség kérdéseitől.

A dokumentumnak összhangban kell lennie egyéb hazai vagy nemzetközi szociálpolitikai stratégiákkal is.

A dokumentumok, stratégiák között – természetes módon – számos átfedés lehet, a munkákban hivatkozások lehetnek egymás elemeire, azonos fejlesztési programokat, irányokat jelölhetnek meg.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia így fogalmaz:

„A Felzárkózási Stratégia – az általa kezelni kívánt társadalmi probléma jellegéhez hasonlóan – több szakterületet metsz át. Mind a Stratégia, mind pedig az érintett szakterületi stratégiák végrehajtása csak akkor lehet sikeres, ha a felzárkóztatási célt összehangolt eszközrendszerrel teljesítik. Ezen összehangoláshoz az alábbi főbb elvárásokat jeleníti meg a Felzárkózási Stratégia a következő szakterületek felé:

Családpolitika

- a szegénység átöröktetési körének megszakítása a lehető legkorábbi életkorban
- szükséglet alapú szolgáltatások biztosítása (se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van);
- a családok számára folyamatos „családmenedzseri” támogatás biztosítása

Szociálpolitika

- az "eltartott" segélyezett szerepből az "adófizetői" szerepbe történő kerülés elősegítése

Oktatáspolitikai

- óvodai nevelés biztosítása minden gyermek számára;
- a tanulók képességei alapján biztosítani a hozzáférést a továbbtanuláshoz;

Foglalkoztatáspolitikai

- közfoglalkoztatási programokkal (képzés + munkatapasztalat) elősegíteni a munkaerő-piaci alkalmasság fejlesztését;
- elősegíteni a helyi piaci igényekhez igazodó önfenntartó (atipikus) foglalkoztatási lehetőségek fejlesztését, vidéken első sorban a mezőgazdaság területén

Területfejlesztés

- a helyi szükségletekhez és lehetőségekhez igazított fejlesztés biztosítása

Egészségügy

- az egészséges életmóddal kapcsolatos információk, szolgáltatások elérhetővé tétele (pl.: helybe vinni a szűréseket; megismertetni az egészségügyi szolgáltatásokat stb.)”⁸

16.8. Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Szociális Ellátórendszerének fejlesztési irányára tett javaslatai

⁸ NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA, Budapest, 2011. november KIM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság, 20.old.

Erősségek - Az önkormányzat érzékenysége a szociális problémák iránt - A kötelező feladatokon túl is vállalt önkéntes önkormányzati szociális és gyermekjóléti ellátások - Sokszínű ellátórendszer - Elhivatott, szakmailag jól képzett humán erőforrás - Idősek, fogyatékosok nappali ellátása térítésmentes szolgáltatás - Szakma-közi együttműködések - Nyitottság a pályázatokon való részvételre - Elégedettségi felmérések készítése - Diákok közösségi munkája - Civil és önkormányzati klubok kapcsolatának erősítése - Jól körülhatárolt, átlátható költségvetés	Gyengeségek - Intézmény tárgyi, feltételeiben hiányok (elsősorban az épület adottságaiból adódó) - Az akadálymentesítés sok helyütt még hiányos - Időszakonkénti helyettesítési gondok - Kommunikáció gyengeségei - Tisztázatlan kompetencia határok - Az intézményekben dolgozók szakmai munkájának értékelése
Lehetőségek - A házi segítségnyújtás szolgáltatás bővítése - A szolgáltatásokhoz kapcsolódó szállítási lehetőség bővítése - Felmérés készítése a kerületi szociális igényekről - Pályázatokon való részvétel - Önkéntesek bevonása az intézmények munkájába - Ágazatokkal, különösen az egészségügyi ellátórendszerrel való együttműködés erősítése - Támogatók, szponzorok motiválása - A szakellátással, elsősorban a kerületi bentlakásos intézményekkel való kapcsolatok erősítése - Innovatívabb, strukturáltabb, személyre szabottabb ellátások lehetősége -	Veszélyek - Jogi környezet változása, s nincs elég idő a változásokra való felkészülésre - A támogatásra szoruló rétegek egy része nem jelenik meg az ellátó rendszerben - Adósságcsapda - Gondozási szükségletének növekedése - Idősek létszáma nő - Demográfiai folyamatok kedvezőtlen alakulása - Burnout szindróma az ellátásban dolgozóknál - Alacsony fizetések, elvándorlás a pályáról - Szakképzett munkaerő hiánya

A fenti táblázat az önkormányzat és az intézmények szociális tevékenységére meghatározott SWOT analízist tartalmazza, amely a szociális ellátásban az önkormányzat és a kerület részéről megjelenő erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket és a veszélyeket foglalja magában.

Visszatekintve a 2015. évi felülvizsgálat táblázatára több, a „gyengeségek” között szereplő fejlesztési cél megvalósult: több intézmény is teret ad a diákok közösségi munkájának, vagy az Idősügyi Tanács működésével megvalósult az a célkitűzés is, hogy a civil és önkormányzati szféra közelebb kerüljön egymáshoz, ismert legyen a kerület ellátórendszere.

A koncepció 2017. évi felülvizsgálata kapcsán elmondható, hogy sikerült az intézmények és ellátórendszerek fenntartását biztosítani, sőt, fejlesztésekre is mód nyílt.

A kitűzött célokat (a magas színvonalú szolgáltatások, valamint az önként vállalt feladatok további biztosítását) sikerült fenntartani. Az elkövetkező időszakban is kiemelt cél a társadalmi kohézió erősítése, a helyi közösségek támogatása, a civil szerveződések aktivizálása, szerepük erősítése, helyi identitás növelése.

A fejlesztés prioritásai

Főbb irányelvek:

- az **esélyegyenlőség** a hozzáférésben,
- az ágazatok közötti **együttműködések** erősítése,
- a folyamatos **minőségbiztosítás** a szolgáltatásokban

Beavatkozási területeket és specifikus fejlesztési célok:

- gyermeket nevelő családok, idősek és fogyatékkal élők csoportjának prioritása
- a generációk közötti kapcsolatok erősítése (idősek tapasztalatainak átadása, az önkéntesség támogatása, kerületi rendezvények támogatása),
- a társadalom perifériájára szorulóknak elhelyezkedésének megakadályozása,
- a társadalmi re-integráció, társadalmi részvétel elősegítése és a szolidaritás erősítésére irányuló programok,
- a társadalmi kohézió erősítése, a helyi közösségek támogatása, a civil szerveződések aktivizálása, szerepük erősítése, helyi identitás növelése,
- a humán erőforrás megőrzése, fejlesztése a szakszerű és biztonságos ellátás érdekében,
- információ-nyújtás hatékonyságának fejlesztése (írott és elektronikus sajtó, szórólapok) az ellátások igénybe vételéről,
- az egyéni felelősségvállalás erősítése,
- egyénre szabott, differenciált szolgáltatások nyújtása.

A költségvetési lehetőségekhez igazodóan a szociális szolgáltatást nyújtó intézmények, az önkormányzati, a civil és egyházi fenntartók valamint a kerületi Szociálpolitikai Kerekasztal a végrehajtás folyamatát évente értékeli, a megvalósítást a változó szociális szükségletekhez igazítja, javaslatot készít a meg nem valósult célok ismételt ütemezésére.

<i>Feladat</i>	<i>Megvalósítás tervezett időpontja</i>	<i>A feladat biztosítása</i>
Szenvedélybetegek nappali ellátása (Szt. 65/F §)	A gazdasági lehetőségek függvényében	Civil szervezettel történő együttműködés (ellátási szerződés) keretében kereshető
Lakossági igények felmérése	2018-2019.	Intézmények és/vagy külső szakember
Személyes gondoskodási formák fejlesztése	folyamatos	Intézmények, fenntartó
A Szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata	2019. év	Humánszolgáltatási Igazgatóság
Pályázatokon való részvétel	folyamatos	Intézmények, konzorcium, hivatal
Szociális és gyermekjóléti szerződések felülvizsgálata	évenként	Intézményirányítási Osztály

Fontos, hogy a jelenleg már nem kötelező, önként vállalt szolgáltatások továbbra is megmaradjanak, a fejlesztések során továbbra is tekintettel kell lenni a lakossági szükségletekhez igazodó ellátórendszer teljes vertikumának biztosítására a szociális alapellátás területén.

Ugyanakkor szükséges hangsúlyozni azt is, hogy a hazai szociálpolitikai ellátórendszer folyamatos változáson, megújuláson megy keresztül.

A következő években a kerületi ellátórendszer is további prioritásokat, fejlesztési irányokat fogalmaz meg annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló erőforrásokat hatásosabban és hatékonyabban tudja felhasználni.

Az adatok elemzése, az ellátási kötelezettség teljesítésének tapasztalatai alapján a meghatározott fejlesztési irányokat, prioritásokat, valamint a helyi szociálpolitikai elveit és értékeit továbbra is fenntartjuk.

A koncepció felülvizsgálata során megfogalmazódott célok megvalósulásával minél teljesebb körben biztosíthatóvá válhatnak a kerület polgárainak a lakóhelyhez legközelebb és az igényekhez igazodó magas színvonalú, ugyanakkor könnyen hozzáférhető és átjárható szociális ellátások.

Budapest, 2017. december 19.

Dr. Láng Zsolt
Polgármester

Felhasznált irodalom:

1. Jogsabályok:

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv.
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv.
- A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv.
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv.
- 2013. évi CLV. törvény a támogatott döntéshozatalról
- Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális igazgatásról és egyes szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 3/2015.(II.27.) önkormányzati rendelete
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet.
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet
- A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet
- A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és szociális vizsgáiról szóló 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet.

2. Források:

- http://www.budapestinfo.eu/keruletek/budapest_2_kerulet/multja_tortenelme
- <https://funzine.hu/2017/07/15/goodapest/budapest-titkai-ii-kerulet/>
- www.kormanyhivatal.hu
- www.csodvedelem.gov.hu
- http://fovaros.munka.hu/engine.aspx?page=budapest_statisztika
- www.masodikkerulet.hu
- Országos Fogytékosságügyi Program (2015–2025.).
- NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA, Budapest, 2011. november
KIM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság
- Budapest Statisztikai Évkönyv 2015.
- Kerületi Önkormányzat adatbázisai
- Budapest Főváros Kormányhivatala II. Kerületi Hivatala
- Budapest Főváros Kormányhivatala III. Kerületi Hivatal Foglalkoztatási Osztály
- Budai Polgár
- Kerületi lakosság egészségi állapota, 2007-2015. BFK Népegészségügyi Főosztálya 2017.

3. Beszámolók:

- önkormányzati szociális intézmények beszámolói
- Egyesített Bölcsődék beszámolója
- II. kerületi Egészségügyi Szolgálat beszámolója
- Budapest Főváros Kormányhivatal II. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztály beszámolója
- Kerületi Városfejlesztő Zrt. beszámolója
- A szerződéses feladatot ellátó partnerek beszámolói a 2015.-2016. évről:
Soteria Alapítvány, Válaszút Alapítvány, Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Fehérkereszt Egyesület, Support Alapítvány, Jó Pásztor Nővérek Kongregációja, XI. kerületi Rehabilitációs Fejlesztő Központ, ÉFOÉSZ, Ferences Rendtartomány Gondviselés Háza Gondozási Központ